svensk veterinär tidning

15 • DECEMBER • 2016 • VOLYM 68

Subaortastenos hos hund

Julrosen, säsongsblomma med medicinskt förflutet

FOTO: JOHAN BECK-FRIIS

MEDIVET

Animal X-ray Solutions

Nordisk Specialist för Veterinär Digital Röntgen

Världens Bästa Digitala Julklapp !

God Jul & Gott Nytt 2017 - Från oss till Er!

www.mediet.se info@mediet.se +46 (0)431 244 00 Mediet Scandinavian AB, Ängelholm Sverige

SVERIGES
VETERINÄRFÖRBUND
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**

E-POST: *kansli@svf.se*
HEMSIDA: *www.svf.se*
TELEFONTID: Mån–tors 9.00–16.00,
Fre 9.00–15.00,
lunchstängt 11.30–13.00

KANSLI
TELEFON: 08-545 558 20
TELEFAX: 08-545 558 39

Ordförande
MARJA TULLBERG, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 22
MOBIL: 072-748 78 98
E-POST: *ordforande@svf.se*

Kansli- och ekonomichef
PER CARLSSON, *pol mag*
TELEFON: 08-545 558 21
MOBIL: 070-567 12 35
E-POST: *per.carlsson@svf.se*

Chefjurist
JESSICA BERLIN, *jur kand*
TELEFON: 08-545 558 25
MOBIL: 073-540 08 00
E-POST: *jessica.berlin@svf.se*

Informationschef
JOHAN BECK-FRIIS, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: *johan.beck-friis@svf.se*

Generalsekreterare SVS
SIMONE HÄUSLER, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 24
MOBIL: 0730-928 113
E-POST: *simone.hausler@svf.se*

Förbundsjurist
HENRIK SJÖSTEN, *jur kand*
TELEFON: 08-545 558 26
MOBIL: 070-625 64 44
E-POST: *henrik.sjosten@svf.se*

Redovisningsansvarig
LINDA WIKSTRÖM, *ekonom*
TELEFON: 08-545 558 23
E-POST: *linda.wikstrom@svf.se*

Administratör SVF
KARIN HENRIKSSON
TELEFON: 08-545 558 28
E-POST: *karin.henriksson@svf.se*

Administratör SVS
VASSO NORLUND
TELEFON: 08-545 558 27
E-POST: *vasso.norlund@svf.se*

Ekonomiassistent
CAROLA ERIKSSON
TELEFON: 08-545 558 31
E-POST: *carola.eriksson@svf.se*

Bankgiro: 530-52 22

SVENSK
VETERINÄRTIDNING
se sista sidan

Veterinären, mer än djurläkare

DET ÄR NU CA 250 ÅR SEDAN Sveriges första djurläkare avslutade sin utbildning i Skara. Dessa pionjärer var djurläkare och uppfattades också som sådana av samhället. Mycket har förändrats sedan dess avseende samhällets syn på både djur, djurhållning och djurskydd. Så har också synen på vad veterinären kan och ska vidta för åtgärder vid utövandet av sin profession.

Gränserna för veterinärmedicinska insatser och djurägarens ekonomiska möjligheter att rädda ett skadat eller sjukt älskat djur flyttas snabbt framåt. Bilden av dagens veterinär är starkt kopplad till uppdraget att vara djurläkare. Det finns givetvis inte något fel i uppfattningen att veterinärer arbetar med att hjälpa och bota skadade och sjuka djur, men vår utbildning ger oss en betydligt större potential på arbetsmarknaden än så. En stor andel av oss veterinärer är också aktiva inom andra områden än de som innefattar själva djurbotandet. Själv får jag som universitetsveterinär många gånger kommentaren: ”Jaha, då jobbar du inte som veterinär”.

Vi står mitt i en situation där det årliga tillskottet av veterinärer till vårt land är över 200 personer. Av dessa utbildas ca 100 i Uppsala medan resten kommer från utbildningar utanför Sverige samtidigt som ca 50 kolleger går i pension. Matematiken ger vid handen att vi för närvarande befinner oss i ett läge med ett nettotillskott på minst 150 veterinärer per år. Intressant nog, i dessa tider, är det svårt att få en klar bild av om vi står inför ett överskott av veterinärer eller om det råder brist. Tydligt är nog ändå att det råder en efterfrågan på specialister inom djursjukvården. Samtidigt finns en bild av att yngre veterinärer kan tänka sig att acceptera t ex anställningar som teknisk personal för att komma in på ett djursjukhus eller klinik och därmed få ett jobb.

Sifferexercisen kan verka oroande och skapa funderingar beträffande vår arbetsmarknad. Vi ska inte oroa oss i onödan, men i rådande situation bör vi själva, veterinärutbildningen och samhället i stort, inse veterinärens hela kompetens. För veterinärförbundet är det en viktig uppgift att marknadsföra veterinärens hela kompetensbredd. Men vi får inte glömma bort vårt eget ansvar att göra detsamma. Vår breda utbildning med djursjukvård i fokus har förberett oss för arbetsuppgifter som innefattar det mesta från jord till bord, inklusive biomedicin och mycket annat. Genom att tydliggöra vår kunskapsbredd, med förutsättningar att kunna inta helikopterperspektiv, i kombination med de färdigheter som en lång akademisk utbildning skapar, kan vi påverka vår egen arbetsmarknad. Vi veterinärer är inte bara bra på djurläkekonst, vårt kompetensspektrum är vidare än så – ta vara på det.

Med önskan om en riktigt God Jul och ett Gott Nytt Veterinärår 2017.

ANDERS FORSLID
vice ordförande SVF

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Veterinärprogrammet

EXAMENSARBETEN

Studenterna på veterinärprogrammets sista termin redovisar sina examensarbeten, alla är varmt välkomna!

10-11 Januari, 2017

VHC, ULTUNA, UPPSALA

PROGRAM, LOKALER OCH TIDER
publiceras efter den 20 december på:

WWW.SLU.SE/VETEXAMEN2017

ledare A Forslid

Veterinären, mer än djurläkare 3

veterinärkongressen 2016 6

Vad betyder Veterinärkongressen för dig? 10

Plenarsessionen
Hur får man ihop vetenskap och vardag?
S Fredriksson 11

Smådjurssymposiet
Infektionssjukdomar hos hund och katt
J Beck-Friis 14

Försöksdjurssymposiet
Genomtänkt försöksdjurshantering vid Harvard
J Beck-Friis 17

Hästsymposiet
Hästveterinärerna höll hov
J Beck-Friis 19

Veterinär folkhälsa
Sektionssamarbete kring smådjurszoonoser
C Arosenius 21

Husdjurssymposiet
Råd och dåd för husdjursveterinärer
J Beck-Friis 23

vetenskap – granskad artikel

Litteraturstudie
Subaortastenos hos hund C Sjong Andersen 25

vilken är din diagnos?

– EKG 32
– Svar 57

månadens epiztel 33

allmänt

Workshop om brakycefali hos katt
A-L Berg och M Demervall 35

Förslag om utökade undantag från behandlingsförbud J Beck-Friis 42

Kvalitetsprogram med patientsäkerheten i fokus U Grönlund, S I Thoresen och A Bjöersdorff 45

Julros – mytomspunnen blomma med medicinskt förflutet L-E Appelgren 49

fackliga frågan

Saco Lönesök är ett kraftfullt förhandlingsverktyg
F Ritter 53

disputationer

Kartläggning av tarmflora och immunglobuliner hos schäferhundar 54

FVF informerar

Att starta eget K Berggren 55

bokanmälan 58

noterat

- Licenser gäller på alla apotek från årsskiftet 20
- Bristande djurtransporter lyftes i Bryssel 40
- Fågelinfluensa i Sverige 44
- Objektivt syntest för häst 48
- Nötfärs sannolik orsak till ehec-utbrott 56
- Sveriges första djursjukskötarspecialist 66

kongresser & kurser 61

kåseri

Johan – en späckhuggare
M von Schreeb 65

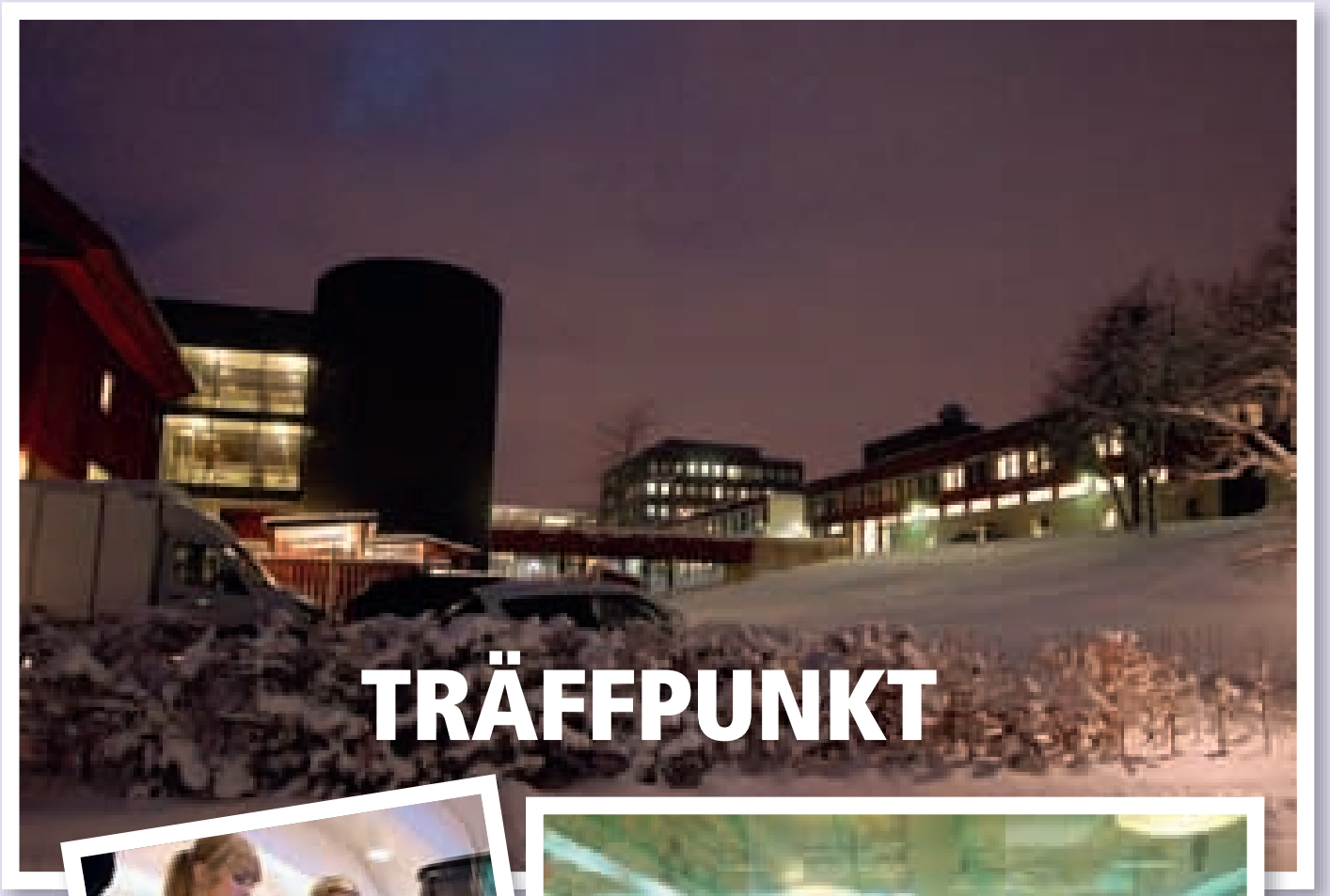

TRÄFFPUNKT

Foto: Suzanne Fredriksson och Vasso Norlund

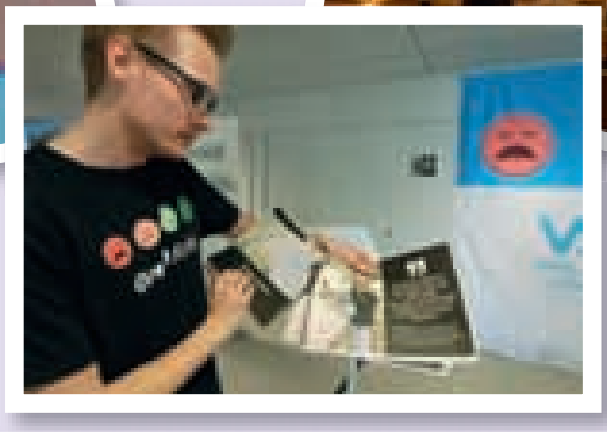

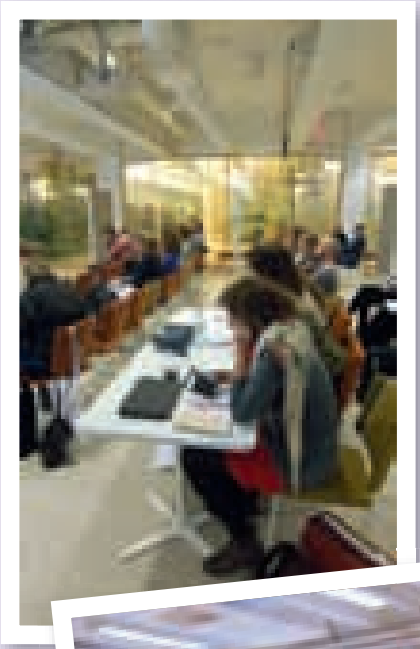

KUNSKAP

NYHETER

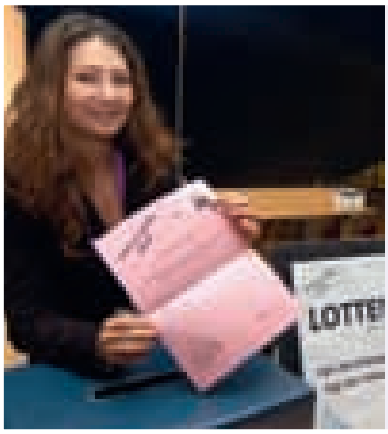

Foto: Suzanne Fredriksson

SMÅTT OCH GOTT OM KONGRESSEN

Årets veterinärkongress lockade drygt 800 registrerade besökare. Produktutställningen var större än någonsin och pågick delvis i nya lokaler, i den rymliga bottenvåningen till nybyggda Ulls hus på Ultuna.

Under kongressen anordnade veterinärförbundet ett lotteri där vinsten var en iPad mini. Vasso Norlund från förbundskansliet drog den lyckliga vinnaren som blev Linda Daly från Uppsala.

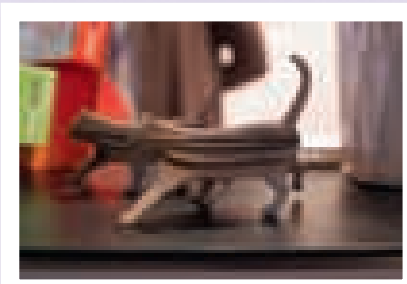

GLÄDJE

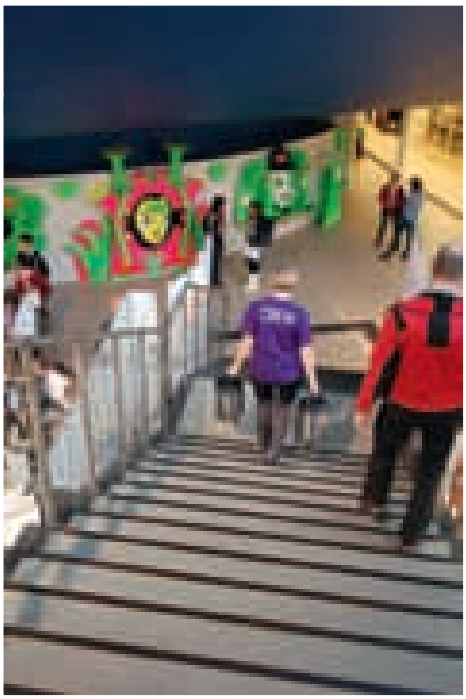

Vad betyder Veterinärkongressen för dig?

TEXT OCH FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

KATJA PUUSTINEN,
klinikveterinär
– Att gå på föreläsningar, det kommer på första plats. Det är även roligt att träffa kolleger förstås och hinner jag tittar jag på de nya produkter som presenteras i montrarna.

GUNILLA WADMARK,
utställare
– För oss på Swevet är Veterinärkongressen årets höjdpunkt! Det är den självklara mötesplatsen och vi satsar alltid hårt för att visa upp vad vi kan erbjuda nu och i framtiden.

LINN DADELL,
veterinärstudent
– Att skaffa kontakter. Jag går fjärde året och vill ut på något stort djursjukhus framöver. Att utforska vad som finns i montrarna är också spännande.

JOSEFIN BENGTSSON, LOWA GÖRANSDOTTER och SANDRA CARLÉN, *veterinärstudenter årskurs fem.*
– Kompletterande utbildning. Vi har valt udda ämnen som vi inte har studerat hittills, nämligen vad som kan drabba bin och hobbyhöns. Det var jätteintressant.

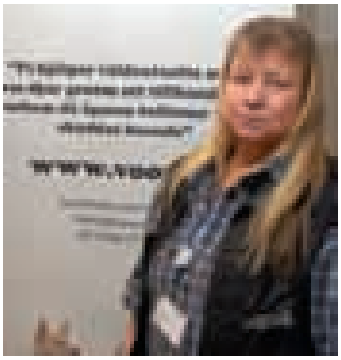

CIA HUGGUTTE,
utställare
– Att berätta om vår verksamhet. Jag arbetar ideellt för VOOV (Veterinär Omtanke Om Våldsutsatta) där medlemmarna ger en hjälpande hand till den som inte kan ha med sitt djur på ett skyddat boende t ex.

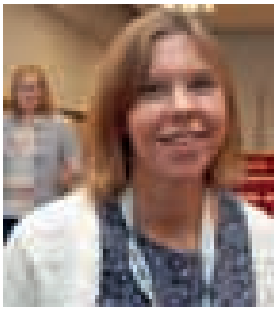

JENNY PERSSON-BLOM,
föreläsare
– Att sprida kunskap inom ”One Health”. Jag är veterinär och arbetar på Arbetsmiljöverket. Ett allt flitigare resande ökar risken för zoonoser och jag tycker att länken mellan human- och veterinärmedicinen är värdefull.

LARS KRISTENSEN,
distriktsveterinär
– Att delta på Distriktsveterinärföreningens årsmöte. I år var vi 30 personer. Självklart väljer jag även att gå på en del föreläsningar som jag har nytta av.

JOHANNA HABBE,
ordförande i Företagande Veterinärers Förening
– Svara på frågor! Förutom att stå i vår monter har jag även lyssnat på några föreläsningar, husdjur och häst. Som företagare tycker jag att Kongressen är extra betydelsefull eftersom jag kan få personlig kontakt med olika leverantörer.

Plenarsessionen

Hur får man ihop vetenskap och vardag?

Det var frågan som de fyra föreläsarna under plenarsessionen gav sin personliga bild av. Jens Häggström, professor vid SLU, var först ut. Han inledde med att som bakgrund dela in den veterinära undervisningen i tre olika eror.

TEXT OCH FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

– **DET BÖRJADE** med Albano-eran 1912–1976, då var lärarens ord lag. Sedan kom KC-eran, 1976–2014, med ett större inslag av litteratur. Nu är vi inne i VHC-eran med en mängd nätinformation.

Världen förändras och djursjukvården med den. Från att veterinärkåren till största delen sysslade med lantbruksdjur ligger nu tyngdpunkten på sällskapsdjur, mest smådjur. Mängden och kvaliteten på kontrollerade kliniska studier har ökat väsentligt och resultaten i originalartiklar finns ofta tillgängliga på nätet genom ”open access”. En snabbare överblick kan man få genom att studera de riktlinjer som olika grupper eller organisationer sammanställer av nya rön. Men, uppmanade Jens, var alltid uppmärksam på vem eller vilka som står bakom dessa.

Att använda nyheter i den kliniska verksamheten kan vara lättare sagt än gjort. När de studenter som deltagit i evidensbaserad undervisning kommer ut i arbetslivet blir de ofta påverkade av äldre kollegers praxis. Ett annat problem är att nya kunskaper bara läggs till de gamla och ingenting tas bort. Det kan skapa en viss förvirring.

– Den största utmaningen inför framtiden är inte att hitta information, utan att tolka och värdera den, menade Jens.

Innan nästa föreläsare tog vid sköt ➤

Jens Häggström berörde bland annat hur veterinärstudenterna inhämtat sin kunskap under de olika erorna inom utbildningen.

➤ plenarsessionens moderator Susanna Sternberg-Lewerin in en fråga: Vi ska använda oss av vetenskap och beprövad erfarenhet, men vad är beprövad erfarenhet? Jens serverade ett kristallklart exempel, medicinering av lungödem.

– Vem vill göra en placebostudie av det? Kontrollgruppen dör ju.

Torkel Ekman och Susanna Sternberg-Lewerin, vice respektive ordförande i SVS, utgör två viktiga kuggar i kongressarbetet.

Jenny Frössling, epidemiolog från SVA, förklarade hur hon arbetar med vetenskap i sin vardag. För Jennys del handlar det om att se samband och mönster för att sedan prestera en sannolikhetsteori. Som illustration till hur ”verkligheten” kan se ut visade hon en karta över rapporterade fall av afrikansk svinpest.

– Som ni ser är hela Estland knallrött men precis vid gränsen till Vitryssland upphör smittan. Detta är helt osannolikt, kommenterade Jenny som arbetar med stora perspektiv och understryker att epidemiologi inte är en exakt vetenskap.

– För klinikern ingår det i vardagsarbetet att tolka provsvar. Samma provsvar kan betyda olika saker beroende på vilket djur som testats. Det är lätt att se samband med få observationer och dra snabba slutsatser av det, förklarade Jenny.

Per Eksell, smådjurskliniker, beskrev målande hur det är att ”bo i skogen och ligga i frontlinjen” och att det vore fantastiskt att i framtiden få höra att ”på veterinärsidan gör man så här” istället för det ständiga ”på humansidan”.

Per har tillsammans med sin hustru en liten smådjursklinik. Trots närheten till Uppsala underströk han att det är vitt skilda världar att tillämpa vetenskap i den egna kliniken hemma i Örbyhus och på universitetet. Med ett förflutet som lärare och forskare framhöll han att kontakten med gamla kolleger är mycket värdefull.

– Jag ringer ofta och diskuterar med dem, de utgör en viktig informationskälla för mig, sade Per och tillade att det finns många sätt att göra rätt. Och ännu fler att göra fel.

Anna Kendall, hästkliniker, belyste hur svårt det är att få tiden att räcka till och att rent fysiskt orka (illustrerades med en slumrande Anna tillsammans med en stor hög böcker) att hålla sig uppdaterad.

– Att som kliniker få möjlighet att ta

Anna Kendall gav tips på hur man i en tidspressad tillvaro som kliniker kan ta del av nya vetenskapliga rön.

del av alla nya rön är ganska svårt. T ex är biblioteken stängda när jag är ledig och att läsa artiklar, jag hittade 16 stycken bara i oktober, tar tid, sa Anna. Hon ifrågasatte vem som egentligen bär ansvaret för att klinikern hänger med i utvecklingen. Är det ett personligt ansvar eller har arbetsgivaren en roll i det här? Det hör till yrket att hålla sig uppdaterad och det ligger i allas intresse att det sker, såväl klinikerns som arbetsgivarens. Och inte minst patienternas.

Ett råd från Anna är att anmäla sig till välrenommerade nättidningar där man får ”highlights” eller en ”content alert” för att klara en del av informationsflödet. Ett annat tips är att delta i så kallade ”journal clubs” där man träffas och diskuterar artiklar. Det är ett bra sätt att se till att man läser och förstår.

Under den efterföljande frågestunden kom ett önskemål från en av åhörarna om en bättre sökfunktion för den guldgruva av vetenskapliga artiklar på svenska som Svensk Veterinärtidning förfogar över. Redaktionen ska självklart titta på detta. ■

Kompendium VETERINÄR-KONGRESSEN 2016

Kompendium med föredrag från 2016 års Veterinärkongress kan laddas ner gratis för medlemmar i veterinärförbundet från www.svf.se under länken Veterinärkongressen.

Pappersversionen av kompendiet kostar 700 kronor (inkl moms och porto).

Beställning sker per telefon 08-545 558 20 eller per e-post kansli@svf.se mot faktura.

Smådjurssymposiet

Infektionssjukdomar hos hund och katt

Årets smådjurssymposium hade infektionssjukdomar hos hund och katt som tema. Symposiet bjöd på såväl genomgångar av välkända smittor som den senaste kunskapen om aktuella infektionsproblem.

TEXT: JOHAN BECK-FRIIS

VÅRA VIKTIGASTE HUNDSMITTOR

Ulrika Windahl från SVA inledde smådjurssymposiet genom att ge en repetitionskurs i de viktigaste infektionssjukdomarna för hundar i Sverige. Detta är något som alla veterinärer har studerat i sin grundutbildning men som alla kanske inte har uppdaterade kunskaper i, särskilt som sjukdomarna förekommer sällan i landet. Det var många som ville passa på att ta del av Ulrika Windahls pedagogiska och underhållande föreläsningar.

Valpsjuka

Valpsjuka orsakas av Canine Distemper Virus (CDV). Under 1900-talets första hälft var sjukdomen en vanlig dödsorsak hos hund världen över. Utvecklingen av vacciner gjorde det möjligt att kontrollera valpsjukan och under 1960-talet sågs en dramatiskt minskad sjukdomsförekomst, berättade Ulrika Windahl.

I Sverige är kliniska fall av valpsjuka hos hund ovanligt, under åren 1997–2014 rapporterades bara drygt ett dussin fall. Smittan sprids främst genom direktkontakt och via aerosol eller droppsmitta – framför allt i samband med hostningar och nysningar – från akut infekterade hundar. Den smittförande hunden kan vara subklinisk smittbärare eller uppvisa diffusa symtom såsom vid kennelhosta, vilket försvårar diagnos och smittspårning.

Vid ”klassiska fall” av valpsjuka ses vanligen konjunktivit som ett första symtom, följt av en torr hosta. Hostan övergår till att bli våt och produktiv, ögonsekretet blir mukopurulent och rinit/pneumoni utvecklas. Krustigt exsudat kan ses runt ögon och nos. Ofta ses hög feber tillsammans med ett nedsatt allmäntillstånd och anorexi. De respiratoriska symtomen kan följas av gastrointestinala. Olika sekundära infektioner tillstöter också ofta. Akuta dödsfall ses, men med adekvat understödjande behandling är prognosen god, sade Ulrika Windahl.

FOTO: JOHAN BECK-FRIIS

Efter grundvaccinationen räcker det med att en vuxen hund vaccineras högst vart tredje år mot valpsjuka, HCC och parvoinfektion, underströk Ulrika Windahl.

HCC

Hepatitis contagiosa canis (HCC), också kallad infektiös hepatit, orsakas av hundens adenovirus typ 1 (CAV-1). Sjukdomen kan yttra sig som allt från en övergående lindrig feberstegring till ett perakut förlopp med plötsliga dödsfall. Vid måttlig sjukdom ser man först en ökande feber under en till två dagar följd av symtom som lymfadenopati, slöhet, anorexi, takykardi, hepatomegali, buksmärtor och en ovilja att röra sig. En rad symtom kan utvecklas till följd av skador i olika organ orsakade av en utvecklad DIC (disseminated intravascular coagulation).

En hund kan smittas genom direktkontakt med en infekterad hund, framför allt via urin, genom indirekt smitta via kontaminerad miljö/föremål, händer etc och via utomhusmiljö. Omgivningssmitta (utomhus inkluderande skog och mark, parker etc) är tillsammans med symtomlösa smittspridare den viktigaste faktorn för smittspridning/upprätthållande av infektionen i en population.

Foto: Suzanne Fredriksson

Andy Sparkes från International Cat Care i Storbritannien var en flitig föredragshållare om kattens infektionssjukdomar.

Foto: Johan Beck-Fris

Akut gastroenterit beror ofta på förändringar av mikrobiotan där "goda" bakterier som har skyddande effekter minskar i antal, berättade Linda Toresson.

Parvovirusinfektion

Hundens parvovirus typ 2 (CPV-2) påvisades första gången 1978. Virusets motståndskraft utanför värddjuret och dess effektiva fekal-orala smittspridning gjorde att det snabbt kunde sprida sig över världen och orsaka en dramatisk pandemi med hög mortalitet i den nästan universellt mottagliga hundpopulationen. Genom kontinuerligt användande av effektiva vacciner har sjukdom och dödsfall till följd av CPV-2-infektion framgångsrikt kunnat begränsas i många länder. Risk för parvovirusutbrott hos icke-immuniserade hundar anses dock kvarstå världen över, inklusive i Sverige.

Parvoviral enterit kan ses hos hundar i alla åldrar, men vanligast hos djur under sex månaders ålder. Risken för grava symtom och dödsfall är också större hos unga hundar och valpar. Symtom uppkommer akut och sjukdomen kan ha ett mycket snabbt förlopp med dödsfall inom ett par dagar. Typiska symtom är plötsliga kräkningar och/eller grav, som regel blodig diarré i kombination med leukopeni och feber.

Profylax

För alla de tre infektionerna finns det idag effektiva vacciner med bra skyddseffekt. Rekommenderad grundvaccination ska ske vid sammanlagt tre tillfällen: vaccination av valpar vid sju till åtta veckors ålder, en vaccination efter tolv veckors ålder och en boostervaccination vid cirka ett års ålder. Efter grundvaccinationen räcker det med att en vuxen hund vaccineras högst vart tredje år, underströk Ulrika Windahl.

INFEKTIONER HOS KATTER

Akut övre luftvägssjukdom är en av de vanligaste orsakerna till att katter tas till veterinärundersökning, framhöll Andy Sparkes, diplomate i internmedicin från International Cat Care i Storbritannien. Ökad kunskap om de övre luftvägssjukdomarnas orsak och epidemiologi, i kombination med införandet av vacciner har förbättrat situationen men det är fortfarande ett problematiskt område och sjukdom är vanligt, betonade Sparkes. De vanligaste infektionsämnena som varit inblandade är felint calicivirus, *Chlamydia felis, Bordetella bronchiseptica* och sekundära opportunistiska bakterier. Veterinärens första prioritet för understödjande behandling av dessa patienter är att motverka dehydrering och att förhindra eventuella komplikationer på grund av otillräckligt kaloriintag, underströk Andy Sparkes. Han fortsatte att föreläsa om gastrointestinala infektioner hos katter, felin infektiös peritonit och urinvägsinfektion hos katt, till åhörarnas stora behållning.

GASTROINTESTINALA INFEKTIONER HOS HUND

Mag/tarminfektioner hos hund var ett ämne som Linda Toresson, specialist i internmedicin från Evidensia Djursjukhuset Helsingborg, gick igenom från grunden. Vid akuta gastroenteriter sker stora förändringar av mikrobiotan, konstaterade hon. Nya rön visar att den största skillnaden i avföringen mellan friska hundar och hundar med akut gastroenterit är att bakteriearter och/eller fylum som är viktiga producenter av kortkedjiga fettsyror minskar signifikant i antal. De bakterier som tidigare ofta förknippats med akuta gastroenteriter (*Salmonella* spp, *Campylobacter jejuni, Clostridium perfringens, Clostridium difficile* och *Escherichia coli* av enteropatogen/enteroinvasiv art) är opportunistiska patogener som kan påvisas i avföringen hos friska hundar såväl som hundar med diarré. Akut gastroenterit beror istället ofta på större förändringar av mikrobiotan där "goda" bakterier som har skyddande effekter minskar i antal.

Beträffande antibiotikabehandling berättade Linda Toresson om studier som tydligt visat att antibiotika varken förbättrade överlevnaden eller förkortade sjukhusvistelsen för hundar med akut hemorragisk gastroenterit utan sepsis, jämfört med placebo. Om patienten inte bedöms ha sepsis ska antibiotika inte ges, betonade hon.

Utförligare sammanfattningar av smådjursföreläsningarna finns i kongresskompendiet, som kan laddas ner gratis av SVF-medlemmar på förbundets hemsida. ■

Kollegiala nätverket – veterinärer stödjer veterinärer

Eva von Celsing
Eskilstuna
Tel: 016–292 93
Mobil: 070-624 92 93
E-post: hvarsta.vet@telia.com

Eva har specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar. Hon har varit anställd vid Djursjukhuset i Strömsholm under åtta år, varit zooveterinär på deltid under två år och är nu privatpraktiserande smådjursveterinär utanför Eskilstuna sedan 17 år tillbaka. Hon föder också upp strävhåriga taxar och är även styrelsemedlem i Svenska Taxklubben.

Ilmars Dreimanis
Laholm
Tel: 0430–600 72
Mobil: 0730–60 10 08
E-post: imsestina@hotmail.com

Ilmars har större delen av sitt yrkesverksamma liv arbetat som distriktsveterinär. Numera är han privatpraktiserande med inriktning på animalieproduktionens djur. Han har varit fackligt aktiv inom Distriktsveterinärföreningen, varit ledamot i SVFs styrelse och är fortfarande verksam i flera av SVFs nämnder och fonder.

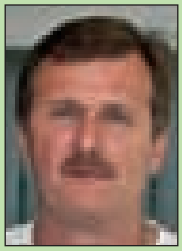

Florin Gurban-Marcu
Höör
Tel: 0413–219 00
Mobil: 073–349 79 98
E-post: florin.gurban@telia.com

Florin kom till Sverige 1989 från Rumänien och blev klar med sin TUVE-utbildning 2002. Han arbetade åtta år som ”privatdistriktare” i Högby och driver sedan 2011 privat smådjursklinik i Höör tillsammans med sin son.

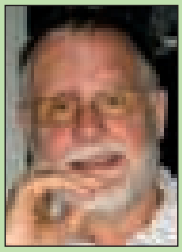

Erik Kjellgren
Arboga
Tel: 0589–169 78
Tel: 0589–192 80
E-post: kjellgren.erik@gmail.com

Erik är smådjursveterinär med tyngdpunkt på oftalmologi och driver som egen företagare Arboga djurklinik. Erik har varit chef i 17 år och har lång erfarenhet från facklig verksamhet, bland annat som ordförande och styrelseledamot i SVF. Han har också suttit med i Veterinära Ansvarsnämnden. På fritiden är natur och segling hans passioner. Körsång och kultur i alla former gillas också.

Medlemmarna i kollegiala nätverket lyssnar och ger stöd efter bästa förmåga. Du behöver inte vara medlem för att ta kontakt och du garanteras sekretess och kan också välja att vara anonym. Samtalsämnet är fritt. Vanligt är att veterinärer vänder sig till nätverket i frågor som rör till exempel ohälsa, stress, privata problem och kriser, alkohol- eller missbruksproblematik, utbrändhet, mobbning, hot eller anmälan till Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård.

Kollegiala nätverket är ett självständigt nätverk bestående av veterinärer som på ideell grund står till förfogande för kolleger som behöver en samtalspartner. Sveriges Veterinärförbund har initierat verksamheten och stödjer nätverket med återkommande utbildning.

Försöksdjurssymposiet

Genomtänkt försöksdjurshantering vid Harvard

Miljö och hälsa är viktiga välfärdsfaktorer även för försöksmöss, vilket Kathleen Pritchett-Corning från Harvard University åskådliggjorde under försöksdjurssymposiet.

TEXT: JOHAN BECK-FRIIS

Försöksdjurssektionen hade i år bjudit in en långväga gäst, Kathleen Pritchett-Corning, som är chefveterinär vid försöksdjursavdelningen på Harvard University. Hon belyste flera aspekter av djurvälfärd för möss som används vid djurförsök och hur försöksdjursveterinären kan förbättra mössens miljö.

I avelsarbetet är det viktigt att beräkna det antal djur som behövs för ett visst försök och kunna rättfärdiga detta behov för den etiska prövningen, framhöll Kathleen Pritchett-Corning. Sedan måste man ta mössens genetiska bakgrund i beaktande när man väljer föräldradjur. Vissa musstammar har dålig avelsförmåga av naturen och andra kan bli aggressiva och attackera varandra eller de nyfödda ungarna. Kroniskt sjuka djur ska inte användas till avel och man måste vara extra aktsam under avelsperioder så att inte nya smittor kommer in i kolonin.

Burmiljön är en faktor som ofta negligeras, påpekade Kathleen Pritchett-Corning. Vibrationer från fläktar, byggarbeten eller trafik kan fortplanta sig till burarna och stressa djuren, liksom höga oförutsedda ljud eller ultraljud. En så basal förändring som att mössen får en ny skötare kan påverka deras reproduktionsförmåga och välbefinnande betydligt. Om man ger dem tillräckligt med strömaterial som berikning brukar dock många av miljöproblemen minska, menade hon. Knepet är att ge mössen så mycket material att de kan bygga komplexa bon, underströk Kathleen Pritchett-Corning.

FOTO: JOHAN BECK-FRIIS

Kathleen Pritchett-Corning rekommenderade att man ska ge mössen så mycket strömaterial att de kan bygga komplexa bon, för att de ska må bra.

HÄLSOÖVERVAKNING

Hälsoövervakning av muskolonierna är ett viktigt sätt att försäkra sig om både gott djurskydd och bra vetenskap, poängterade Harvardveterinären. Att tvingas avliva djur på grund av oönskade infektioner är både djurskyddsmässigt och vetenskapligt förkastligt, framhöll hon. Man måste gå systematiskt till väga och ta fram en exklusionslista för de smittämnen man vill skydda djuren mot och sedan välja undersökningsmetod beroende på vilken djurart, typ av prov och vilken mikroorganism man vill bevaka. Provantal, testintervall och noggrann journalföring var andra parametrar som Kathleen Pritchett-Corning rekommenderade ska ingå i en hälsoövervakning. På Harvard lägger man fortlöpande upp protokollen från försöksdjurens hälsokontroller på universitetets hemsida för att ge full transparens åt djurens hälsostatus.

De svenska försöksdjursveterinärerna i publiken fick en lärorik inblick i försöksdjurshanteringen vid ett av USAs mest prestigefulla universitet. ■

Tidsschema, avgifter och granskning av examensarbeten

för specialistutbildningsprogrammen 2017 och 2018

TIDSSCHEMA INFÖR EXAMEN 2017

Sjukdomar hos hund och katt

Sista inlämningsdag för examensarbeten	passerad
Sista inlämningsdag för årets reviderade examensarbeten	passerad
Sista anmälningsdag för examination 2017 (inklusive samtliga nödvändiga underlag)	passerad
Examination 2017	9–10 feb 2017

Sjukdomar hos häst

Sista inlämningsdag för examensarbeten	passerad
Sista anmälningsdag för examination 2017 (inklusive samtliga nödvändiga underlag)	passerad
Examination 2017	9–10 mars 2017

AVGIFTER INFÖR EXAMEN 2017 (exklusive moms)

Specialistkompetens Steg 1

Inträdesavgift	12 400:–
Avgift för bedömning av examensarbete	9 900:–
Avgift för omgranskning av ej godkänt arbete (kat 3 inom ett år)	5 000:–
Avgift för omgranskning av ej godkänt arbete (kat 2 inom ett år)	2 200:–
Avgift för tillgodoräknande av publicerad vetenskaplig artikel	2 500:–
Examinationsavgift 2017	20 800:–

Rättelse: Tidigare angiven examinationsavgift var felaktig.

Specialistkompetens Steg 2

Inträdesavgift	9 000:–
Granskningsavgift	5 400:–
Examinationsavgift	rörligt belopp beroende på examinationskostnaderna

TIDSSCHEMA INFÖR EXAMEN 2018

Sjukdomar hos hund och katt

Sista inlämningsdag för examensarbeten **obs!**	13 feb 2017
Sista inlämningsdag för årets reviderade examensarbeten	7 aug 2017
Sista anmälningsdag för examination 2018 (inklusive samtliga nödvändiga underlag)	20 nov 2017
Examination 2018	8–9 feb 2018

Sjukdomar hos häst

Sista inlämningsdag för examensarbeten **obs!**	15 maj 2017
Sista anmälningsdag för examination 2018 (inklusive samtliga nödvändiga underlag)	27 nov 2017
Examination 2018	8–9 mars 2018

AVGIFTER INFÖR EXAMEN 2018 (exklusive moms)

Specialistkompetens Steg 1

Inträdesavgift	13 000:–
Avgift för bedömning av examensarbete	10 400:–
Avgift för omgranskning av ej godkänt arbete (kat 3 inom ett år)	5 300:–
Avgift för omgranskning av ej godkänt arbete (kat 2 inom ett år)	2 400:–
Avgift för tillgodoräknande av publicerad vetenskaplig artikel	2 600:–

Specialistkompetens Steg 2

Inträdesavgift	9 500:–
Granskningsavgift	5 600:–
Examinationsavgift	rörligt belopp beroende på examinationskostnaderna

Inför granskning av examensarbeten

Vägledning för det skriftliga arbetet finns att ladda ner från www.svf.se under *Sällskapet/Specialistutbildning steg 1/Sido-utbildning skriftligt arbete*. ESK vill framhålla vikten av att det skriftliga examensarbetet som insänds är i färdigt skick enligt instruktionerna.

Tillsammans med examensarbetet ska en referenslista finnas, dels i arbetet, dels som en egen fil. Vid hänvisning av bokavsnitt ska kopia på avsnitten som används finnas även som egen fil.

Det är viktigt att aspiranten håller sig till kravet att följebrevet med förklaring av ändringar även ska skickas in tillsammans med det reviderade arbetet vid andra granskningsomgången.

OBS! arbeten som inte uppfyller dessa grundkrav kommer att returneras utan någon åtgärd. Arbetet skickas, efter handledarens godkännande, som en word-fil till svs@svf.se. Handledaren ska granska, godkänna och meddela att arbetet är godkänt via e-post till samma adress.

SVS vill också uppmana alla aspiranter och handledare i programmen att hålla sina e-postadresser och arbetsplatser uppdaterade. Maila till: vasso.norlund@svf.se.

Bevaka också SVFs hemsida för information, uppdateringar och ändringar av instruktioner gällande specialistutbildningsprogrammen.

Vid frågor om programmen: Kontakta SVFs kansli via e-post vasso.norlund@svf.se.

Hästsymposiet

Hästveterinärerna höll hov

Årets hästsymposium hade hoven som tema, där såväl fysiologi som sjukliga förändringar belystes ur veterinär- och hovslagarperspektiv. Dessutom redovisades flera aktuella forskningsprojekt inom hästområdet kring bland annat ledsjukdomar.

TEXT: JOHAN BECK-FRIIS

Akuta hovskador ur ett veterinär- och hovslagarperspektiv var ämnet som Ove Wattle, docent i stordjurskirugi och Henrik Jansson, hovslagarmästare, båda från SLU, föreläste om.

Anamnesen vid en akut skada kan variera betänkligt beroende på typ och lokalisering, slog hovexperterna fast. Det finns dessutom flera hovsjukdomar som av djurägaren upplevs som akuta men som i själva verket tagit dagar eller månader att utvecklas till en klinisk bild som djurägaren noterar, exempelvis i form av en halt häst.

Oavsett anamnes är det viktigt att utföra en förutsättningslös klinisk undersökning. Initialt bedöms hovens storlek, form, symmetri och balans. Undersökaren kan bilda sig en uppfattning om dess cirkulation genom att bedöma hovkapselns och kronrandens yttemperatur. Man bör palpera digitalpulsen och om den är förstärkt fråga sig, är det enkelsidigt eller dubbelsidigt?

Om man inte hittar någon uppenbar hovskada som orsak till hältan och hästen blivit skodd inom den senaste veckan, kan det vara bra att visuellt undersöka om det föreligger sultryck eller med hjälp av visitertång utesluta sömtryck eller sömstick. Annars är det bättre att plocka av eventuell sko och skära rent hovens lamellrand, sula och strålhorn för att leta ingångshål till hovböld, annan horndefekt, sprickbilning, separation/isärslitning/exungulation (avlossning av hovkapseln), främmande kropp, blödning m m. Tryck gärna på sulhornet med tummen för bedömning om hornets eftergivlighet, smärta eller om var/sårsekret kan tryckas fram.

FOTO: JOHAN BECK-FRIIS

Ove Wattle från SLU var en av de hästveterinärer som höll hov under Veterinärkongressen.

De vanligaste akuta hovskadorna eller de som upplevs vara akuta är stengalla, hovböld, hovbensosteit, hovbensfraktur, främmande kropp som penetrerat strålhorn/sulhorn eller kronrand, sultryck/sömtryck, exungulation, blödande hornsprickor, trauma (”tramp”) mot ball eller kronrand och fång. Föredragshållarna gav ingående beskrivningar av diagnosställande och behandling av de olika åkommorna.

TERAPEUTISKT HOVSLAGERI

Hans Castelijns, hästveterinär och hovexpert från Equine podiatry consults and referrals i Italien, tog vid genom att vägleda åhörarna i grunderna inom terapeutiskt hovslageri.

Eftersom hoven växer relativt snabbt rekommenderade Castelijns att skoningsintervallen inte är längre än fem till sex veckor. Han gick igenom olika verkningstekniker beroende på grundåkomma och önskat slutresultat. Å andra sidan hade han en grundregel i all behandling av hästens hovar: sko bara när så är nödvändigt, dvs när slitaget är större än hoven klarar av, när skon är del av en nödvändig behandling eller när skorna behövs för att hästen ska få fäste. I kongresskompendiet (som kan laddas ner gratis på www.svf.se av SVF-medlemmar) återges teckningar och foton på många av de behandlingsalternativ som Hans Castelijns diskuterade.

SÄLLSYNTA LEDINFEKTIONER

Hästsymposiet avslutades med en serie ➤

Foto: Suzanne Fredriksson

Sko bara när så är nödvändigt, var en grundregel i Hans Castelijns behandlingsrekommendationer för hovsjukdomar.

Foto: Johan Beck-Friis

Anna Bohlins undersökning av fler än 14 000 intraartikulära injektioner visade att mycket få leder blir infekterade vid ett korrekt utfört ingrepp.

aktuella forskningspresentationer som delvis också handlade om hovar, men inte uteslutande.

Anna Bohlin från Evidensia Djursjukhuset Helsingborg redovisade en retrospektiv studie av 14 124 intraartikulära injektioner i hästar där patienterna inte fått antibiotikaprofylax. Totalt 17 leder hos 16 hästar från den undersökta populationen visade sig ha drabbats av infektiös artrit. Incidensen av infektiös artrit på injektionsnivå var 0,092 procent. Ingen häst som genomgått enbart diagnostisk anestesi drabbades av infektiös artrit och utförd diagnostisk anestesi tillsammans med intraartikulär medicinering under samma dag utgjorde ingen riskfaktor. Ingen särskild led visade sig heller vara utsatt för ökad infektionsrisk. Författarna drog slutsatsen att infektiös artrit är en sällsynt händelse. Om man använder profylaktisk antibiotikabehandling i samband med intraartikulär injektion måste ca 1 000 leder behandlas för att förhindra en enda infektion.

Även för de aktuella forskningspresentationerna kan fullständiga referat återfinnas i kongresskompendiet. ■

noterat

Licenser gäller på alla apotek från årsskiftet

Från den 1 januari 2017 gäller en beviljad läkemedelslicens på alla apotek, meddelade Läkemedelsverket den 22 november. Det innebär att konsumenter kan hämta läkemedel på valfritt apotek efter en licensförskrivning.

Läkemedelsverket har tidigare skapat en kommunikationslösning för licensansökningar (KLAS) för att förmedla licensmotiveringar, licensansökningar och licensbeslut elektroniskt via en kanal som skyddar integritetskänsliga personuppgifter. Det finns ett webbgränssnitt för förskrivare och ett annat webbgränssnitt för farmaceuter. En förskrivare skapar en motivering via gränssnittet på Läkemedelsverkets hemsida. Denna sänds in till myndigheten först när ett apotek skapat och skickat in en licensansökan för ärendet. Idag kan en licens i KLAS ses av alla apotek men får bara användas vid expedition av det apotek som beviljats licens eller apotek inom samma apoteksaktör.

Mer information om de förenklade licensreglerna kommer att publiceras på Läkemedelsverkets webbplats efter årsskiftet. ■

Från den 1 januari 2017 kan konsumenter hämta läkemedel på valfritt apotek efter en licensförskrivning.

Foto: Holger Ellgaard

Veterinär folkhälsa

Sektionssamarbete kring smådjurszoonoser

Sektionen för veterinär folkhälsa och Smådjurssektionen hade tagit fram ett gemensamt program på temat smådjurszoonoser. Zoonoser hos smådjur kommer inte ofta upp till diskussion, fokus ligger mer på de mer spektakulära utbrott som ses hos lantbrukets djur. Från folkhälsosynpunkt kan dock zoonoser hos våra närmare husdjur ha större betydelse.

TEXT: CHRISTINA AROSENIUS

Några vanliga sjukdomar som togs upp var toxoplasmos, salmonellos och ringorm. Ann Lindberg, statsepizootolog vid SVA, berättade om de olika samverkansgrupper som finns. Det strategiska zoonosrådet träffas fyra gånger per år, zoonossamverkansgruppen tar hand om krishanteringen vid utbrott och gruppen SUBV samverkar kring utredning och bekämpning av utbrott. Flera smådjurszoonoser har varit föremål för arbete i samverkansgruppen: MRSA, hantavirus hos tamråttor, salmonella hos katt samt rabies och tuberkulos.

FOTO: JOHAN BECK-FRIIS

Statsepizootolog Ann Lindberg redogjorde för de olika zoonossamverkansgrupper som finns för utredning och bekämpning av utbrott.

ARBETSMILJÖ-ASPEKTER

Helena Palmgren, smittskyddsläkare i Uppsala län, redogjorde för sitt arbete med zoonoser. För människor finns 66 anmälningspliktiga sjukdomar och av dessa är 18 zoonoser. En sådan är t ex ebola som faktiskt är en zoonos trots att vi kanske inte tänker på det i första hand.

Arbetsmiljöaspekten har blivit mer aktuell i landet på grund av alla smuggelhundar och många veterinärer undrar över behovet av rabiesvaccinering och arbetsgivarens ansvar för detta. Jenny Persson Blom från Arbetsmiljöverket tror att det är en betydande underrapportering vad gäller olyckor och tillbud inom djursjukvården och att risken att drabbas av infektioner kan vara större än statistiken visar.

En av årets utländska föreläsare Andrew Sparkes från England redogjorde för sanningen om toxoplasmos hos katt och människa. Infektion med *Toxoplasma gondii* är den mest omtalade zoonos som människor kan få från katter men det råder mycket missförstånd kring denna sjukdom och kattens roll.

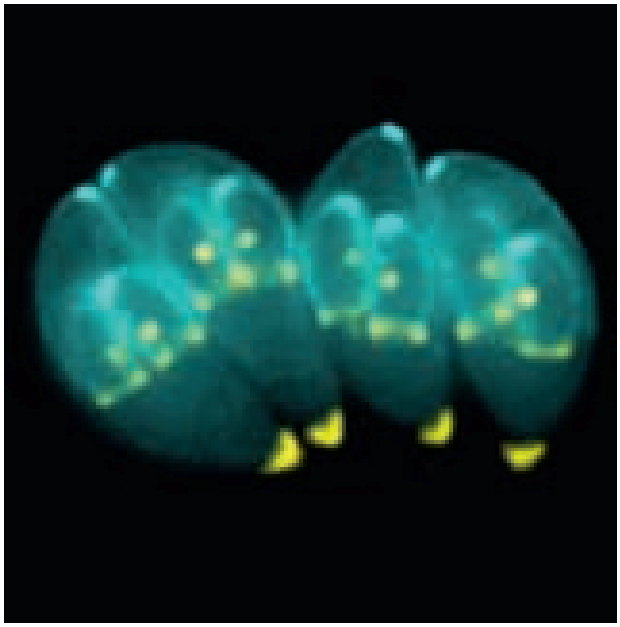

FOTO: KE HU OCH JOHN M MURRAY

Trots kattens roll för toxoplasmas livscykel är infektion till människa sällan orsakad av katten utan kommer oftast via intag av dåligt tillagat kött. Toxoplasma gondii-*parasit som delar sig.*

I stort sett alla varmblodiga djur kan infekteras av den encelliga parasiten men det krävs katter för att komplettera dess livscykel. Trots kattens roll för parasitens utveckling är infektion till människa sällan orsakad av katten utan smittan kommer via intag av dåligt tillagat kött innehållande parasiten, alternativt kontakt med oocyter i vatten, jord och damm. Oftast ger sjukdomen bara milda symtom men kan hos personer med nedsatt immunförsvar orsaka svår sjukdom och de kanske mest fruktade aborterna hos gravida kvinnor. ➤

DE ALLVARLIGA SMITTORNA

Programmet dag två handlade om mer exotiska smådjurszoonoser som kanske finns närmare oss än vad vi väljer att tro. Gunilla Hallgren från SVA berättade att rabies förekommer i många länder och mer än 95 procent av de ca 70 000 årliga dödsfallen inträffar i Asien och Afrika, där hundar är reservoardjur. Inom Europa har situationen förbättrats men Polen och Rumänien rapporterar fortfarande flera fall årligen. I Europa är räv och mårdhund reservoarer. Kontrollprogram inom EU finansieras av kommissionen och innefattar bland annat vaccination i de länder angränsande till Europa där situationen inte är under kontroll: Ryssland, Turkiet etc. Risken för Sverige är naturligtvis störst genom smugglingen av hundar. Varje år utförs ett antal undersökningar baserade på kliniska misstankar och illegalt införda hundar avlivas och undersöks också. Ansvarig för denna hantering är Jordbruksverket.

En sjukdom som påträffades första gången i Sverige 2012 och sedan ökat i omfattning är *Brucella canis,* vilket beskrevs detaljerat av Bodil Ström Holst från SLU. Ökningen är en följd av de öppna gränserna som gör att hundar kan resa fritt och att därmed parningar med utländska hanhundar blivit allt vanligare. *B canis* är vanlig i stora delar av världen och inte anmälningspliktig varför mörkertalet kan vara stort. Smitta sker vid parning eller efter kontakt med vaginala flytningar eller abortmaterial. Människor kan också smittas efter kontakt med hundar men får ofta så ospecifika symtom att sjukdomen troligen är underdiagnostiserad och underrapporterad. I Sverige har infekterade hundar avlivats eftersom ingen behandling hittills har visat sig kunna eliminera infektionen.

Foto: Johan Beck-Friis

Bodil Ström Holst rapporterade att infektioner med Brucella canis *ökat i omfattning till följd av att hundar idag kan resa allt friare över Sveriges gränser.*

Andrea Miller, doktorand vid SLU, studerar i sitt doktorsarbete *Echinococcus multilocularis* i Sverige och har gjort en del upptäckter som kan ändra synen på parasiten i landet. Hennes studie ingick i ett EU-finansierat projekt i fem länder där syftet var att studera gnagarnas roll i parasitens livscykel. I Sverige har fältstudier utförts för att identifiera gnagare som kan vara mellanvärdar och beskriva hur infektionen ser ut i dessa djur. Även spillning från rävar har analyserats för att bedöma sannolikheten för exposition av parasitägg till gnagarna. Under 2013–2015 infångades gnagare dels i de tre områden där parasiten har påträffats men också i ett område där den inte påträffats tidigare. På samtliga platser upptäcktes den både hos räv och gnagare. Studien antyder också att det kan finnas ”hot-spots” på vissa platser i landet där förekomsten är högre både hos gnagare och räv. Vad som utmärker dessa områden kräver ytterligare studier.

ÖVRIGA ZOONOSER

Andra zoonoser som behandlades var t ex Hantavirus hos tamråttor som Veronica Rondahl, SVA, berättade om. Denna zoonos har påträffats i Sverige hos tamråttor importerade från Storbritannien där vissa kolonier är smittade till 100 procent. Ulrika Windahl redogjorde för ”bokstavsbakterierna” MRSA, ESBL, MRSP ur ett zoonosperspektiv där, som alltid, basala hygienrutiner är av stor betydelse för förebyggande av smitta. Ulrika diskuterade även andra tänkbara kliniska infektioner som kan drabba den resande hunden: leishmanios, babesios och dirofilarios. Tuberkulos hos våra sällskapsdjur tog sig Susanna Sternberg Lewerin entusiastiskt an. Vanligast är att människor smittar hund och katt med *M tuberculosis* och inte tvärtom. Smittväg från nötkreatur till hund och katt är oftast via opastöriserad mjölk. Sjukdomen anses inte vara så smittsam eftersom infektionsdosen är hög och utsöndringen vanligen låggradig om inte öppna granulom i lungorna föreligger. Tuberkulos hos människa i Sverige är numera inte helt ovanlig och det gäller att inte missa eventuella hundar och katter i hushållet vid smittspårningen. ■

AVS ACTA VETERINARIA SCANDINAVICA

Den vetenskapliga tidskriften Acta Veterinaria Scandinavica, skapad av de nordiska veterinärförbunden, publicerar sedan 2007 sina artiklar enbart elektroniskt på Internet. Allt material i tidskriften ligger i sin helhet fritt åtkomligt på adressen www.actavetscand.com. Utgivningen finansieras via en avgift från de publicerade författarna, med de nordiska veterinärförbunden som ekonomisk garant.

För aktuellt innehåll och tidigare publicerade artiklar i Acta Veterinaria Scandinavica hänvisas till hemsidan **www.actavetscand.com**.

Husdjurssymposiet

Råd och dåd för husdjursveterinärer

Husdjurssektionen hade ordnat ett varierande program med veterinär rådgivning som den röda tråden. Nöt och gris fick som vanligt stort fokus men även mer nischade djurslag som hobbyhöns och bin hade egna delsymposier i årets kongress.

TEXT: JOHAN BECK-FRIIS

Helena Hansson från SLU redovisade under husdjurssymposiet ett forskningsprojekt där hon undersökt vilka motivationsfaktorer som styr lantbrukares beslutsfattande i förhållande till mjölkkors välfärd. Hon studerade också hur besluten kan förklaras av skillnader i lantbrukarnas personlighet och personliga värderingar. Resultaten visade att djurägarna kunde segmenteras in i tre ungefär lika stora grupper, baserat på vad som motiverar deras arbete med djurvälfärd. Motivationsfaktorerna som framkom var djurorienterade, humanorienterade och affärsorienterade. Resultaten tydde på att de djurorienterade motivationsfaktorerna är viktigast för lantbrukarnas beslutsfattande relaterat till djurens välmående. För veterinären kan det vara viktigt att identifiera vilka motivationsfaktorer lantbrukarna lyfter fram och att sedan bemöta olika segment av lantbrukare på motsvarande sätt, menade Helena Hansson.

FOTO: JOHAN BECK-FRIIS

Linda Ernholm från SVA berättade om hur vilda fåglar kan utgöra en smittrisk för hobbyfjäderfän.

SMITTOR FRÅN VILDA FÅGLAR

Hobbyhönsen fick ett eget delsymposium och ett av de ämnen som belystes var epizootier och andra smittor från vilda fåglar. Linda Ernholm och Caroline Bröjer från SVA bekräftade att vilda fåglar kan utgöra en smittrisk för hobbyfjäderfän. Risken för smitta är avhängig typ och grad av kontakt, smittämnet i fråga och fåglarnas allmänna hälsoläge. Möjligheten att en infektion uppdagas i en hobbybesättning och vilken spridning smittan får är beroende av djurägarens kunskap, uppmärksamhet och möjlighet till veterinär kontakt. Om en smitta introduceras från vilda fåglar till en hobbyflock kan infektionen få stor spridning genom utställningar, tävlingar och byteshandel med livdjur och ägg. Epizootier som skulle kunna introduceras av vilda fåglar och spridas vidare bland hobbyfjäderfä är newcastlesjuka och aviär influensa. Andra viktiga sjukdomar som kan komma från vilda fåglar är *Salmonella* sp, *Chlamydia psittaci* och *Mycobacterium avium,* som också kan utgöra en risk för djurägaren eftersom de är zoonoser. Linda Ernholm påtalade att den kliniska bilden ofta skiljer sig åt när samma agens infekterar olika fågelarter. När salmonella förekommer hos finkfåglar orsakar den enterit och sepsis medan drabbade fjäderfä sällan uppvisar kliniska symtom.

EKONOMISKA KONSEKVENSER AV BETESKRAVET

Karin Alvåsen från institutionen för kliniska vetenskaper, SLU, redovisade ett forskningsprojekt där ett stort antal forskare granskat vetenskaplig litteratur om hur betet påverkar mjölkkorna och mjölkföretagens ekonomi.

Att hålla kor på bete medför såväl nyttor som kostnader, konstaterade Karin Alvåsen. Kor som får beta ges möjlighet att utföra naturliga beteenden ➤

Foto: Johan Beck-Friis

Kor som får beta ges möjlighet att utföra fler naturliga beteenden och de får på många sätt en bättre hälsa, konstaterade Karin Alvåsen.

och de får på många sätt en bättre hälsa. Mjölkföretagets ekonomi påverkas positivt av minskade kostnader, framför allt till följd av en bättre djurhälsa. Kornas bete påverkar även samhället positivt genom fördelaktiga effekter på biologisk mångfald, landsbygdsutveckling, antibiotikaanvändning och konsumtionsmönster. Betet bidrar alltså till mer än rent monetära vinster på både kort och lång sikt för djuren, den enskilde mjölkföretagaren och samhället, framhöll Karin Alvåsen. Det är svårt att dra säkra slutsatser om de företagsekonomiska konsekvenserna av ett eventuellt förändrat beteskrav, då det i flera avseenden saknas relevant vetenskaplig litteratur om betets effekter. I de granskade studierna finns stora variationer i utfall mellan olika länder och gårdar. Det framgår dock tydligt att betesdriften kan medföra betydande positiva effekter på såväl gårds- som samhällsnivå, sammanfattade hon.

BIPROGRAM

Bin är våra minsta livsedelsproducerande djur. Förutom biodling är slungning, tappning och paketering av honung och andra produkter från biodlingen också primärproduktion om det sker i biodlarens egen anläggning, berättade länsveterinär Mari-Ann Andersson från länsstyrelsen i Stockholm. När en anmälan om primärproduktion kommer in till länsstyrelsen riskklassificeras primärproducentens verksamhet enligt bransch och erfarenhet. Kontrollen ska vara riskbaserad och kan göras som normalkontroll eller efter att en anmälan rörande brister i biodlarens verksamhet kommit in till länsstyrelsen. Kontrollen kan vara en inspektion eller revision men också genomföras i form av provtagning, beskrev Mari-Ann Andersson. Vid kontroll inspekteras bland annat bivaxet som ska vara rent. Gamla och mörka vaxkakor ger en grogrund för smittspridning, t ex för amerikansk yngelröta, *Bacillus larvae*-sporer eller mögelsporer. Klemens Krieger från Bayer i Tyskland gav en kompletterande och mer djuplodande genomgång av bisjukdomar och deras behandling för den intresserade publiken.

Mer om biodling, rådgivning kring nöt- och grishälsa, hobbyhönsens sjukdomar och andra ämnen som avhandlades under husdjurssymposiet finns att läsa i kongresskompendiet på www.svf.se. ■

Foto: Suzanne Fredriksson

Klemens Krieger från Tyskland gav en kompletterande och mer djuplodande genomgång av bisjukdomar och deras behandling för den intresserade publiken.

CHRISTIN SJONG ANDERSEN, leg veterinär*
Handledare: Christophe Bujon, leg veterinär, specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt, Evidensia Södra Djursjukhuset.
Biträdande handledare: Elisabeth Hernblad Tevell, leg veterinär, specialistkompetens i dermatologi hos hund och katt, Evidensia Södra Djursjukhuset.

Litteraturstudie

Subaortastenos hos hund

Subaortastenos är en av de vanligaste medfödda hjärtsjukdomarna hos hund och vissa större hundraser är predisponerade. Sjukdomen orsakas av en subvalvulär förträngning av aorta. Arytmier, synkope, trötthet och plötslig död är bland de vanligaste kliniska sjukdomstecknen men oftast upptäcks sjukdomen tillfälligt, utan uppenbara kliniska symtom. Diagnosen ställs primärt genom auskultation och dopplerekokardiografi. Symtom och prognos beror på förträngningens grad. Medicinsk behandling rekommenderas först vid kliniska symtom eller vid kraftig sjukdom, även om effekten är ifrågasatt.

Artikeln utgör författarens examensarbete för specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt.

granskad artikel

FIGUR 1. *Boxer har en ökad predisposition för subaortastenos.*

INLEDNING

Subaortastenos (SAS) är en av de vanligast förekommande kongenitala hjärtsjukdomarna hos hund och vissa större hundraser är tydligt överrepresenterade (3, 18, 33, 45) (Figur 1). Behandlingsalternativen är begränsade och flera studier visar dålig effekt på överlevnaden (6, 29, 34). Syftet med litteraturstudien är att ge en bakgrund till sjukdomen, tydliggöra diagnostiken och sjukdomsförloppet samt åskådliggöra olika behandlingsalternativ och deras påverkan på överlevnaden.

ETIOLOGI

SAS är den vanligaste formen av obstruktioner i aortaostiet hos hund (19, 37). Förträngningen av vänster kammares utflödestrakt (LVOT, left ventricular outflow tract) består av en fibrös eller fibromuskulär vävnad precis under aortaklaffen. Allt från en mild vävnadsproliferation till tunnelliknande obstruktion finns beskrivna. Det har föreslagits att orsaken är en persisterande embryonal vävnad som kort tid efter födelsen återfår sin proliferativa kapacitet (40). Missbildningen förorsakar ett vänstersidigt utflödeshinder genom obstruktion av LVOT (37, 40).

PATOFYSIOLOGI

En obstruktion av LVOT förorsakar ett ökat vänstersidigt systoliskt tryck. Det ökade motståndet för vänster kammare (afterload) leder till en tilltagande koncentrisk hypertrofi för att bibehålla normal hjärtminutvolym (CO). Genom hypertrofi ökar det diastoliska trycket och en diastolisk dysfunktion kan utvecklas. Hypertrofin ger i längden en mindre kammarstorlek, vänster ventrikels fyllnadsgrad (preload) minskar och slutdiastolisk volym ökar. På sikt kan en systolisk dysfunktion utvecklas med nedsatt ejektionsfraktion (10, 19, 35). Ventrikulär hypertrofi med nedsatt kontraktilitet, minskad preload och ökad afterload ger en reducerad slagvolym som leder till synkope och svaghet ➤

genom försämrad blodförsörjning till muskulatur och hjärna (18, 19). Diastolisk liksom systolisk dysfunktion utvecklas allt eftersom sjukdomen framskrider och kan resultera i hjärtsvikt (10). Vänstersidig hjärtsvikt ses även som resultat av myokardsvikt, förmaksflimmer, vid samtidiga övriga klafförändringar och mitralisinsufficiens (Mi). Aortainsufficiens (Ai), bakteriell endokardit av mitralisklaffen och aortaklaffen samt missbildning av mitralisklaffarna är vanliga fynd vid SAS (3, 12, 18, 19, 24, 35). Fokal nekros och fibros i vänster ventrikels myokard samt fibromuskulär proliferation i de intramurala artärerna har beskrivits (11, 35, 40). Möjligen kan dessa förändringar utlösa ventrikulära arytmier med plötslig död som följd (35). Plötslig död kan visa sig som första tecken på sjukdom och ses vid mer framskriden sjukdom framför allt under de första tre levnadsåren. Den exakta orsaken är oklar (9, 18, 19, 29, 35). I Falks och medarbetares studie från 2004 fastställdes en ökad förekomst av myokardfibros och förträngning av intramurala artärer vid SAS. Ett samband fanns mellan ökad hypertrofi och förträngning av intramurala artärer men kärlförträngningen var inte associerad med plötslig död (11).

RAS- OCH KÖNSDISPOSITION

SAS förekommer hos ett flertal olika raser men ses oftare hos större hundraser. Boxer, newfoundlandshund, golden retriever, schäfer och rottweiler är tydligt överrepresenterade (3, 18, 37, 43, 44, 45). En viss predisposition ses även hos raser som bulldog, bullterrier, samojed, grand danois och dogue de bordeaux (3, 16, 32, 33, 35). Hos newfoundlandshund och golden retriever har sjukdomen sedan en längre tid blivit beskriven som en ärftlig åkomma (40, 43, 44). Det exakta nedärvningsmönstret är fortfarande oklart och det faktum att sjukdomen och lesionerna utvecklas i takt med hundens tillväxt gör fenotypningen mycket svår (8, 40). Hos de flesta raser kan ingen tydig könspredilektion ses (9, 33, 37, 40, 43, 45). Hos boxer visar en studie på ökad predisposition hos hanhundar och i andra studier har hanhundar varit överrepresenterade i vissa raser (5, 18, 33).

KLINISKA SJUKDOMSTECKEN

Sjukdomen upptäcks oftast tillfälligt och såväl lindriga som kraftigare stenoser behöver inte leda till symtom (18, 35, 40, 45). Rörelseintolerans och trötthet är de vanligaste symtomen, tätt följda av synkope (18). Synkope och svaghet kan ses i samband med hårdare ansträngning (18, 19). Hosta, dyspné och takypné förekommer vid sekundära förändringar som vänstersidig hjärtsvikt och Mi eller Ai (18, 35).

DIAGNOSTIK

Diagnosen ställs primärt genom auskultation i kombination med dopplerekokardiografi (31, 45). Röntgen och elektrokardiografi (EKG) används som komplement till övrig diagnostik. Mer avancerade och invasiva diagnostiska metoder är hjärtkateterisering och angiokardiografi, som kan ge mer information om klaffens och ostiets utformning och oftast specificera typ av lesion mer optimalt än transtorakal ekokardiografi (3, 35).

Hjärtkateterisering har till stor del ersatts av dopplerekokardiografi som är mindre invasiv, mer kostnadseffektiv och utan risk för patient eller att anestesin påverkar resultatet (35). Dopplerderiverad tryckgradient har visat sig korrelera bra med direkt tryckmätning vid måttlig till grav SAS (27). Post mortemundersökning är det som säkrast kan specificera typ av lesion (3, 40).

FIGUR 2. *Ett tydligt systoliskt ejektionsblåsljud över vänster hjärtbas är ett av de mest typiska kliniska fynden vid subaortastenos.*

Auskultation

Det mest typiska kliniska fyndet är ett tydligt systoliskt ejektionsblåsljud av crescendo-decrescendoform som hörs bäst över vänster hjärtbas eller över mot höger kraniala torax (19, 24, 39, 40) (Figur 2). Vid lindrig SAS kan oftast ett mjukt protosystoliskt blåsljud, grad 1–2/6, auskulteras över vänster hjärtbas. Vid måttlig sjukdom hörs ett sensystoliskt ejektionsblåsljud, grad 4–5/6, och vid grava fall ökar intensiteten och blåsljudet går ofta över även på höger sida och upp mot karotiderna (19, 40). Vid auskultation kan blåsljud vid lindriga stenoser inte särskiljas från fysiologiska blåsljud då dessa är mycket snarlika (7, 24, 31). Stress kan påverka blodflödets hastighet över aorta samt blåsljudets intensitet och duration (14, 24, 28).

Ekokardiografi

Dopplerekokardiografi i kombination med tvådimensionell ekokardiografi ger möjlighet att identifiera en subvalvulär lesion med samtidig mätning av den maximala flödeshastigheten (Vmax) över den stenotiska öppningen (4, 30). Ekokardiografi är den mest använda metoden för att diagnostisera SAS och kan ge information om klaffens morfologi samt vänster kammares grad av hypertrofi (4) (Figur 3).

Subkostal placering av proben möjliggör mätning inom 20 grader parallellt med blodflödets riktning för att bäst fånga högsta Vmax, då vinkeln mellan riktningen för ultraljudssignalen och blodflödet påverkar flödesmätningens resultat (1, 25, 35). En reduktion uppemot 26 procent av flödeshastigheten ses vid vänstersidigt apikalt snitt jämfört med subkostalt snitt (25). Oenighet råder om fastställandet av normala flödeshastigheter över LVOT (3) och rasskillnader på tillåtna flödeshastigheter diskuteras då olika anatomiska formationer av aorta kan påverka Vmax (4). Normala flödeshastigheter finns beskrivna på mellan 2,0–2,5 m/sek (3, 4, 12, 35). I en studie av 49 friska hundar av okända raser rapporterades subkostala Vmax över aorta på mellan 1,18–1,99 m/sek (1). Enligt Kienle (19) föreligger en stenos när dopplerekokardiografi visar turbulent flöde och Vmax är högre än 2,4 m/sek över aorta. The European Society of Veterinary Cardiology har satt gränsen för LVOT Vmax till 2,25 m/sek. Vmax kan konverteras till tryckgradient (PG, pressure gradient) via den modifierade Bernoulli-ekvationen: (PG = 4 x $(Vmax)^2$) för att gradera sjukdomen (4, 30). Gradering av subaortastenos framgår av Tabell 1.

FIGUR 3. *Ekokardiografi är en kostnadseffektiv och säker metod för att fastställa subaortastenos.*

Gradering sker även efter patologiskanatomiska avvikelser (4, 40). Hos boxer har studier visat en tydlig ökning av blodflödets hastighet vid stress eller ansträngning, såväl hos hundar med SAS som hos friska individer (14, 28, 38). Klaffens öppningsarea (EOA, effective orifice area) är det smalaste flödesområdet och är mindre flödesberoende än tryckgradienten. EOA beräknas med dopplerekokardiografi och indexeras efter kroppsvikt (EOAi). EOAi är således stabilt när djuret växer liksom vid storleksskillnader beroende på ras (2, 17). Belangér och medarbetare ➤

Tabell 1. GRADERING AV SAS (4).

Stenosgrad	Tryckgradient	Vmax
Lindrig	20–49 mm Hg	2,25–3,5 m/sek
Måttlig	50–80 mm Hg	3,5–4,5 m/sek
Kraftig	>80 mm Hg	>4,5 m/sek

➤ kom i en studie fram till ett samband mellan ett lågt EOAi och symtom som synkope, svaghet och arytmier. Hundar med SAS hade ett väsentligt lägre EOAi jämfört med friska individer (2). I en studie hos golden retriever föreslås EOAi kunna fungera som en tidig indikator för att upptäcka SAS (17). Transesofagal ekokardiografi har inte visat sig mer sensitiv för att upptäcka lindrig stenos vid lindriga blåsljud (42).

EKG

Oftast ses ett normalt EKG (19, 35). Ventrikulära arytmier förekommer vid olika grader av SAS. En ökad förekomst ses vid måttlig och grav sjukdom och oftare vid ansträngning än i vila (19, 26, 31, 35). Vid grav stenos, ofta samtidigt med Mi, är avvikelser som tyder på vänstersidig hjärtförstoring och hypertrofi vanliga (31, 35, 40). Holter-EKG ger möjlighet att identifiera arytmier och ventrikulär takykardi vid ansträngning och över längre perioder (19, 26, 35).

Röntgen

Röntgenundersökning av torax är oftast utan anmärkning (19, 31, 35). Vid grava fall kan specifika förändringar såsom vänstersidig hjärtförstoring med dilatation av aorta ascendens, en så kallad poststenotisk dilatation, förekomma (19, 35, 40). Ett alveolärt ödem i kombination med vänstersidig hjärtförstoring ses oftast vid samtidig Mi eller Ai (18, 35).

SJUKDOMSFÖRLOPP

SAS är en progressiv sjukdom. Studier har visat att SAS hos flera raser inte förelåg vid födelsen och att såväl blåsljud som synliga förändringar i LVOT utvecklades under de första levnadsmånaderna (40). En tydlig försämring ses vanligtvis under hundens första år. Hos valpar yngre än tre veckor har inga lesioner kunnat fastställas (40).

En ökning av blåsljudets intensitet används inte som ensam parameter för progression (12). Oftast visas få eller inga kliniska sjukdomstecken (18, 40, 45). En försämring kan för det mesta inte observeras utifrån patientens allmäntillstånd. Ekokardiografi för bedömning av PG och sekundära förändringar är nödvändigt för att säkerställa progression av sjukdomen (12, 28). Ett samband har setts mellan en långsam progression och inga eller endast lindriga blåsljud hos unga individer. Vid markanta blåsljud och förändringar i LVOT ses en snabbare progression som leder till en mer allvarlig sjukdom med sämre prognos (12).

Blodflödets hastighet ökar i takt med stenosens utveckling (31).

BEHANDLING

Behandlingsalternativen vid SAS är begränsade och ingen behandling rekommenderas av hundar med lindrig till måttlig stenos (9, 19, 26, 29). Målet med behandlingen är att minska risk för plötslig död, trötthet och synkope samt palliativt genom behandling av sekundära förändringar (9, 26, 35).

Medicinsk behandling

Medicinsk behandling rekommenderas i första hand vid grava förändringar och kliniska symtom (35). Betablockare som atenolol är vanligast förekommande (19, 26). Atenolol har en negativ inotrop och kronotrop effekt och reducerar myokardiets syrebehov samt minskar utvecklingen av arytmier (35). I en studie av Eason och medarbetare (9) undersöktes påverkan på överlevnad vid behandling med betablockare hos hundar med grav SAS och ingen uppenbar ökad dödlighet observerades. Hos människor rekommenderas inte behandling med betablockare vid kliniska symtom då en risk för vänstersidig hjärtsvikt finns (9). Studier har visat att behandling med betablockare före hårdare träning eller ansträngning ger en minskad risk för plötslig död, då sannolikheten minskar för ischemi och därmed dysfunktion av myokardiet (13).

Betablockare används empiriskt vid grav SAS då en chans att minska risken för plötslig död finns (9, 19). Easons och medarbetares studie från 2014 visade att behandling med betablockare, speciellt atenolol, inte påverkade överlevnaden hos hundar med grav sjukdom (9).

Kirurgisk behandling

Kirurgiska behandlingsalternativ består av öppen kirurgisk korrektur (OSC, open surgical correction), ballongvidgning (BVP, balloon valvuloplasty) och en kombination av högtrycksballongvidgning (HPV, high pressure balloon valvuloplasty) och skärande ballongvidgning (CBV, cutting balloon valvuloplasty) (21, 29, 34). OSC eller utvidgning av det stenotiska området med BVP har i studier visat en tydlig initial förbättring genom sänkt PG över LVOT (6, 29, 34). Den signifikanta sänkningen av PG är tillfällig och överlevnadstiden är jämförbar med behandling med atenolol ensam (9, 29, 34). I en studie där nio hundar med olika grad av SAS genomgick en BVP sågs till största delen en förbättring av kliniska symtom. Vid en uttalad preoperativ stenos och högre PG visade sig en tydligare förbättring med sänkt PG (6). Intra- och postoperativ dödlighet med operationsrelaterade komplikationer och framför allt plötslig död beskrivs i olika studier (6, 29, 34).

Kombinationen av HPV och CBV har använts hos hund med grav SAS och en signifikant reduktion av PG över 24 månader har fastställts. En kombination av högtrycksvidgning med resektion av den obstruerande vävnaden antas minska risk för restenos, som förmodas ha en betydande roll i den kortvariga förbättringen efter BVP och OSC. Sannolikt är det orsak till de snarlika resultat man ser vid behandling med betablockare (21).

Kirurgisk behandling rekommenderas först vid uttalad stenos och optimalt före utveckling av sekundära förändringar (21, 29, 34).

PROGNOS

Sjukdomens svårighetsgrad är avgörande för prognosen och fastställs med ekokardiografi (9, 18, 31) (Figur 4 och 5). I Quintevallas och medarbetares studie från 2010 kunde ett samband mellan en kraftig vinkling av aorta (AoSA, aortoseptal angle) och ökad svårighetsgrad av SAS hos boxer ses (41).

I litteraturen finns varierande uppgifter om överlevnad. I en retrospektiv studie från 1994 anges medianöverlevnadstid för obehandlad grav SAS vara 18,9 månader. Plötslig död var den vanligaste komplikationen och merparten dog före tre års ålder. Obehandlade hundar med lindrig till måttlig sjukdom hade nästintill samma överlevnadstid på 30,5–51,1 månader, med en ökad risk för endo-

FIGUR 4 OCH 5. *Tvådimensionell ekokardiografi ger möjlighet att avläsa information om aortaklaffens morfologi och grad av eventuell vänsterkammarhypertrofi.*

kardit och vänstersidig hjärtsvikt (18). I Easons och medarbetares studie från 2014 av hundar med grav SAS sågs en medianöverlevnad på 61,2 månader (5,1 år) i en obehandlad grupp. Vid en PG högre än 133 mm Hg observerades en betydligt minskad överlevnad på 2,8 år, medan en PG på mindre än 133 mm Hg visade en markant ökning till 8,3 år. I samma studie kunde ingen förbättrad prognos vid behandling med betablockare fastställas. Trots en bättre prognos än tidigare rapporterad anses möjligheten till en normal livslängd vid grav sjukdom oftast som osannolik (9). Hundar med lindrig till måttlig SAS anses ha en god prognos med lägre risk för plötslig död och utveckling av vänstersidig hjärtsvikt, även om alla hundar med SAS har en ökad risk att utveckla endokardit (9, 18, 35). Vid lindriga stenoser med en PG mindre än 50 mm Hg ses ofta asymtomatiska hundar med normal livslängd. I Kienles studie från 1994 överlevde tre hundar med grav stenos mellan sex till åtta år utan behandling. En misstanke finns att djuren varit asymtomatiska tidigare och därmed levt tillräckligt lång tid för komplikationer att hinna utvecklas, något som oftast ses efter fem års ålder (18). Ett samband ses mellan ökad grad av vänsterkammarhypertrofi och ökad svårighetsgrad (36). En hög PG i tidigt skede ger en kraftig reduktion i överlevnadstiden och en högre PG vid diagnosställande är förbunden med ökad mortalitet (9). Plötslig död är vanligt förekommande och ses vid grav sjukdom såsom i ung ålder hos djur med stenos (9, 18, 29, 34).

DISKUSSION

Att ställa diagnosen SAS försvåras vid inga eller endast lindriga förändringar i LVOT, men också av den långsamma progressionen och av det att unga individer inte alltid har utpräglade blåsljud (19, 40). Hos valpar är lågintensiva ejektionsblåsljud inte ovanliga hos friska individer och dessa försvinner normalt före sex månaders ålder (35). Fysiologiska blåsljud har även observerats hos unga vuxna hundar och ses inte endast hos växande individer (5, 7, 14, 24). Vissa raser, såsom boxer, anses ha ett något högre blodflöde över aorta genom en anatomisk variation av LVOT, som kan orsaka lindriga systoliska blåsljud (5, 15, 22, 23). Lindriga förändringar har normalt ingen betydelse för den enskilda individen och borde inte påverka livskvalitet eller livslängd utan är en fråga vid avel.

Diagnostisering och gradering av SAS görs primärt med dopplerekokardiografi men kriterierna för diagnostiseringen är omdiskuterade (44). Vmax över aorta som ensam indikator för diagnostisering och gradering är ifrågasatt då den direkt påverkas av den stenotiska öppningen, som i sin tur kan vara variabel (Figur 6). PG som räknas ut från Vmax är flödesberoende och därmed ingen säker indikator för stenos vid onormalt högt eller lågt transvalvulärt flöde. En stenos kan ➤

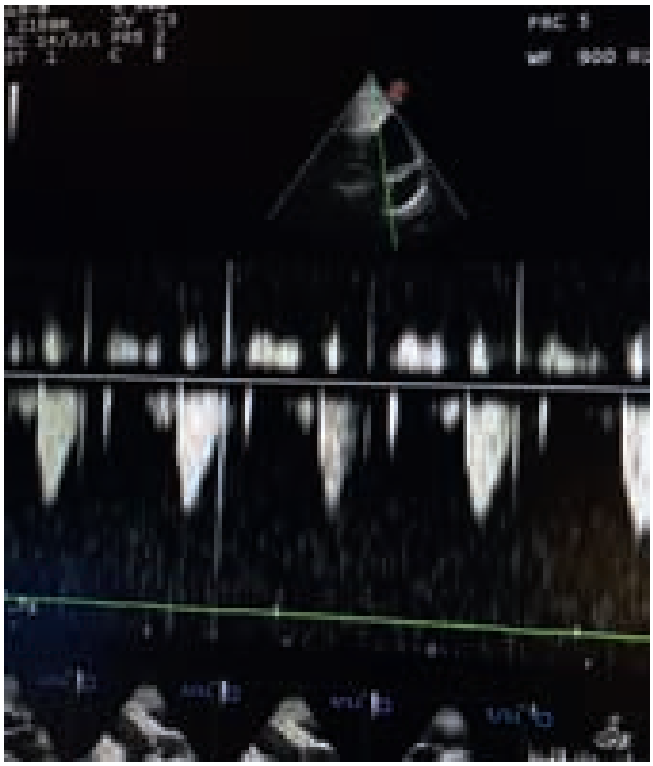

FIGUR 6. *Vid subkostal placering av ultraljudsproben kan man bäst fånga upp den högsta maximala flödeshastigheten över den stenotiska öppningen.*

➤ därmed över- eller underestimeras vid onormalt hög respektive låg CO (1, 2).

EOA anses som mindre flödesberoende och en kombination av EOAi och LVOT Vmax har visat sig vara ett säkrare sätt att diagnostisera SAS i ett tidigt skede (2). Oenighet i användandet av EOAi finns och mer forskning med större patientunderlag behövs för att optimera diagnostisering av framför allt tvetydiga och lindriga fall i framtiden (20).

Behandlingsmöjligheterna vid SAS är begränsade och förstahandsval som ökar överlevnadstiden hos individ med kraftig stenos saknas (9, 29, 34). En studie av hundar med grav SAS visade att behandling med betablockare hade samma effekt som mer invasiv kirurgi. Hundar behandlade med atenolol hade en medianöverlevnad på 56 månader, alltså ingen större skillnad mot gruppen som genomgick en ballongvidgning med en överlevnad på 55 månader (29). Samma konklusion har gjorts i en annan studie. Effekten av OSC studerades hos 44 hundar (34). I studierna sågs initialt en signifikant reduktion av PG som var kortvarig och långtidsstudier saknas (29, 34). I Eason och medarbetares studie från 2014 sågs en längre medianöverlevnad i en obehandlad grupp med grav SAS än man tidigare sett. Prognosen för grav obehandlad SAS kan därför anses bättre än vad som tidigare rapporterats (9, 18). Att överlevnaden i en nyare studie är längre än i liknande äldre studie ger en viss indikation att tidigare studier påverkats av diagnostiken, då man primärt använt sig av hjärtkateterisering som sker under anestesi. Studier har visat att PG har reducerats uppemot 50 procent jämfört med hundar utan anestesi (31). Kirurgisk behandling med en kombination av HPV och CBV är den metod som visat bäst resultat. Initialt har metoden gett en signifikant reduktion av PG (21). Om denna typ av kirurgi kan ge en bättre prognos vid grav SAS genom en långtidsreduktion av PG återstår att se.

Kirurgi har initialt gett en sänkt PG med en kortsiktig förbättrad livskvalitet genom minskat trötthet, men om prognosen förbättras med ökad livslängd genom en långsiktig operativ minskning av PG är oklart (6). Att föreslå en kostsam behandling med risk för komplikationer när prognosen inte säkert kommer att bli bättre är ett dilemma, då en individ med grav stenos kan uppnå relativt lång livslängd utan kirurgi (6, 18, 29, 34).

Kirurgi borde ske vid uttalad stenos men före utvecklingen av sekundära förändringar, något som inte är så enkelt i praktiken. Allt eftersom sjukdomen fortskrider utvecklas ytterligare myokardiella förändringar som försvårar och tills dess att bättre prognos säkerställts borde kirurgi ändå avrådas.

Att ange prognos för en sjukdom där en stor del av individerna dör plötsligt är svårt. Orsaken bakom plötslig död är oklar även om teorier finns (18, 19, 35). Möjligen har myokardiella förändringar vid SAS en viss klinisk betydelse (11, 40). I en studie efter OSC med initialt sänkt PG observerades plötslig död postoperativt och i andra studier har intraoperativ dödlighet setts, något som till en del kan bero på myokardiella förändringar (6, 29, 34). En förbättrad prognos kan inte enbart relateras till sänkt PG och det är troligt att andra bakomliggande faktorer spelar in (34). Studier i humanlitteraturen har visat en risk för vänstersidig dysfunktion och ökad dödlighet postoperativt, framför allt vid uttalad hypertrofi. Utveckling av både systolisk och diastolisk dysfunktion som resulterar i hjärtsvikt verkar ha en stor betydelse generellt och är något som borde undersökas mer i framtiden hos hundar med SAS (10).

SUMMARY

Subvalvular aortic stenosis in the dog, a literature review

The aim of this literature review was to present and discuss diagnostics, progression and treatment to influence the prognosis of SAS in dogs.

The diagnosis of mild and equivocal cases of SAS is still challenging and further investigation could probably set a new gold standard for the diagnostic criteria. The treatment options are limited and treatment is recommended in severe SAS or when clinical signs have developed.

The prognosis is better than previously reported and the lifespan and quality of life is usually only affected in more severe cases.

Referenser

1. Abbot JA & MacLean HN. Comparison of doppler derived peak aortic velocities obtained from subcostal and apical transducer sites in healthy dogs. Vet Radiol Ultrasound, 2003, 44, 6, 695–698.
2. Bélanger MC, di Fruscia R, Dumesnil JG & Pibarot P. Usefulness of the indexed effective orifice area in the assessment of subaortic stenosis in the dog. J Vet Med, 2001, 15, 430–437.
4. Bussadori C, Amberger C, le Bobinnec G & Lombard CW. Guidelines for the echo-

cardiographic studies of suspected subaortic and pulmonic stenosis. Journal of Veterinary Cardiology, 2000, 2, 15–22.
6. DeLellis LA, Thomas WP & Pion PD. Balloon dilation of congenital subaortic stenosis in the dog. J Vet Intern Med, 1993, 7, 153–162.
9. Eason BD, Fine DM, Leeder D et al. Influence of beta blockers on survival in dogs with severe subaortic stenosis. J Vet Intern Med, 2014, 28, 857–862.
10. Elahi MM, Chuang A, Ewing MJ et al. One problem two issues! Left ventricular systolic and diastolic dysfunction in aortic stenosis.The Annals of Translational Medicine, 2014, 2, 1, 10, 1–16.
11. Falk T, Jönsson L & Pedersen HD. Intramyocardial arterial narrowing in dogs with subaortic stenosis. J Small Anim Pract, 2004, 45, 9, 448–453.
12. French A, Luis Fuentes V, Dukes McEwan J et al. Progression of aortic stenosis in the boxer. J Small Anim Pract, 2000, 41, 451–456.
13. Hittinger L, Shen YT, Patrik TA et al. Mechanismus of subendocardial dysfunction in response to exercise in dogs with severe left ventricular hypertrophy. Circulation Research, 1992, 71, 423–434.
15. Höglund K, Häggström J, Bussadori C & Kvart C. A prospective study of systolic ejection murmurs and left ventricular outflow tract in boxers. J Small Anim Pract, 2010, 52, 11–17.
17. Javard R, Bélanger MC, Coté E et al. Comparison of peak flow velocity through the left ventricular outflow tract and effective orifice area indexed to body surface area in golden retriever puppies to predict development of subaortic stenosis in adult dogs. J Am Vet Med Ass, 2014, 245, 12, 1367–1374.
18. Kienle RD, Thomas WP & Pion PD. The natural clinical history of canine congenital subaortic stenosis. J Vet Intern Med, 1994, 8, 6, 423–431.
19. Kienle RD. Aortic stenosis. In: Kittleson MD, Kienle RD, eds. Small Animal Cardiovascular Medicine. St Louis, Mo Mosby, 1998, 260–272.
21. Kleman ME, Estrada AH, Maisenbacher HW et al. How to perform combined cutting balloon and high pressure balloon valvuloplasty for dogs with subaortic stenosis. Journal of Veterinary Cardiology, 2012, 14, 351–361.
24. Kvart C, French AT, Luis Fuentes V et al. Analysis of intensity, duration and frequency components in dogs with aortic stenosis. J Small Anim Pract, 1998, 39, 318–324.
25. Lehmkuhl LB & Bonagura JD. Comparison of transducer placement sites for doppler echocardiography in dogs with subaortic stenosis. Am J Vet Res, 1994, 55, 2, 192–198.
27. Lehmkuhl LB, Bonaguara JD, Jones DE & Stepien RL. Comparison of catheterization and doppler – derived pressure gradients in a canine model of subaortic stenosis. J Am Soc Echocardiogr, 1995, 8, 5, 611–620.
29. Meurs KM, Lehmkuhl LB & Bonagura JD. Survival times in dogs with severe subvalvular aortic stenosis treated with balloon valvuloplasty or atenolol. J Am Vet Med Ass, 2005, 227, 3, 420–424.
31. O'Grady MR, Holmberg DL, Miller CW & Cockshutt JR. Canine congenital aortic stenosis: a review of the literature and commentary. Can Vet J, 1989, 30, 811–815.
33. Oliveira P, Domenech O, Silva J et al. Retrospective review of congenital heart disease in 976 dogs. J Vet Intern Med, 2011, 25, 477–483.
34. Orton EC, Herndon GD, Boon JA et al. Influence of open surgical correction on intermediate-term outcome in dogs with subvalvular aortic stenosis: 44 cases (1991–1998). J Am Vet Med Ass, 2000, 216, 3, 364–367.
36. Oyama MA & Thomas WP. Two-dimensional and m-mode echocardiography predictors of disease severity in dogs with congenital subaortic stenosis. J Am Anim Hosp Assoc, 2002, 38, 209–215.
40. Pyle RL, Patterson DF & Chacko S. The genetics and pathology of discrete subaortic stenosis in the newfoundland dog. Am Heart J, 1976, 92/3, 324–334.
41. Quintevalla C, Guazzetti S, Mavropoulou A & Bussadori C. Aorto septal angle in boxer dogs with subaortic stenosis: an echocardiographic study. Vet J, 2010, 185, 332–337.
42. Quintevalla C, Pradelli D, Domenech O & Bussadori C. Transesophageal echocardiography of the left ventricular outflow tract, aortic valve and ascending aorta in boxer dogs with heart murmurs. Vet Radiol Ultrasound, 2006, 47/3, 307–312.

En fullständig referenslista (45 referenser) kan fås från författaren.

***CHRISTIN SJONG ANDERSEN,** leg veterinär, Evidensia Södra Djursjukhuset, Månskärsvägen 13, 141 75 Kungens Kurva.

Vilken är din diagnos? – EKG

En 13 år gammal riesenschnauzertik har haft episoder av kortvarig medvetslöshet sedan två månader, men mår i övrigt bra. Fallet är insänt av veterinär Myriam Baranger-Ete, NPV Services Society, Hongkong, Kina. Svaret är skrivet av Anna Tidholm, AniCura Djursjukhuset Albano.

Riesenschnauzer, 13 år, kastrerad tik

Anamnes: Hunden har haft episoder av kortvarig medvetslöshet sedan två månader tillbaka, men mår i övrigt bra och har god aptit. Hunden motioneras endast under kortare promenader i koppel men uppvisar då inga symtom på ansträngningsintolerans.

Status: Vid auskultation hördes en långsam oregelbunden hjärtrytm och ett blåsljud grad 4/6 över mitralisområdet. Lungauskultation var utan anmärkning.

Toraxröntgen: Lindrigt förstorad hjärtskugga med VHS (vertebral heart score) = 11 (referensvärde <10,5).

Ekokardiografi: Mitralisklaffsdegeneration med lindrig dilatation av vänster förmak och läckage över mitralisklaffarna (5,6 m/s) och trikuspidalisklaffarna (3,3 m/s) utan förstoring av kamrarna. Den beräknade tryckgradienten över trikuspidalisklaffen indikerar en lindrig pulmonär hypertension, ca 48 mm Hg, (referensvärde <25 mm Hg) under systole.

EKG-undersökning: Se Figur 1. Hur tolkar du EKG-registreringen och hur går du vidare med utredningen?

SVAR SE SIDAN 57

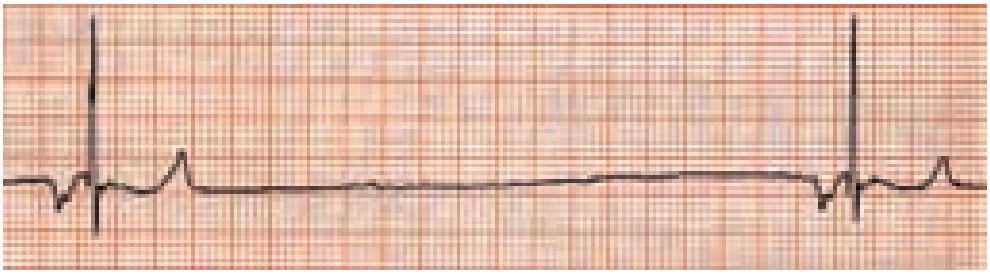

Figur 1. *EKG, avl II, 1 cm (10 mm-rutor) = 1mV, pappershastighet 50 mm/s.*

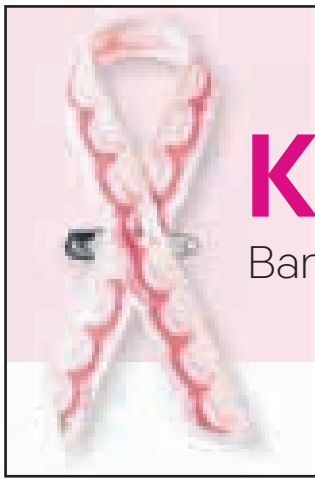

90 SVENSK INSAMLINGSKONTROLL

Köp årets rosa band

Bandet säljs på ICA, Lindex och Apotek Hjärtat

Cancerfonden

I mitten av november drabbades en värphönsgård i Skåne av newcastlesjuka. Samtidigt visar rapporter från FN och EU att högpatogen fågelinfluensa är tillbaka i Europa. Texten är sammanställd av Madeleine Gertzell, Jordbruksverket, med stöd av SVA.

NEWCASTLESJUKA HOS VÄRPHÖNS I SKÅNE

Newcastlesjuka konstaterades den 12 november på en värphönsgård i Vellinge kommun, Skåne. Anläggningen hade vid tidpunkten för konstaterad smitta ca 18 000 höns som efter beslut av Jordbruksverket avlivades. Djuren hade visat symtom som kraftigt minskad äggproduktion och en stor mängd skinnägg i en av djuravdelningarna (Figur 1). Ingen ökad dödlighet bland djuren noterades.

Jordbruksverket införde restriktioner i området för att undvika smittspridning och den drabbade besättningen har tillträdesförbud. Saneringsarbetet på gården pågår och SVA och Jordbruksverket arbetar med att spåra smittan. Ett skyddsområde med tre kilometers radie kring gården och ett övervakningsområde med tio kilometers radie har införts. I skyddsområdet gäller bland annat restriktioner i form av att fjäderfä och andra fåglar i fångenskap ska hållas inomhus, det är förbjudet för obehöriga att gå in i djurstallar med fjäderfä och andra fåglar, det är förbjudet att transportera levande fåglar (även burfåglar), kläckägg och fågelprodukter samt att det är förbjudet att ordna utställningar och andra sammankomster med levande fåglar.

Restriktionerna innebär att utförsel från zonerna till andra länder inom och utanför EU av fjäderfä och kläckägg samt produkter från fjäderfä som inte är värmebehandlade är förbjuden. För officiella veterinärer som ska utfärda intyg för handel finns uppdaterad information om vad som gäller och för vilka områden på OV-webben.

Foto: Ulf Nylén

Figur 1. *En värphönsgård i Skåne fick plötsligt kraftigt minskad äggproduktion och en stor mängd skinnägg i en av djuravdelningarna.*

Newcastlesjuka i korthet

Newcastlevirus angriper fåglarnas nervsystem, andningsorgan och tarm. Symtomen på newcastlesjuka kan variera avsevärt och påverkas av virusstam, fåglarnas art, ålder och motståndskraft. Ett eller flera av följande symtom kan ses: nedsatt allmäntillstånd, sänkt äggproduktion, ökad förekomst av skinnägg, pigmentförändringar i äggskalen, ökad dödlighet (upp till 100 procent), hängande vingar, förlamade ben, vridning av nacken, kramper, cirkelgång (symtom från centrala nervsystemet), andningssvårigheter med eller utan hosta eller diarré.

Infektionen överförs framför allt genom

direktkontakt mellan fåglar. Smitta sprids också med redskap, skor, kläder, fordon, damm och fjädrar.

FÅGELINFLUENSAN TILLBAKA I EUROPA

Fågelinfluensa av typen H5N8 har återigen börjat cirkulera i Europa. På kort tid har smittan spridit sig över stora delar av norra och centrala Europa. När detta skrivs finns smittan i Sveriges absoluta närområde, i Danmark. Här är en uppföljning av artikeln om flyttfåglars spridning i förra numret av veterinärtidningen.

I en rapport från den 20 september 2016 uppmanade FNs livsmedels- och jordbruksorganisation, FAO, veterinära myndigheter i Centralasien, Mellanöstern och Europa till ökad beredskap för introduktion av högpatogen fågelinfluensa via vilda fåglar. Bakgrunden var fynd av sådan fågelinfluensa av typen H5N8 hos långdistansflygande flyttfåglar som provtagits vid sjön Ubsu-Nur i den ryska republiken Tyva.

Den 3 november bekräftades FAOs farhågor då ungerska myndigheter rapporterade ett utbrott av H5N8 i en kalkonbesättning. Vilda fåglar ansågs utgöra smittkällan. Den 7 november rapporterades nästa fall av H5N8, nu hos döda sjöfåglar funna i nordvästra Polen. Följande dagar rapporterades liknande utbrott av död sjöfågel orsakat av H5N8 från nordvästra Tyskland och sedan från Österrike, Schweiz, Kroatien, Holland och Danmark. Dessutom har ytterligare utbrott av H5N8 på fjäderfä bekräftats från Ungern, Tyskland och Österrike, med vilda fåglar som sannolik källa (Figur 2).

Under inledningen av november har därmed fågelinfluensa rapporterats från sju olika europeiska länder i Central- och Nordeuropa. Det spridningsmönster man ser med sporadiska utbrott över ett stort geografiskt område antyder att H5N8 är vitt spritt i sjöfågelpopulationen. De utbrott som påvisats hos fjäderfä visar dessutom tydligt vilken risk detta utgör för europeiska fjäderfäproducenter. EU-kommissionen uppmanar i ett brev till de europeiska chefveterinärerna till höjd beredskap, ökad vaksamhet och åtgärder för förbättrad biosäkerhet på gårdsnivå.

SVA värderar risken för introduktion av H5N8 till den svenska fjäderfäpopulationen på följande sätt: risken för smittspridning och introduktion via infekterade fjäderfä eller ägg från de områden där utbrott påvisats hos fjäderfä bedöms som försumbar. Men eftersom smittan sannolikt är spridd bland vattenlevande fåglar i stora delar av Europa, inklusive vårt direkta närområde i Östersjön, bedöms risken för spridning och introduktion via dessa vattenlevande fåglar som kraftigt förhöjd.

I likhet med de flesta andra europeiska länder, och i enlighet med EUs lagstiftning, har Sverige övervakning av fågelinfluensa hos såväl tamfåglar som vilda fåglar. Programmet för vilda fåglar innebär att SVA rutinmässigt provtar döda, vilda fåglar som skickas in för obduktion till SVA. För att säkerställa tidig upptäckt av en eventuell introduktion av H5N8 till Sverige bör fynd av döda vilda fåglar därför rapporteras till SVA. Detta görs bäst via elektroniskt formulär på www.sva.se/rapportera-vilt. ■

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

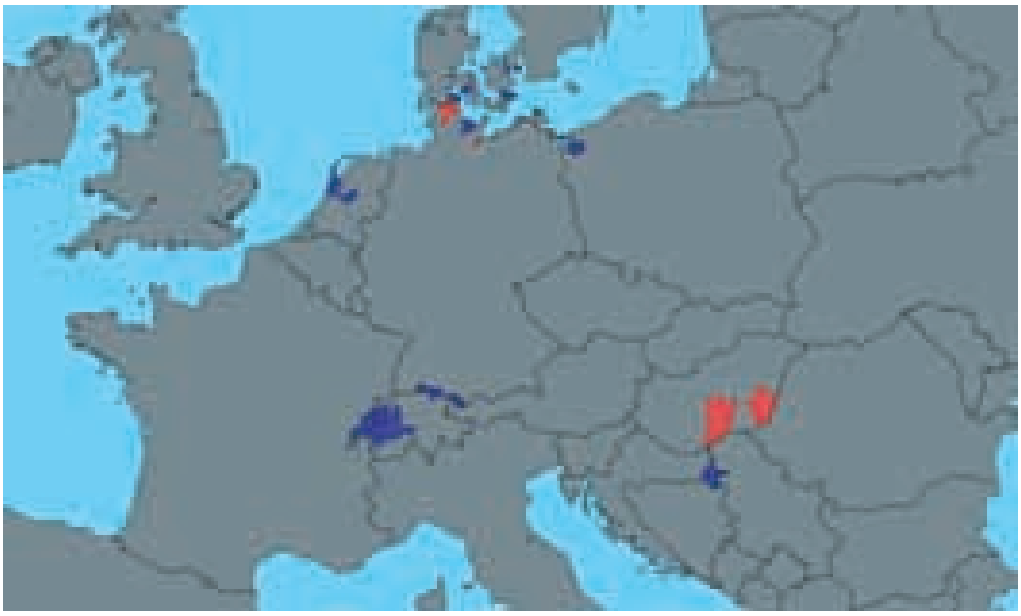

FIGUR 2. *Karta över spridningen av H5N8 den 15 november 2016. Röda områden visar utbrott hos fjäderfä och blått visar fall hos vilda fåglar. Källa: EUs djursjukdomsrapporteringssystem ADNS.*

Workshop om brakycefali hos katt

Trubbnosuppropet sommaren 2015 skapade stor medial uppmärksamhet kring anatomirelaterade andningsproblem hos mops, fransk bulldog, bostonterrier och andra brakycefala hundraser. Men det finns även brakycefala katter, främst perser och exotic. Har perser samma problem som mopsar? Finns det behov av ett hälsoprogram på kattsidan? Detta var temat för en workshop i september där veterinärer, uppfödare och domare för första gången diskuterade brakycefali med katten i fokus.

ANNA-LENA BERG, leg veterinär, VMD, docent i patologi, ordförande i Perserkatten (PK) och
MALIN DEMERVALL, ordförande i rasringen för perser och exotic i Sverige (SPEXUS)*

Foto: Joakim Ekström

Den 24 september infann sig en förväntansfull skara kattintressenter på Staffansgården i Knivsta.

WORKSHOPEN – DEN FÖRSTA I SITT SLAG

Initiativtagare till denna workshop, såvitt vi vet den första i sitt slag i Sverige, är rasringen för perser och exotic i Sverige, SPEXUS, och den SVERAK-(Sveriges Kattklubbars Riksförbund)-anslutna kattklubben Perserkatten (PK). Artikelförfattarna är ordförande i dessa föreningar och har i svallvågorna efter trubbnosuppropet funderat kring hur man inom kattvärlden ska förhålla sig till det åtgärdsprogram som nu börjar ta form på hundsidan. Katter är inte hundar i miniatyr och brakycefali hos katt behöver inte med automatik vara förknippat med samma spektrum av anatomiska defekter och andningsproblem som hos hund. Utgångspunkten har därför varit att först ta reda på hur hälsoläget ser ut hos de brakycefala kattraserna, för att därefter ta ställning till vilka åtgärder som kan vara lämpliga.

Via en workshop såg vi chansen att samla veterinärer, uppfödare och domare under ett och samma tak och utbyta tankar och erfarenheter kring brakycefali hos katt. Den 24 september infann sig en förväntansfull skara deltagare på Staffansgården i Knivsta. Efter kaffe och smörgås för att pigga upp sinnena var det dags för workshopen att dra igång.

BRAKYCEFALI HOS KATT KONTRA HUND

Programmet inleddes med att Anna-Lena Berg gav en introduktion om brakycefali och brakycefalt luftvägssyndrom (brachycephalic obstructive airway syndrome = BOAS) hos hund samt kunskapsläget vad gäller brakycefali hos ➤

➤ katt. Hon konstaterade att det finns få vetenskapliga studier rörande brakycefali hos katt jämfört med hund och att BOAS som komplett syndrom (= trånga näsborrar, lång mjuk gom, nasofaryngeala turbinater, sekundära förändringar i svalg och luftstrupe) inte har beskrivits hos katt i någon vetenskaplig publikation. Däremot finns fallrapporter över enskilda komponenter i BOAS (trånga näsborrar, lång mjuk gom) hos katt.

EN DOMARES REFLEKTIONER

Efter introduktionen tog Malin Sundqvist, kattdomare och ledamot i SVERAK, över och delgav sina reflektioner från ett domarperspektiv. Utifrån standarden för perser och exotic, och genom att visa fotografier på katter som följde standarden bra respektive mindre bra, framförde Malin sin övertygelse om att den standardmässigt bästa katten också är den sundaste. Hälsa och skönhet i kombination var ledorden. Malin påpekade att det i standarden finns angivet generella fel som kan leda till draget certifikat eller diskvalificering, t ex trånga näsborrar och onormalt formade ögonlock. Hon framhöll att det är uppfödarens ansvar att arbeta med rasens utveckling medan domaren har en vägledande roll.

HÄLSOENKÄT PERSER OCH EXOTIC

Nästa talare var Malin Demervall, som redogjorde för resultatet av en hälsoenkätundersökning som SPEXUS genomfört 2015. Syftet med undersökningen var att ta reda på vilka hälsoproblem som ägare av perser och exotic upplever vara störst och att få en bild över vilka områden rasringen och uppfödarna behöver arbeta med för att förbättra hälsoläget. Totalt inkom 74 enkätsvar, omfattande 382 katter.

Malin gjorde en jämförelse med en tidigare hälsoenkätundersökning från 2005, utförd av dåvarande rasringen SWEPEX. Ögonrelaterade problem (onormalt tårflöde, hornhinnesår, ögoninflammation) identifierades i den nya enkäten som det främsta bekymret från ägarnas perspektiv. Onormalt tårflöde förekom hos 18 procent av katterna i undersökningen, en tydlig ökning mot fem procent i den tidigare enkätundersökningen från 2005. Det är oklart om det är en faktisk ökning eller om skillnaden beror på att frågorna i enkäterna formulerats på olika sätt. Det står dock klart att ögon är ett område att fokusera på, att utbildning i ögats anatomi och funktion behövs och att vi behöver lära oss vad det är som skiljer de perser/exotic som inte har ögonproblem från de 18 procent som har rinnande ögon.

Polycystic kidney disease (PKD), som upplevdes som ett stort problem 2005, har minskat drastiskt genom DNA-testning av avelsdjur. Beträffande hypertrofisk kardiomyopati (HCM) är hälsoläget fortfarande oklart då det är få uppfödare som rutinmässigt skannar sina avelsdjur. Totalt två procent av katterna hade genomgått kirurgi för att förbättra andningsförmågan. Malin konstaterade att enkäten inte var utformad på ett sätt som möjliggjorde detaljerad information om upplevda andningsbesvär (missljud, knipta näsborrar etc). Man kan tänka sig en uppföljning där en ny enkät fokuserar enbart på dessa aspekter.

Ögonrelaterade problem (onormalt tårflöde, hornhinnesår, ögoninflammation) identifierades i den nya enkäten som det främsta bekymret hos trubbnoskatter, från ägarnas perspektiv.

Foto: Rodrigo Reis

VARFÖR RINNER PERSERNS ÖGON?

Efter en kort bensträckare var det dags för veterinär Eva Hertil, specialistkompetens i oftalmologi hos hund och katt, att föreläsa om ögonproblem hos perser och exotic. Eva gick igenom ögats anatomi och jämförde ögats yttre delar med framrutan på en bil, där hornhinnan motsvarar själva rutan, tårarna spolvätskan och ögonlocken kaross och vindrutetorkare. För att kunna skydda ögat optimalt behöver alla dessa delar vara funktionella. Brakycefala katter och hundar har stora och lätt utstående ögon, vilket gör att risken för hornhinnesår ökar. Dessutom visar en tysk studie att tårkanalens förlopp hos vissa brakycefala katter är felvinklat så att tårflödet snarare riktas uppåt än neråt. Detta kan förklara varför så många perserkatter har problem med rinnande ögon.

Eva tog även upp begreppet ras och bad åhörarna fundera på vad det står för. Många tror att t ex perser är en gammal ras som existerade redan på 1600-talet. Vad det handlar om är att det fanns katter på den tiden som var långhåriga och hörde till en viss typ, men det bedrevs ingen selektiv avel på dem. Raser är ett i evolutionsperspektiv modernt begrepp och något som människan skapat. Därmed har också människan, dvs uppfödarna, ett stort ansvar för att se till att raskatterna är sunda.

VAD SKER PÅ HUNDSIDAN?

Annika Bergström, veterinär och kirurg vid SLU, föreläste om brakycefali ur kliniskt perspektiv och vad som görs på hundsidan i efterdyningarna av trubbnosuppropet. Annika ingår i den arbets-

grupp av representanter för veterinärkåren, hunduppfödarna och SKK som jobbat med att ta fram ett intyg inför avel. Intyget innehåller en identitetsdel, en djurägardel och en besiktningsdel. Exempel på frågor i djurägardelen är om hunden har behandlats för, eller opererats för, sjukdomar/skador i ögon och luftvägar, och om den är född med kejsarsnitt. I den veterinära delen bedöms bland annat kraniofacial kvot (= grad av kortskallighet) samt andningsfrekvens och andningsmönster i vila och efter belastning. Intyget håller nu på att utprövas av veterinärer och tanken är att det efter utvärdering ska börja användas mer allmänt efter årsskiftet. Det kommer initialt att vara frivilligt, men med tiden kommer det att krävas ett godkänt intyg för att kunna registrera valpar hos SKK.

Raser är något som människan skapat. Därmed har också människan ett stort ansvar för att se till att raskatterna är sunda, framhöll Eva Hertil.

Foto: Joakim Ekström

Annika framförde att även om man vet betydligt mindre om brakycefali hos katt finns det en hel del gemensamma nämnare med hund, framför allt trånga näsborrar och ögonproblem. Hon betonade att samverkan mellan veterinärer och kattuppfödare är mycket viktig för att komma tillrätta med problemen. Annika visade även några filmsekvenser ➤

Foto: Joakim Ekström

Veterinärerna i panelen kände inte igen sig i uppfödarnas kritik och tyckte att det var tråkigt att höra om kattägarnas negativa erfarenheter. Stående: Anna-Lena Berg (moderator), sittande från vänster Anna Börje, Malin Sundqvist, Eva Hertil, Annika Bergström, Malin Demervall (skymd) och Susanna Hermansson.

➤ på brakycefala hundar med tydliga andningsproblem. Dessa filmer var en nyttig påminnelse för alla om vad så kallad extremavel i värsta fall kan leda till.

SVERAKS ROLL I HÄLSOARBETET

Nästan två timmar var vikta åt dagens viktigaste programpunkt: paneldebatten. I denna deltog Annika Bergström, Eva Hertil, Malin Sundqvist, Malin Demervall, Anna Börje (hälsoledamot i SVERAKs styrelse) och Susanna Hermansson (perseruppfödare och ledamot i SPEXUS hälsokommitté).

Anna Börje poängterade att SVERAK gärna hjälper till i hälsoarbetet men vill att initiativet ska komma från uppfödarna. Anna tyckte att denna workshop var ett mycket bra initiativ för att se till att uppfödare och veterinärer kan diskutera med varandra och komma fram till en gemensam syn på sund avel för friska katter. Hon berättade om olika hälsoprogram inom SVERAK, där sjukdomar som t ex PRA med tiden avlats bort. Det gäller dock att inte slå ut för många djur ur aveln på en gång då vi behöver en fungerande avelsbas.

VETERINÄRERS ATTITYD TILL KORTNOSIGA KATTER

En perseruppfödare i auditoriet tog upp bemötandet och attityden från veterinärer gentemot perser/exotic och deras ägare. Hon upplevde att man som perserägare ofta får höra uttalanden i stil med ”perser kan inte andas, de är osunda.” Malin Demervall och Susanna Hermansson från SPEXUS berättade att de hade blivit kontaktade av andra uppfödare med liknande erfarenheter. Bland annat hade flera varit med om att veterinären skrivit in generella kommentarer om att brakycefali kan ge andningsproblem på besiktningsintyg för perser, trots att den aktuella katten befunnits utan anmärkning vid besiktningen. Det fanns även exempel på kattungespekulanter som avbokat köp för att de blivit avskräckta av veterinärens anteckningar. Dessa upplevelser skapar en klyfta mellan veterinärer och uppfödare som inte gagnar samarbete i viktiga hälsofrågor.

Veterinärerna i panelen kände inte igen sig i detta och tyckte att det var tråkigt att höra om kattägarnas negativa erfarenheter. Eva Hertil framhöll vikten av en god kommunikation och att man inte ska sticka under stol med de problem som är förknippade med brakycefali. Annika Bergström påpekade att veterinärer har lagar att rätta sig efter. Ett djur ska kunna andas, föröka sig, leva och bete sig normalt.

AVELSARBETET

Det blev en hel del diskussion kring hur aveln för en sund perser/exotic ska bedrivas. Från att ha varit en av de största raserna har persern minskat i popularitet i Sverige och avelsbasen har minskat. En uppfödare i auditoriet framförde farhågor att en alltför hård gallring av avelsdjur kan leda till en för snäv avelsbas, vilket i sin tur kan leda till att andra genetiska problem än de som är förknippade med brakycefali kan få fäste i populationen. Annika Bergström replikerade att det gäller att hitta en medelväg och att ett långsiktigt avelsarbete är viktigt. Det är sorgligt att behöva träffa ledsna djurägare som har ett djur som lider på grund av genetiska defekter.

Malin Sundqvist menade att avelsbasen är tillräckligt stor för att man utan

problem ska kunna selektera bort individer med trånga näsborrar och/eller lång mjuk gom. Om man avlar efter standarden får inte katterna dessa problem. Hon uppmanade till samarbete mellan uppfödare och att inte tillämpa tidig kastrering i för stor utsträckning.

KORT NOS – ROTEN TILL DET ONDA?

Eva Hertil var kritisk till framavlandet av rasbundna sjukdomar generellt. Katter med allvarliga ögonproblem och problem med luftvägarna finns bara i brakycefala raser. Är det etiskt försvarbart att fortsätta avla fram dem? Hon menade att de korta nosarna är huvudproblemet som behöver åtgärdas.

Anna-Lena Berg påpekade att det även finns långnästa katter som har rinnande ögon, liksom det finns katter som har kort bred nos med öppna näsborrar som inte har problem med ögon eller andning. Annika Bergström höll med om att katter med bred nos har bättre förutsättning att kunna andas bra än de med smala nosar, där näsborrarna är knipta. Hon lyfte fram näsborrarna som ett område där uppfödarna redan nu kan ta krafttag för att komma bort från den smala, knipta formen som orsakar andningsproblem.

En kattdomare i auditoriet framförde att hon hade varit med sedan 1980-talet och mindes dåtidens långnästa perser som hade stora gråtlinjer och rann konstant från ögonen. Hon tyckte att persern på det hela taget har blivit sundare, trots den kortare nosen.

HUR VET MAN OM KATTEN HAR PROBLEM?

Panelen fick frågor från auditoriet om hur man kan se på en katt att den har andningsproblem. Det är inte alltid lätt att upptäcka eftersom katter är experter på att dölja svagheter och sjukdom. De drar sig undan och undviker ansträngningar, till skillnad från hundar. Veterinärerna i panelen tipsade om att titta på andningsmönstret (ökad frekvens, bukandning) och näsborrarna som ibland dras in synligt när katten jobbar mer för att få in luft. Det gäller att försöka hitta sätt att bedöma andning och värmereglering hos en katt vid belastning, t ex genom att leka med vippa.

Avslutningsvis var alla eniga om att det behövs mer forskning om brakycefali hos katt och dess konsekvenser för hälsan. Frågan är vem som ska utföra studierna och hur de ska finansieras. De mera avancerade mätningar som gjorts på hund (t ex med datortomografi) kräver sedering, etiskt tillstånd osv. Ett mera realistiskt projekt skulle kunna vara att göra en kartläggning av graden av brakycefali hos perser/exotic i Sverige, genom en enklare form av yttre besiktning som kan göras på ett vaket djur. Annika Bergström lovade att återkomma med ett förslag. ➤

Katter med allvarliga ögonproblem och problem med luftvägarna finns bara i brakycefala raser. Är det etiskt försvarbart att fortsätta avla fram dem?

Foto: Eric Isselée/Seregraff

WORKSHOPENS HUVUDBUDSKAP

Mötet i Knivsta kan sammanfattas i ett antal punkter:

– Kommunikation: vi behöver ha en öppen dialog och kommunikation mellan uppfödare, domare och veterinärer.

– Ansvar: det är uppfödarna som ansvarar för att avla på friska, sunda djur men även domare och veterinärer har ett ansvar. Domare ska inte premiera osunda djur och veterinärer ska ge sakliga råd och upplysningar, utan att hemfalla åt ”hetsjakt” på perser/exotic.

– Forskning: vi behöver ta reda på mer om brakycefali hos katt. Även om katt och hund skiljer sig åt kan man ta hjälp av de resultat som kommit fram på hundsidan.

– Avel: använd friska djur utan andningsproblem eller små trånga näsborrar. Önskvärt: släta ansikten utan veck och trånga tårkanaler samt en bred nos med öppna näsborrar.

– Det viktigaste: att kattägare, uppfödare, domare och veterinärer jobbar åt samma håll och tillsammans tar tag i de problem som finns och ser till att lösa dem. De perser/exotic som föds i Sverige ska vara sunda, friska djur som mår bra och får ett långt, härligt kattliv till glädje för sina människor.

TACK

Artikelförfattarna vill framföra ett stort tack till alla som medverkat i arbetet med workshopen. Vi kommer nu att jobba vidare med de tankar och idéer som kommit fram under diskussionerna, för att inom en snar framtid få till stånd en policy för sund perser/exotic-avel.

***ANNA-LENA BERG,** leg veterinär, VMD, docent i patologi, ordförande i Perserkatten (PK), Staffansvägen 13, 741 42 Knivsta.
MALIN DEMERVALL, ordförande i rasringen för perser och exotic i Sverige (SPEXUS), Norströms väg 13 1601, 142 60 Trångsund.

noterat

Bristande djurtransporter lyftes i Bryssel

Sommaren 2016 publicerades upprörande bilder på långa djurtransporter i samband med export av djur från olika EU-stater till tredje länder. Veterinärförbundet vädjade i media till den svenske landsbygdsministern att ta upp den bristande kontrollen av gällande djurtransportförordning med sina EU-kolleger.

Den 14 och 15 november var landsbygdsminister Sven-Erik Bucht i Bryssel för ministerrådsmöte för jordbruks- och fiskerifrågor. På svenskt initiativ fanns bättre skydd av djur under transport på agendan. Regeringen anser att EU-länderna och ansvariga myndigheter måste bli bättre på att använda de verktyg som finns för att stävja regelbrott och att det finns behov av att se över gällande djurskyddsregler, framhöll landsbygdsministern. Det gäller särskilt transporttider, utrymmen för djuren, viloperioder, vattning och utfodring samt transport under perioder då utomhustemperaturen är hög, sade ministern.

Källa: pressmeddelande från Näringsdepartementet den 11 november.

EUs medlemsstater måste bli bättre på att stävja regelbrott mot djurtransportförordningen, framhöll landsbygdsministern i Bryssel.

Foto: Eyes on Animals

apoquel®
oclacitinib

En lättnad*...

En riktad behandling av klåda vid allergisk dermatit hos hund

APOQUEL® 3,6 mg, 5,4 mg och 16 mg
finns i filmdragerade tabletter med
30 och 100 tabletter

*Bergman S.B. et al. Long-term compassionate use of oclacitinib in dogs with atopic and allergic skin disease (ASD): efficacy and quality of life. Vet Dermatol 2019; 30: 171–e55.

APOQUEL® (oclacitinib) filmdragerade tabletter för hund. Receptbelagt. **Indikationer:** Behandling av klåda förknippad med allergisk dermatit hos hund. Behandling av kliniska symptom på atopisk dermatit hos hund. **Kontraindikationer:** Använd inte vid överkänslighet mot aktiv substans eller mot några hjälpämnen. Använd inte till hundar som är yngre än 12 månader eller vägar mindre än 3 kg. Använd inte till hundar med tecken på immunosuppression, som hypoadrenokorticism, eller tecken på progressiva elak- artade tumörer eftersom den aktiva substansen inte har utvärderats i dessa fall. Baserad på SPC 2019-09-06. För ytterligare info om produkterna www.fass.se.

Rx only

ORION PHARMA
ANIMAL HEALTH

Orion Pharma Animal Health | Box 320 | 192 05 Sollentuna | Telefon: 08-623 64 40 | www.orionvet.se

Förslag om utökade undantag från behandlingsförbud

Under oktober skickade Jordbruksverket ut en förhandsremiss om ytterligare undantag från det gällande behandlingsförbudet för icke legitimerad djurhälsopersonal. Förslaget motiveras med att det skulle minska bristen på legitimerade djursjukskötare men veterinärförbundet varnar för att det kan leda till inflation i djursjukvårdens kompetenskrav.

TEXT: JOHAN BECK-FRIIS

Mot bakgrund av de problem djursjukvårdsbranschen upplever beträffande bristen på djursjukskötare, har Jordbruksverket påbörjat ett arbete att ta fram förslag till nya föreskrifter om ytterligare undantag från det gällande behandlingsförbudet för icke legitimerad djurhälsopersonal. Enligt nuvarande regler (SJVFS 2013:41, saknr D 8) får ”övrig personal” utföra subkutana och intramuskulära injektioner efter ordination av veterinär, under förutsättning att personen har gått en av Jordbruksverket godkänd grundkurs i läkemedelshantering som omfattar korrekt administrationssätt för det aktuella djurslaget. Till och med den 31 december 2019 får en person som uppfyller dessa krav även ge intravenösa injektioner efter ordination av veterinär. Däremot får övrig personal inte ge vaccinationer, injektioner med narkotikaklassade läkemedel eller läkemedel för lokal och allmän bedövning.

Behandlingen sker på den ordinerande veterinärens ansvar.

UTÖKADE UNDANTAG

I mitten av oktober skickade Jordbruksverket ut en förhandsremiss på sitt kommande förslag till ett antal avnämare, däribland veterinärförbundet. Verket planerar att införa ytterligare undantag från behandlingsförbudet kopplat till vissa villkor.

Icke legitimerad personal skulle enligt förslaget få ge subkutana, intramuskulära och intravenösa injektioner till hund, katt och häst, även till djur som är under påverkan av lokal eller allmän bedövning. Icke legitimerad personal skulle också få penetrera huden i samband med kanylförankring och ge lokalbedövning i testikel (som varken är subkutan, intramuskulär eller intravenös injektion). Förslaget skulle innebära att djurvårdare får ge injektioner med narkotikaklassade läkemedel och läkemedel för lokal och allmän bedövning. Det skulle vidare tillåta att injektioner i samband med narkos ges i närvaro av veterinär eller eventuellt djursjukskötare. Villkor för att få undantag skulle vara att den icke legitimerade personalen har arbetslivserfarenhet inom djurens hälso- och sjukvård om minst ett till två år, att arbetsgivaren förvissar sig om att personen har tillräckliga kunskaper och att personen genomgått en särskild utbildning. Utbildningen skulle vara inriktad på antingen hund/katt eller på häst och innehålla moment om läkemedelshantering, farmakologi och läkemedelsbiverkningar, anatomi och fysiologi hos berörda djurslag, vårdhygien, svensk antibiotikapolicy, smärtterapi, anestesiologi och författningskunskap. Den skulle dessutom innehålla en praktisk del med ett antal definierade delmoment som intubering, bedömning av preoperativ status av en patient, lägga permanentkanyl intravenöst och koppla dropp.

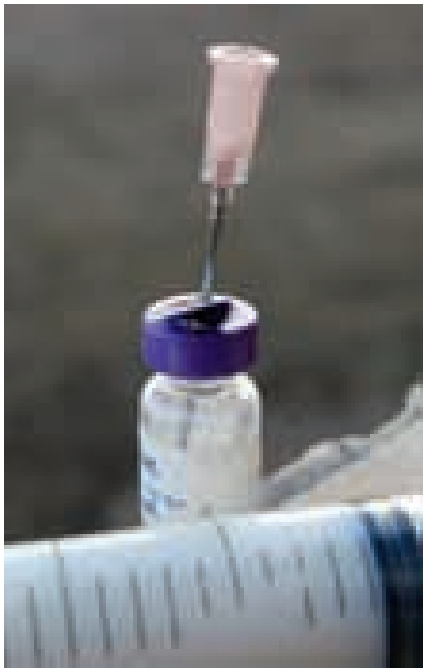

FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

Icke legitimerad personal skulle enligt Jordbruksverkets förslag få ge subkutana, intramuskulära men även intravenösa injektioner till hund, katt och häst.

VETERINÄRFÖRBUNDETS SVAR

Veterinärförbundet skickade den 26 oktober in ett svar baserat på synpunkter från förbundsstyrelsen, SVS kollegium, FVF och AVF.

Förbundet ser att det finns ett behov av översyn av arbetsuppgifterna för olika personalkategorier inom djursjukvården. Dock får detta inte leda till ”inflation” i kraven, där djursjukskötare sätts att göra veterinära uppgifter och djurvårdare tillåts utföra arbetsmoment som egentligen kräver den kunskap som djursjukskötare har, påpekas i remissvaret. De behandlingar som enligt lagen bara får utföras av legitimerad personal

Foto: Suzanne Fredriksson

Veterinärförbundet anser att induktion och övervakning av narkos endast bör utföras av legitimerad djursjukskötare eller veterinär.

kräver den kompetens som säkerställs av legitimationen. Att urholka kraven på legitimerad personal för vissa arbetsuppgifter försvagar legitimationen och kan minska motivationen att utbilda sig. Det riskerar också att Sverige internationellt kommer att avvika i vilka utbildningskrav som ställs för olika arbetsuppgifter, poängteras i SVF-svaret.

Förbundet anser att förslaget att djurvårdare ska kunna få koppla på och av dropp på djur som redan har dropp inkopplat är rimligt, då det kommer att underlätta arbetet på djursjukhus och kliniker avsevärt. Även vissa behandlingar av icke sederade/sövda/bedövade djur kan vara rimligt att tillåta, menar veterinärförbundet.

Däremot bör vaccination, avlivningsvätska och cytostatika inte administreras av icke legitimerad personal, understryks i svaret. Inte heller bör djurvårdare få ge lokalbedövning i testikel. Kastration som föregås av lokalbedövningen ska utföras av veterinär eller legitimerad djursjukskötare på delegation från veterinär. Lokalbedövningen bör ses som ett led i ingreppet. Vaccination är starkt knutet till ett intygsskrivande som ska utföras av veterinär eller legitimerad djursjukskötare. Den lilla tidsvinst som vaccination av djurvårdare kan föra med sig vägs upp av riskerna för felaktigt intygsskrivande.

Avlivningsvätska och cytostatika är mycket farliga läkemedel som endast bör hanteras av legitimerad personal. Medicinering av bedövade/sövda djur bör inte heller göras av personal utan tillräcklig kompetens att bedöma reaktionsmönster etc under påverkan av bedövning/narkos. Förbundet anser att induktion och övervakning av narkos endast bör utföras av legitimerad djursjukskötare eller veterinär, dvs att söva djur bör bara göras av legitimerad personal.

GENERELLA UNDANTAG VORE OLYCKLIGT

Veterinärförbundet påpekar i remissvaret att organisationen på djursjukhusen måste ses över för att åtgärda bristen på djursjukskötare. Det finns djurkliniker som löst bristen genom omorganisation så att legitimerad personal nyttjas till de arbetsuppgifter som kräver sådan kompetens och inte lika mycket till moment som kan utföras av personal med lägre utbildningsnivå. Dock finns uppgifter från flera av SVFs medlemmar att underskottet på djursjukskötare försvårar verksamheten och ibland till och med omöjliggör vissa delar av den. Förbundet efterlyser därför en större strukturerad genomlysning av behovet av olika yrkeskategorier inom djurens hälso- och sjukvård, för att säkerställa att adekvat antal personer utbildas i de olika yrkena. Andra alternativa lösningar bör också ses över, exempelvis att under en övergångsperiod tillämpa begränsade godkännanden av erfaren personal för vissa enskilda utökade arbetsuppgifter knutna till viss klinik. Generella undantag från kravet på legitimation för fler arbetsuppgifter riskerar att permanentas och detta vore olyckligt, avslutar SVF-styrelsen sitt svar till Jordbruksverket. ■

Fågelinfluensa i Sverige

Efter att Danmark fått ett fall av fågelinfluensa av typen H5N8 hos tamfåglar höjde Jordbruksverket skyddsnivån för fjäderfä i Sverige till nivå 2 den 21 november. Bara ett par dagar senare konstaterades de första två svenska fallen i Skåne. Det ena fallet gäller en vild fågel, en knipa, som påträffats i Vellinge kommun och som bekräftats bära på fågelinfluensa av typen H5N8. Det andra utbrottet var en värphönsbesättning utanför Helsingborg som är smittad med influensavirus H5. Hittills (23 november) finns beslut att avliva 37 000 värphöns i besättningen men skulle viruset visa sig vara högpatogent kan det bli aktuellt att avliva samtliga 200 000 hönor på gården och göra en större avspärrning runt området. SVA arbetar vidare med att analysera vilken typ av smitta det handlar om.

– Den utveckling vi har sett under de senaste veckorna visar en omfattande spridning av fågelinfluensa hos vild sjöfågel, såväl i vårt närområde som i andra delar av Europa. Ju högre smittrycket är bland de vilda fåglarna desto större är risken att även fjäderfä drabbas. SVA uppmanar till ökad vaksamhet både vad gäller dödlighet hos vilda fåglar och symtom hos tama fåglar, skrev Karl Ståhl, biträdande statsepizootolog vid SVA, i ett pressmeddelande den 23 november.

Foto: Zedenet

Efter att Sveriges drabbats av fågelinfluensa H5N8 gäller skyddsnivå 2 för alla fjäderfä i landet.

Efter rapporterna om de svenska fallen meddelade Jordbruksverket att skyddsnivån kommer att ligga kvar på det höjda läge som beslutades den 21 november. Skyddsnivå 2 innebär att fjäderfä ska hållas inomhus eller i vissa fall att foder och dricksvatten ska ges inomhus eller under ett skydd ute.

Kvalitetsprogram med patientsäkerheten i fokus

AniCura startade förra året en systematisk kvalitetssatsning för att förbättra patientsäkerheten inom djursjukvården. Arbetet bedrivs i nio fokusområden med målsättningen att bland annat säkra en klok antibiotikaanvändning och en god vårdhygien. Även ”mjuka” värden som bra professionell kommunikation och effektiv incidenthantering ingår.

ULRIKA GRÖNLUND, leg veterinär, VMD, docent i vårdhygien,
STEIN ISTRE THORESEN, leg veterinär, VMD, professor i klinisk patologi och
ANNELI BJÖERSDORFF, leg veterinär, PhD

Individuellt har djurkliniker och djursjukhus länge arbetat med begreppet kvalitet samtidigt som mål, nivå och engagemang uppvisat stora variationer. Under 2015 valde AniCuras koncernledning att veterinärmedicinsk kvalitet skulle få ett samlat fokus och under hösten engagerades ett antal seniora veterinärer för att bygga upp AniCuras kvalitetsprogram. De inledande diskussionerna fokuserade bland annat på frågan: vad är veterinärmedicinsk kvalitet? Inte enkelt att besvara, men ganska snart utkristalliserades att patientsäkerhet och medicinskt utfall skulle vara ledstjärnan i kvalitetsprogrammet som döptes till QualiCura. Programmet är internationellt, dvs omfattar alla AniCuras för närvarande 150 djursjukhus och kliniker runtom i Europa.

Målet med QualiCura är att varje djursjukhus och klinik inom AniCura ska arbeta systematiskt med veterinärmedicinska kvalitetsförbättringar inom områden som är viktiga för patientsäkerheten och det medicinska utfallet. I korthet betyder det att djur som kommer till AniCura ska få vård och behandling efter senaste rön och att risken för att individen smittas under sin vistelse ska minimeras. Utifrån denna devis växte nio viktiga fokusområden fram:

1. Skapa och delge bästa medicinska behandling och vård.
2. Uppmuntra till professionell kompetensutveckling och specialisering.
3. Förbättra professionell kommunikation i vården.

Patientsäkerhet och medicinskt utfall ska vara ledstjärnan i kvalitetsprogrammet som döptes till QualiCura.

FOTO: ANICURA

4. Erbjuda tillförlitlig diagnostik.
5. Tillförsäkra smartare antibiotikaanvändning.
6. Övervaka infektioner i operationsområdet.
7. Förbättra vårdhygien.
8. Främja god journalskrivning.
9. Implementera effektiv incidenthantering.

Kunskapsdelning en nyckelfaktor

Tidigt togs kvalitetsmått fram för de fem sista områdena och dessa har i QualiCura mätts kvartalsvis för att undersöka situationen i de olika verksamheterna. I och med detta identifieras också framgångsfaktorer att delge övriga verksamheter. Kunskapsdelning runt kvalitetsförbättringar är en nyckelfaktor. QualiCura ska komplettera det lokala kvalitetsarbetet och belysa olika viktiga områden som verksamheterna själva ska jobba med, där mätningar och jämförelser ska vara katalysatorer för diskussion.

Resultat från QualiCura och andra veterinärmedicinska satsningar inom AniCura presenteras löpande på AniCuras intranät och årligen i en kvalitetsrapport. Den första rapporten publicerades 2016 avseende verksamhetsåret 2015 ➤

Foto: AniCura

Fortlöpande kompetensutveckling och möjligheter till specialisering är nyckelfaktorer för att kunna erbjuda vård av hög kvalitet.

och en ny rapport avseende 2016 är planerad att publiceras 2017.

Huvuddragen för QualiCuras nio fokusområden beskrivs här.

BÄSTA MEDICINSKA BEHANDLING OCH VÅRD

Inom AniCura finns i skrivande stund cirka 20 olika medicinska ämnesgrupper som arbetar med riktlinjer, föredrag och kurser och med att möjliggöra kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan individer som har samma medicinska intressen. Här skapas ”best practice” inom olika områden som sedan delas på intranätet.

PROFESSIONELL KOMPETENSUTVECKLING OCH SPECIALISERING

Fortlöpande kompetensutveckling och möjligheter till specialisering är nyckelfaktorer för att kunna erbjuda vård av hög kvalitet. AniCura driver ett antal egna kurser för att komplettera där det behövs ett större utbud, inte minst för djursjukskötare och biomedicinska analytiker. I tillägg rekommenderar ämnesgrupperna externa kurser och konferenser. Många verksamheter inom AniCura vidareutbildar veterinärer i antingen nationella specialiseringar (såsom steg I och II i Sverige) men även inom ”residency”-program för internationell ”diplomate”-status. I de länder där AniCura etablerat sig har verksamheterna en högre eller avsevärt högre andel specialister jämfört med landets nationella genomsnitt av specialister.

FÖRBÄTTRAD PROFESSIONELL KOMMUNIKATION

Att kommunicera väl med djurägare är ytterst viktigt för patientsäkerheten. Djurhälsopersonal behöver förstå djurägarens problem och djurägaren behöver förstå djurhälsopersonalen gällande prognos, uppföljning, vård och behandling. För att förbättra kundkommunikationen har kurser för både telefoni och vårdrelaterad kommunikation startats.

ERBJUDA TILLFÖRLITLIG DIAGNOSTIK

Veterinärmedicinsk diagnostik bygger till stor del på djurhälsopersonalens erfarna händer och ögon. Dessa utgör, tillsammans med djurägarens iakttagelser, de allra viktigaste komponenterna för att ställa rätt diagnos. Men ofta behövs stöd av andra diagnostiska metoder som laboratorieanalyser och bilddiagnostik. Inom AniCuras kvalitetsprogram pågår undersökningar och vid behov insatser för att tillförsäkra att resultat från diagnostiska instrument och apparater är tillförlitliga. Målet är att instrumentens funktion är validerade och att systematiska kvalitetskontroller utförs enligt plan. Insatserna består till stor del av vidareutbildning av ansvarig personal.

TILLFÖRSÄKRA SMARTARE ANTIBIOTIKAANVÄNDNING

Antibiotika är ett livräddande läkemedel men kan även utgöra fara för djuret om det ges vid fel indikation. Faran för patienten är att dess normalflora förändras och resistenta bakterier gynnas. Likaså drabbar detta även djurägare och blir en risk för samhället. Alla djursjukvårdgivare behöver ta sitt samhällsansvar för en ansvarfull antibiotikaanvändning.

Foto: AniCura

Diagnostik bygger till stor del på djurhälsopersonalens erfarna händer och ögon, men även diagnostiska instrument och apparater måste vara tillförlitliga.

Under ett kvartal gjorde Anicura en diagnos-förskrivningsstudie där det undersöktes vilka antibiotika som användes vid vilka indikationer. Aminopenicilliner var den vanligaste antibiotikasorten och sår plus abscesser de vanligaste indikationerna. I studien identifierades två problemområden: antibiotika överanvänds vid sårbehandlingar och profylax på grund av kirurgi ges för länge efter operation. Problemen kommer att åtgärdas genom att implementera tydligare riktlinjer för antibiotikaprofylax och med kurser i antibiotikabehandling och sårbehandling.

Foto: AniCura

God hygien är den viktigaste insatsen för att minska spridning av smittämnen till och mellan patienter.

ÖVERVAKA INFEKTIONER I OPERATIONSOMRÅDET

Postoperativa sårinfektioner ingår i begreppet vårdrelaterade infektioner. De skapar lidande för djuret men också frustration för såväl djurägare som djurhälsopersonal.

Vid 20 konsekutiva kirurgiska ingrepp per klinik följdes prevalensen av infektioner i operationsområdet för att mäta andelen drabbade hundar. Återkoppling till deltagande verksamheter bestod av specifika förbättringsåtgärder inom bland annat aseptik och instrumentrenhet.

FÖRBÄTTRAD VÅRDHYGIEN

God hygien är den viktigaste insatsen för att minska spridning av smittämnen till och mellan patienter. Sverige började tidigt med hygienarbetet och AniCura driver nu samma utveckling på alla sina verksamheter. I en värld där antibiotikaresistens är ett ökande problem är hygien den mest betydelsefulla åtgärden för att minimera spridningen. Gott hygienarbete gynnar även arbetsmiljön då risken att smittas minskar för personalen.

I början av 2016 publicerades AniCuras riktlinjer för vårdhygien. I praktiken undersöks hygienstandarden vid besök och via mätning av kvalitetsmått. Den första mätningen innefattade användningen av alkoholbaserad handdesinfektion. I genomsnitt bland samtliga deltagande verksamheter användes 14 ml handdesinfektionsmedel per patientdag. Resultaten kommunicerades med förslag på förbättringsåtgärder. Då tillförlitliga jämförelsesiffror saknas inom djursjukvården och studier från humansjukvården ofta endast omfattar inneliggande patienter är det svårt att sätta en målvolym. Ett förslag är att AniCura långsiktigt ska sträva mot 30 ml per patientdag.

FRÄMJA GOD JOURNALSKRIVNING

För att underlätta överlämningar och remisser behöver patientens journal skrivas på ett korrekt och lättförståeligt sätt. Här behöver veterinärer hjälpas åt och granska varandras journaler för att förbättra sin egen journalskrivning. För att förstå läget tillfrågades verksamheterna om journalgenomgångar utförs och om andra journalskrivningsrelaterade frågor. Resultat visar att över hälften av AniCuras verksamheter genomför journalgenomgångar regelbundet och ambitionen till nästa år är att fler verksamheter aktivt arbetar med detta kvalitetsmått.

MÖJLIGGÖRA EFFEKTIV INCIDENTHANTERING

Genom att alla i personalen registrerar när veterinärmedicinska fel uppstår kan processer förbättras och incidenter kan förebyggas. AniCura vill att detta sker systematiskt och skriftligt. Det är viktigt att finna bakomliggande orsak till att en incident uppstått. Genom en enkät undersöktes hur många verksamheter som har en etablerad process för incidenthantering och resultatet visade att knappt hälften hade detta. Målet är att merparten av AniCuras kliniker och djursjukhus har processer för incidenthantering vid utgången av nästa år.

AniCura består av många verksamheter i flera länder. Med koncernens systematiska kvalitetssatsning finns nu en unik möjlighet att förbättra Europas djursjukvård och sprida bästa tillvägagångssätt mellan verksamheter. Svenska kärnvärden som klok antibiotikaanvändning och god vårdhygien är viktiga komponenter i arbetet med att förbättra patientsäkerheten inom djursjukvården, samtidigt som det också finns lärdomar för svenska verksamheter att göra från andra länder.

***ULRIKA GRÖNLUND,** leg veterinär, VMD, docent i vårdhygien, Group Medical Quality Manager, AniCura Group, Rinkebyvägen 21 B, 182 36 Danderyd.
STEIN ISTRE THORESEN, leg veterinär, VMD, professor i klinisk patologi vid Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Group Medical Quality and Development Director, AniCura Group, Rinkebyvägen 21 B, 182 36 Danderyd.
ANNELI BJÖERSDORFF, leg veterinär, PhD, Group Laboratory Manager, AniCura Group, Rinkebyvägen 21 B, 182 36 Danderyd.

Objektivt syntest för häst

Mätning av visual evoked potentials (VEP) är en metod som sedan länge använts inom humanmedicinen för att diagnostisera funktionsnedsättningar i synvägarna. Metoden finns beskriven för ett antal djurslag, bland annat hund och katt, men har inte tidigare anpassats för häst. Med hjälp av en lampa stimuleras ögat med blinkande ljus (blixt-VEP) eller schackrutemönster (mönster-VEP). Samtidigt mäts aktiviteten i hjärnans syncentrum med hjälp av hudelektroder. På detta sätt får man veta om signaler från ögat leder fram till och aktiverar syncentrum på ett normalt sätt.

I en aktuell studie har forskare vid SLU utvärderat och anpassat blixt-VEP för häst. Den anpassade metoden skapar goda förutsättningar för vidare forskning som kan utöka kunskapen om synnedsättning och neurologisk sjukdom hos djurslaget. Målet är att metoden ska kunna användas för att diagnostisera synnedsättning hos häst, följa behandlingar och utvärdera om avvikande beteende och nedsatt prestation orsakas av sjukdom i synvägar och nervsystem.

Svenska forskare har utvecklat en metod för att diagnostisera funktionsnedsättningar i synvägarna hos hästar.

Foto: Macayran

Källa: Ström L, Ekesten B. Visual evoked potentials in the horse. BMC Vet Res, 2016, 12, 1, 120.

SLU

Institutionen för kliniska vetenskaper inbjuder till DELKURS 1 och 2 samt EXAMINATION i

Hästtandvård

Kurserna vänder sig till veterinärer med hästpraktik
Plats: VHC, SLU, Uppsala

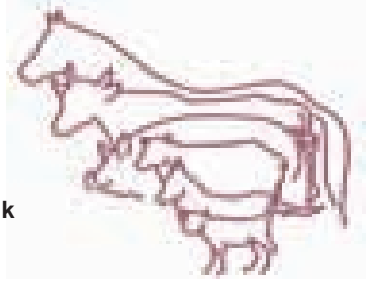

DELKURS 1: 19–20 maj 2017, Uppsala
fredag kl 13.00 – söndag kl 16.30,
Teori: Tuggsystemets anatomi och fysiologi, metodik för registrering av förändringar i munhålan, vanliga normalvariationer och sjukliga förändringar, diagnos och behandling.
Praktiska övningar: Munhåleundersökning inklusive bedömning av olika fynd, vanliga åtgärder som korrigering av orsaker som bidrar till förekomst av sår, inflammationer/infektioner i munhålan och onormal tuggrörelse.
Lärare/instruktörer: Leg tandläkare Torbjörn Lundström samt leg veterinärerna Ylva Rubin, Anna Tell och Ove Wattle m fl.
Kostnad: 7 200:– + moms.

DELKURS 2: 31 mars–2 april 2017, Uppsala
fredag kl 08.30 – söndag kl 16.30
För tillträde till denna kurs krävs genomgången delkurs 1.
Teori: Tumörer, missbildningar, stomatiter, gingiviter, parodontiter, medicinska behandlingar, provtagning, tuggmekanik, grundprinciper tandreglering, intra- och extraoral röntgen, scintigrafi och ultraljud av mandibula- /maxillaområdet, instrumenthantering, m m.
Praktiska övningar: Bilddiagnostik, tandreglering, instrumenthantering.
Lärare/instruktörer: Leg veterinärerna Maggie Uhlhorn, Ylva Rubin och Ove Wattle m fl samt leg tandläkareTorbjörn Lundström.
Kostnad: 8 900:– + moms.

EXAMINATION – SLUs utbildning för hästodontologer:
29–30 september 2017, Uppsala
fredag kl 13.00 – lördag kl 16.00
Examination för max 12 personer som har godkänt deltagande i delkurserna 1–3, alternativt på annat dokumenterat sätt inhämtat motsvarande information och praktisk träning. Deltagarna ska senast fyra veckor innan examinationen ha skickat in tre fallpresentationer på upp till två A4-sidor vardera. Godkända fallpresentationer är ett krav för deltagande vid examinationen. Slutexaminationen omfattar en teoretisk (fredag) och en praktisk del (lördag). Godkänt teoretiskt prov krävs för deltagande i den praktiska delen av examen.
Examinatorer: Ove Wattle och Torbjörn Lundström.
Kostnad: 4 500:– + moms.

Lunch och kaffe + en kursmiddag/kurs ingår i priset för delkurserna. Oavsett delkurs, är samlingen dag 1 vid huvudentrén till VHC. Halva kurserna består av praktiska övningar. Deltagarna får själva ordna logi samt ta med sig oömma kläder för de praktiska övningarna.
Bindande anmälan skickas via e-mail till ove.wattle@slu.se.
Kursansvarig: leg. veterinär, docent, Ove Wattle.

Julros – mytomspunnen blomma med medicinskt förflutet

Julen står för dörren och med den traditionella blomsterarrangemang i de svenska hemmen. Julrosen är en populär växt i jultider men den har även en historisk medicinsk användning och har inspirerat berättare i både grekisk mytologi och svensk litteratur.

LARS-ERIK APPELGREN, leg veterinär, VMD, professor emeritus*

BOTANISK BESKRIVNING

Julrosen, *Helleborus niger,* är 15–30 cm hög (Figur 1). Ursprungligen kommer den från Mellaneuropa (11). Växten är mycket sällsynt i Sverige, den kan förekomma som kvarstående eller förvildad på utkast. Däremot är julrosen en populär odlingsväxt. Stjälken är upprätt och har ett till två basala, mörkgröna fingrade blad med sju till nio avlånga flikar som är sågtandade i övre tredjedelen. Varje planta har en till tre blommor som är 5–8 cm breda med vita eller svagt rosa hylleblad och är väldoftande.

FIGUR 1. *Julros,* Helleborus niger, *från Thomé, Flora von Deutschland, Österreich und der Schweiz 1885. Wikipedia.*

Julros har även kallats prustrot. Blomningstiden anges vara från december till mars. I författarens trädgård i Uppsala kunde knoppar krafsas fram under löven redan den 5 november 2016 (Figur 2).

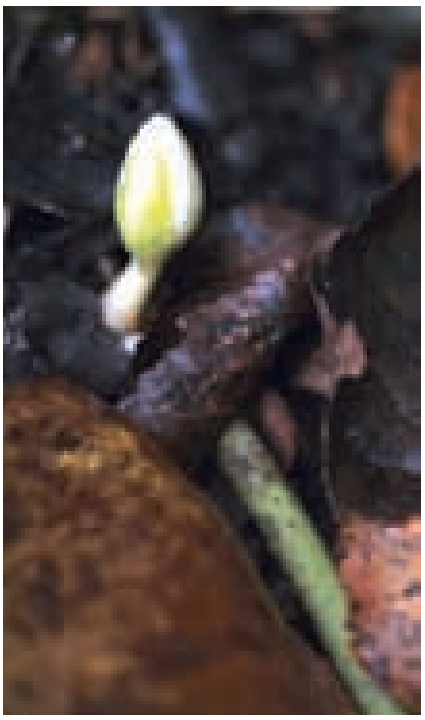

FIGUR 2. *Julrosknopp funnen under ett lövtäcke den 5 november 2016 i författarens trädgård i Uppsala.*

MYTER KRING JULROSEN

Helleborus botar vansinne

I grekisk mytologi berättas att Proitos döttrar drevs till vansinne av Dionysos men botades av siaren Melampos, som för detta krävde en tredjedel av riket (12). Det botemedel han använde var julros, *Helleborus*: ”Melampos säges hava botat Proitos dotter genom purgering (lavemang) med roten” (9).

Som nämnts kallas julros även för prustrot och detta anspelar på den pulveriserade rotens förmåga att framkalla nysning. Prusta är ett gammalt ord för att nysa. På grund av denna nysframkallande förmåga ansågs prustroten kunna bota sinnessjukdomar, inte bara genom purgering utan även genom att man skulle nysa ut det onda från hjärnan. ➤

➤ **Orten Antikyra blev skymford**
Grekerna använde följande skymford: ”Antikyras soi dei” dvs ”För dig passar Antikyra”. På latin blev det ”Nonne vis Anticyram navigare?” – ”Vill du inte resa till Antikyra?”. Anledningen var att de mest potenta julrosorna ansågs växa i just Antikyra. Att vara förryckt heter på grekiska ”helleboriao, dvs ”behöva prustrot” (3).

SVENSK LITTERATUR

I Selma Lagerlöfs ”En saga om en saga” finns *Legenden om Julrosorna* (8). Där beskrivs hur abboten Hans på Öveds kloster – genom rövarmors försorg – fick se hur Göingeskogen blomstrade på julnatten för att fira Jesu födelse. Därifrån tog han med sig en julros och så här slutar legenden: ”Men Göinge skog har aldrig mer firat frälsarens födelsetimme och av all dess härlighet lever kvar endast den plantan, som abbot Hans plockade. Hon har blivit kallad julros, och varje år sänder hon sina vita blommor och gröna stänglar upp ur mullen vid jultiden, som om hon aldrig kunde förgäta, att hon en gång har vuxit i den stora jullustgården.”

FIGUR 3. *Bokstaven ”J” i ”Prinsarnes blomsteralfabet” (1).*

I Ottilia Adelborgs ”Prinsarnes blomsteralfabet” (1) har denna kära julblomma valts att representera bokstaven J (Figur 3). De aktuella prinsarna var Gustaf Adolf, Wilhelm och Erik, varav den förste blev kung 1950.

MEDICINSK ANVÄNDNING I ANTIKEN

Förutom botandet i den anekdotiska beskrivningen av Proitos döttrar (dotter) anger Dioskurides (40–90 e Kr) ”att den renar buken underifrån, i det den bortför slem och galla”. Den var ett av de hippokratiska läkarnas oftast brukade avförande medlet, men användes också i samband med sinnessjukdom (9).

MEDICINSK ANVÄNDNING PÅ HERNQUISTS TID

I Peter Hernquists sjukdomslära (5) beskrivs hur *Radix hellebori nigri,* dvs julrosrot, används till clystir (lavemang) vid urinflöd och fontanell (lokal retning orsakad av i det här fallet prustrot inlagd i ett snitt i huden) vid hästfeber. I Hernquists handskrift Zoopharmacologia (7) finns en fyllig beskrivning av *Helleborus niger*: ”Mångårig, finns i södra delarna av Europa. Roten av Helleborus niger är tums tjock har många stänglar, på ytan svartbrun inuti hwit. Luckten äckelaktig, färsk är den skarp och bitter, håller en hartzaktig, slemmig skärpa som affärer, fördelar och uplöser. Man nyttjar den i fallande sot och andra sjukdommar som komma av orenlighet i första wägarne, äfwen uti bukwattensot. Man gifwer dess pulver med honung eller Enebärs Mos från dra ij (8 gram) till uns β (15 gram) 2 gånger dagligen.”

Sedan följer en noggrann beskrivning av hur man använder prustroten i hankar (subkutan retbehandling, liknande fontanell) på olika ställen på kroppen beroende på lidandets lokalisering. Vid rots (Figur 4) anses prustrot blandad med kalkvatten kunna insprutas i nosen. Avslutningsvis konstaterar Hernquist (7): ”Denna förblandas ofta med *Helleborus Wirides* och *foetidus*”, dvs grön julros respektive klockjulros.

En annan ”förblandning” som skett genom tiderna är att man inte alltid uppmärksammat att prustrot kan vara såväl svart som vit. Den vita prustroten har ingenting med julros att göra. Den härstammar från *Veratrum album* och kallas också nysrot.

Linné beskriver julrosens användning mot melancholia, hypochondriasis,

FIGUR 4. *Det tredje eller suppurativa stadiet av rots (9).*

mania, chlorosis (bleksot hos flickor) och achor (skorv) (9). Att julrosen/prustroten var populär för behandling av ”mania” på humansidan på 1700-talet framgår av förteckningen över nödvändiga läkeväxter och andra läkemedel i en upplaga av *Pharmacopoeia pauperum* från 1763 (13). Denna farmakopé (Figur 5) var en förteckning över de läkemedel som ansågs nödvändiga på Londons sjukhus. Den kallades också ”The hospital dispensatory containing the medicines used in the hospitals of London”. Enligt förordet har den sam-

FIGUR 5. *”Farmakopé för de fattiga”, där* Helleborus niger *rekommenderas för bland annat behandling av ”mani”.*

manställts ”on the purpose for the poorer sort of people … and therefore it is a collection of the most cheap and most efficacious medicines, that the whole art does support” – därav namnet ”Pauperum” som betyder ”för de fattiga”.

MEDICINSK ANVÄNDNING I ”MODERN” TID

Bruket av hankar med svart prustrotstinktur beskrivs så sent som 1892 i Wennerholms & Svensson lärobok (14), trots att författarna konstaterar att den ”för öfrigt hör till gångna tiders behandlingsmetoder.” Svart prustrot fanns upptagen i de svenska farmakopéerna från första upplagan till och med den sjätte som kom ut 1865. När den sjunde upplagan publicerades 1869 fanns inte *Helleborus niger* längre med. Den ansågs ha tjänat ut i sin roll som läkemedel. I dag finns *Helleborus* bara upptagen som ingrediens i homeopatiska preparat på Läkemedelsverkets hemsida.

FOTO: SAGA1974

FIGUR 6. *Landets veterinärer och andra läsare önskas en God Jul och ett ur toxikologisk synvinkel relativt säkert pyntande med julrosen.*

FARMAKOLOGISKT AKTIVA SUBSTANSER

Julrosor innehåller flera grupper av farmakologiskt/toxikologiskt verksamma substanser. Hjärtaktiva glykosider förekommer i hela växten och den mest potenta kallas hellebrin och finns i hög halt i roten. Hellebrins aglykon heter hellebrigenin och är mer potent än glykosiden. Vidare ingår protoanemonin som är ett toxin som finns i alla växter tillhörande familjen *Ranunculaceae*. Den andra stora gruppen av verksamma substanser är saponiner (4, 6).

Inga av dessa substansgrupper kan egentligen tänkas ha haft specifik effekt på de lidanden som Hernquist eller andra föreslagit att julrosen skulle användas vid, utom som avföringsmedel. Däremot kan de ha orsakat förgiftningar.

FÖRGIFTNING AV HELLEBORUS NIGER

Förgiftningsförlopp

Förgiftning med julros anses ovanlig. Det har rapporterats att förgiftningar skett genom förväxling med ätliga växter (6). När ranunkelväxter skadas eller sönderdelas bryts den instabila glukosiden ranunkulin ner enzymatiskt och den toxiska protoanemonin bildas då den frigörs från sin lakton. Detta är en försvarsmekanism riktad framför allt mot växtätare. Hudkontakt med den skadade växtens frisatta protoanemonin ger upphov till klåda och utslag eller blåsbildning. Intag av växten ger kraftig irritation i munhålan och detta anses kunna avhålla ett djur för fortsatt intag av växten. Sker ändå förtäring av julros kan den orsaka illamående, kräkning, omtöckning, spasmer, akut hepatit, gulsot eller paralys. Julrosens innehåll av hjärtglykosiderna helleborin, hellebrin och helleborein ger liknande påverkan på hjärtat som digitalisglykosiderna, dvs bradykardi, låg oregelbunden puls och förlängda P–R-intervall på EKG, ventrikelflimmer och till sist asystole, dvs hjärtstopp.

Stort intag av växten kan också ge störningar i nervsystemet som tar sig uttryck som delirium, ökad aggressivitet, konvulsioner och död på grund av respiratorisk kollaps (4, 6).

Första hjälpen

I de fall då en liten mängd växtdelar ätits räcker det i allmänhet med att framkalla kräkning eller magsköljning och ge tillförsel av aktivt kol. I fall där stort intag av växten är aktuellt bör symtomatisk och understödjande behandling tillämpas.

Eftersom julrosen är så osmaklig leder den till få förgiftningsfall och därför är dokumenterade specifika behandlingar sällsynta inom veterinärmedicinen. Det är framför allt hos hund, katt och häst som julrosförgiftningar anses aktuella (2).

Veterinärkolleger och andra läsare önskas en God Jul och ett ur toxikologisk synvinkel relativt säkert pyntande (Figur 6) med den vackra julrosen, som ju ”försvarar sig” vid tuggangrepp. ➤

TILL SALU

SMÅDJURSKLINIK i Skaraborgs län med mycket bra läge i nya lokaler.

Kliniken har funnits i 12 år och har ett väl inarbetat klientel.
Lämplig för 2–4 veterinärer.

Kontakta ägaren via mail:
torten@telia.com

Referenser

1. Adelborg O. Prinsarnes blomsteralfabet, Albert Bonniers förlag, Stockholm, 1892, 25.
2. American Society for the Prevention of Cruelty to Animals. Hellebore. Toxic and Non-Toxic Plants. www.aspca.org/pet-care/animal-poison-control/toxic-and-non-toxic-plants/hellebore, läst den 14 november 2016.
3. Bergmark M. Lust och lidande. Stockholm, Natur & Kultur, 1956, 115.
4. Cornell University, College of Agriculture and Life Sciences. *Helleborus niger* – Christmas Rose. http://poisonousplants.ansci.cornell.edu/christmasrose/christmasrose.html, läst den 14 november 2016.
5. Dyrendahl I. Sjukdomslära – husdjurens inre sjukdomar. En handskrift om 1700-talsmedicin vid Veterinärinrättningen i Skara. Stockholm, Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien, 1996, 1–309.
6. Fagerström R. Giftiga växter i Sverige. Malmö, AB Ferrosan, 1963, 72.
7. Hernquist P. HS059. Zoopharmacologia. Hernquistbiblioteket, Skara, 1803–1805?, 1–210.
8. Lagerlöf S. Legenden om julrosen. I: En saga om en saga och andra sagor. Stockholm, Albert Bonniers förlag, 1937, 91–106.
9. Lindgren J & Gentz L. Läkemedelsnamn. Del II. Höganäs, Redaktionen av Läkemedelsnamn, 1927, 167–168.
10. Mayhew E. Illustrated horse doctor. London, Allen & Co. 1870, 306.
11. Mossberg B & Stenberg L. Den nya nordiska floran. Wahlström & Widstrand, 2003, 162.
12. Nationalencyklopedin. Proitos. www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/proitos, läst den 14 november 2016.
13. Pharmacopoeia pauperum. Edinburgh, 1763.
14. Vennerholm J & Svensson J. Praktisk handbok i husdjurens sjukdomar. Looström & Komp:s förlag, 1892, 190.

***LARS-ERIK APPELGREN,** leg veterinär, VMD, professor emeritus, Källbovägen 13, 756 46 Uppsala.

SVF MEDLEMSBUTIK
SNART ÖPPNAR VI!

Sveriges Veterinärförbund
Box 12709 • 112 94 Stockholm
kansli@svf.se • svf.se

I januari kommer du att kunna köpa profilprodukter från förbundet. Webbutiken hittar du på svf.se under fliken medlem. Här finner du ett utbud av profilprodukter för olika ändamål. Saker som du kan ha användning av såväl på jobbet som på fritiden.

NYHET
SVF MEDLEMSBUTIK
Öppnar i januari

TILLSAMMANS MED VÅR PROFILPARTNER PGM AB LANSERAR VI SNART EN PROFILBUTIK. PGM AB SKÖTER ALL HANTERING AV VÅRA PROFILPRODUKTER.

Saco Lönesök är ett kraftfullt förhandlingsverktyg

När man som veterinär byter jobb och kanske bransch kan det vara svårt att veta vilken lönenivå som är rimlig för den nya anställningen. Saco Lönesök ger lönestatistik för andra i liknande positioner, men bygger på att så många SVF-medlemmar som möjligt besvarar de årliga löneenkäterna.

FRÅGA

Jag jobbar som klinisk veterinär på djursjukhus men har sökt nytt jobb i en annan bransch. Hur får jag reda på vilka löner som gäller i den branschen? Kan jag kolla hur lönerna ligger jämfört med den bransch jag är i nu?

Jag har också blivit uppmanad att svara på SVFs löneenkät. Varför ska jag göra det?

SVAR

Veterinärförbundet har sedan flera år tillbaka en gemensam lönestatistiktjänst (lönesök) tillsammans med andra Saco-förbund. Det är tack vare de veterinärer som svarar på löneenkäten som vi kan presentera så bra statistik till våra medlemmar. Ju fler som svarar desto mer specifika sökningar kan man göra eftersom underlaget blir större. Saco Lönesök hittar man på vår hemsida (www.svf.se). Där kan man enkelt på egen hand sammanställa medellöner och uppgifter om lönespridning för olika åldersgrupper, examensår och arbetsmarknadssektorer i form av tabeller och olika typer av diagram.

Låt oss säga att du söker ett jobb inom läkemedelsindustrin och har varit färdig veterinär i sex år. Om du går in på ”privat sektor – övrigt – ingen chefsbefattning” ser du vad medellönen är. Siffrorna som du ser idag speglar lönerna 2015 så lägg på några procent för att få nivån för 2016. Om underlaget är litet och du söker ett jobb som inte bara veterinärer kan ha, exempelvis produktchef, kan du istället välja att söka bland samtliga medlemmar i Saco som besvarat sina förbunds löneenkäter.

En sak man ska tänka på när man förhandlar sin lön är att kontrollera om det finns kollektivavtal. Saknas kollektivavtal behöver man komma överens med arbetsgivaren om sådant som i normalfallet finns reglerat där, t ex övertidsersättning eller semester utöver semesterlagen och kompensation för eventuella försäkringar, tjänstepension och föräldralön. Eftersom ersättning för arbete på obekväm arbetstid (OB) bestäms genom lokala kollektivavtal är det viktigt att kontrollera att detta arbete ersätts i enlighet med veterinärförbundets rekommendationer.

Lönen kan kompletteras av andra förmåner som finns på arbetsplatsen, t ex fler semesterdagar, lunchsubvention, flexibla arbetstider med mera. Sådana saker kanske har ett mervärde just för dig.

På AVFs hemsida under ”lön” finns fler tips gällande löneförhandling vid byte av jobb. Du är också välkommen att höra av dig till oss för att få mer hjälp.

För att löneuppgifterna på Saco Lönesök ska vara så korrekta som möjligt och ge stor spridning över olika typer av veterinärt arbete vill vi uppmana alla medlemmar att besvara den utskickade löneenkäten. Det är tack vare era svar som vår statistik kan fortsätta hålla hög kvalitet.

FREDRIKE RITTER
ordförande, AVF

Ny adress? Ny e-post?
Ny arbetsgivare? Nytt namn?

Meddela oss på förbundskansliet om du flyttat, bytt arbete, bytt namn eller fått ny e-postadress. Ring eller skriv till Sveriges Veterinärförbund, Box 12 709, 112 94 Stockholm, tel: 08-545 558 20, e-post: office@svf.se, hemsida: www.svf.se

LÖNEENKÄTEN 2016

Vi behöver din hjälp så att aktuell lönestatistik finns tillgänglig när du t ex ska ha lönesamtal.

Årets löneenkät från Sveriges Veterinärförbund hittar du på SVFs hemsida www.svf.se, se ”Löneenkäten” i högerspalten. Enkäten är mobilanpassad om du föredrar att besvara den i mobilen.

Fyll i den redan idag!

Kartläggning av tarmflora och immunglobuliner hos schäferhundar

Veterinär Åsa Vilson, institutionen för kliniska vetenskaper, SLU och Östersunds Djursjukhus, Jämtland, försvarade fredagen den 25 november sin avhandling för veterinärmedicine doktorsexamen med titeln ”Immunity, microbiota & immune-related disorders in German shepherd dogs”. Opponent var professor Charlotte Reinhard Bjørnvad, Department of Veterinary and Clinical Animal Sciences, University of Copenhagen, Frederiksberg, Danmark.

disputationer

Foto: Östersunds Djursjukhus

Åsa Vilson har studerat immunförsvaret hos schäfer från födsel till ung vuxen ålder och tarmflorans sammansättning hos tik och avkomma.

I en epidemiologisk studie baserad på försäkringsdata undersöktes sjukdomsmönstret hos schäferhundar, varvid en predisposition för olika immunrelaterade sjukdomar kunde identifieras. I en stor prospektiv studie med 30 schäfertikar och deras kullar studerades immunförsvaret vidare i syfte att följa förändringar i immunglobuliner från födsel upp till ung vuxen ålder samt förhållandet mellan dessa hos tik och avkomma.

Koncentrationen av IgA och IgE i serum liksom fekalt IgA ökade från sju veckors ålder och stabiliserades vid ett års ålder. Något samband avseende immunglobulinkoncentrationer mellan tikarna och deras sju veckor gamla valpar kunde inte påvisas. Hundar med höga nivåer av fekalt IgA visade sig ha bättre vaccinationsrespons, vilket kan indikera en bättre systemisk immunstatus hos dessa individer.

I de 30 schäferkullar som studerades analyserades även tarmflorans sammansättning och hur den förändras i olika livsstadier såsom dräktighet, digivning och tillväxt. Tydliga skillnader i tarmfloran mellan mödrar och unghundar kunde påvisas medan den var mer lika mellan mödrarna och de sju veckor gamla valparna. Tarmfloran var också mer likartad bland kullsyskonen jämfört med obesläktade hundar. De sju veckor gamla valparnas tarmflora var inte mer lika de nyvalpade mödrarnas tarmflora än obesläktade tikar. Däremot var de sju veckor gamla valparnas tarmflora signifikant mer lika deras mödrar än de obesläktade tikarna sju veckor efter valpning. En skillnad i den relativa förekomsten av olika bakterier under digivning kunde identifieras, liksom en ökning av diversitet från dräktighet till slutet av digivningen. Resultaten visade även att tarmflorans diversitet påverkades av uppväxtmiljön (om hundarna växte upp på landet, i en småstad eller i en storstad) men det gick inte att visa någon effekt av probiotikatillskott under dräktighet, digivning och första levnadstiden.

Avhandlingen bidrar till en bättre förståelse för hundens tarmflora och immunglobuliner hos såväl växande hundar som dräktiga och digivande tikar, men även hur dessa system påverkas av olika miljöfaktorer. Det här är den första studien som beskriver tarmfloran och immunglobulinnivåer hos dräktiga och digivande tikar samt deras avkomma i en stor och välkontrollerad studiepopulation. Denna kunskap är en viktig bas för fortsatta studier av sambandet mellan bakteriefloran tidigt och immunförsvaret senare i livet liksom för utvärdering av möjligheter till preventiva åtgärder. ■

Författaranvisningar för Svensk Veterinärtidning

Ett komplett, rätt skrivet manus har den kortaste vägen till publicering. Det underlättar därför för alla parter att författare i SVT följer tidningens skrivanvisningar redan från början. På veterinärförbundets hemsida www.svf.se finns en vägledning i hur redaktionen manus uppställda för att författaren ska få in dem i tidningen fortast möjligt. Läs gärna igenom dessa anvisningar, innan du börjar skriva en artikel. De ligger under rubriken ”SVT” på www.svf.se.

Att starta eget

FVF

När man funderar på att starta eget företag är det många saker att ta ställning till för att få en så bra början som möjligt. Här följer några av de punkter som man bör fundera igenom.

Man kan börja med enskild firma om det är en mindre verksamhet utan stora ekonomiska risker och sedan byta företagsform när rörelsen ökat i omfattning.

Foto: JulieF514

Det kan vara bra att börja med att göra en affärsplan och budget för den företagsidé man har. Man kan få hjälp att göra det på www.verksamt.se som är en gemensam webbplats för Bolagsverket, Skatteverket och Tillväxtverket. På denna plattform hittar man information och tips från de olika myndigheterna. Där kan man också registrera sitt företag.

De vanligaste företagsformerna är enskild firma och aktiebolag. Det finns även andra företagsformer som handelsbolag och ekonomisk förening, men valet brukar stå mellan enskild firma och aktiebolag.

ENSKILD FIRMA ELLER AKTIEBOLAG?

Enskild firma är ofta enklare vad gäller bokföring m m och enklare att både starta och avsluta. Man kan börja med enskild firma om det är en mindre verksamhet utan stora ekonomiska risker och sedan byta företagsform när rörelsen ökat i omfattning. Enskild firma är nära kopplad till en själv som fysisk person och man har fullt ansvar för skulder och andra juridiska delar.

Företagaren tar inte lika stora risker med sin privata ekonomi med ett aktiebolag. Man ansvarar bara för de skulder som man gått i borgen för eller om man blir dömd för att ha brutit mot aktiebolagslagen, lagen om årsredovisning och bolagsordningen eller inte betalat in bolagets skatter och avgifter i tid. Om man har stora risker eller anställd personal i företaget bör man välja aktiebolag.

Enskilda näringsidkare betalar egenavgift och inkomstskatt på vinsten och beskattningen är progressiv dvs högre ju högre vinsten är. Aktiebolag däremot betalar arbetsgivaravgift på löneutbetalningar och bolagsskatt på vinsten. Företagaren betalar progressiv inkomstskatt på lönen från aktiebolaget och inkomstskatt på utdelningar. Inkomstskatten på utdelningar är 20 procent upp till viss nivå och över det beskattas utdelningar på samma sätt som inkomst av tjänst.

SKATT OCH SJUKPENNING

F-skatt är företagets preliminärskatt. Den beräknas på de uppgifter som man lämnat i skatte- och avgiftsanmälan till Skatteverket när man startar företaget. Kom ihåg att ändra om företaget går mycket bättre eller sämre än beräknat.

När man startar en enskild firma har man skydd för sin sjukpenninggrundande inkomst i 24 månader, även om den enskilda firman inte går med vinst. Däremot måste man ta ut lön eller åtminstone kunna antas kunna ta ut lön de närmaste sex månaderna från sitt aktiebolag för att kunna få sjukpenning eller föräldrapenning.

PATENT, FÖRSÄKRINGAR OCH BOKFÖRING

Det kan finnas skäl att registrera företagets varumärke, mönsterskydd m m hos Patent och registreringsverket (PRV). Man hittar information om olika skydd på PRVs hemsida www.prv.se.

Företagsförsäkring är försäkringspaket som innehåller bland annat sakförsäkring, avbrottsförsäkring, ansvarsförsäkring och rättsskydd. Tänk på att hemförsäkringen inte täcker företaget även om man har det hemma. Som företagare kan det vara viktigt att man ser över sitt försäkringsskydd t ex om man behöver ha en sjukvårdsförsäkring för att snabbt kunna få vård och komma tillbaka i arbete.

Bedriver man näringsverksamhet är man bokföringsskyldig. Den statliga myndigheten Bokföringsnämnden har bra information på sin webbplats www.bfn.se. Redovisningen kommer att ge uppgifter till inkomstdeklaration m m, det är därför viktigt att det blir rätt.

Detta är bara några punkter och tips när man startar företag. Det finns hjälp att få när man omvandlar sin affärsidé till företag, t ex av Nyföretagarcentrum. Sverige behöver fler framgångsrika företagare!

Karin Berggren
jur kand, ansvarig rådgivningen, Företagarna

Nötfärs sannolik orsak till ehec-utbrott

Det var sannolikt nötfärs som orsakade flera fall av ehec-smitta under hösten, meddelade SVA den 8 november. De berörda landstingens smittskyddsenheter, Livsmedelsverket, SVA, Jordbruksverket och Folkhälsomyndigheten har tillsammans utrett utbrottet. Sedan september i år har 17 personer insjuknat i mag-tarmbesvär orsakade av ehec O157. Fyra patienter, varav tre barn, har även drabbats av följdsjukdomen HUS, hemolytiskt uremiskt syndrom, som påverkar njurarna och kan ge kroniska besvär. Den aktuella typen av ehec O157 förknippas oftare med allvarlig sjukdom och HUS än andra typer av ehec.

Intervjuer med de personer som insjuknat visade tidigt i utredningen en koppling till färska kebab-/nötfärsspett och andra nötfärsprodukter. Livsmedelsverket spårade tillsammans med Jordbruksverket de misstänkta livsmedlen genom hela livsmedelskedjan tillbaka till gårdsnivå. Analyser från Folkhälsomyndigheten och SVA visade att det var samma variant av O157 som hittades hos såväl sjuka personer som vid gårdsprovtagning. Utifrån fynden på de provtagna gårdarna har djurägarna fått hygien- och besöksriktlinjer liksom rekommendationer om åtgärder för att snabbare bli av med smittan.

Höstens ehec-utbrott kunde kopplas till intag av färska kebab-/nötfärsspett och andra nötfärsprodukter.

Foto: Meditations

Vilken är din diagnos? – Svar

SVAR

EKG-registreringen visar en nodal flyktrytm med en hjärtfrekvens på ca 40 slag/minut (Figur 2).

DISKUSSION

En nodal rytm karaktäriseras av negativa P-vågor som kan ses före, under eller efter QRS-komplexet. Nodal rytm kan förekomma som en flyktrytm, som i detta fall, eller med förhöjd frekvens (>60/minut) och är då svår att skilja från förmakstakykardi. Hos denna hund utgår komplexen från AV-knutan, sannolikt på grund av att sinusknutans impulsbildning har upphört.

Som första åtgärd utförs en atropintest, där man genom att injicera atropin intramuskulärt eller intravenöst (0,04 mg/kg) utreder huruvida den nodala flyktrytmen orsakas av en vagushypertoni eller om det föreligger en permanent upphörd impulsbildning i sinusknutan. I det förra fallet är orsaken vanligen benign och spontanläkning sker (såvida inte vaguskärnan i medulla oblongata är tumöromvandlad/påverkad), medan i det senare fallet vanligen krävs en pacemaker. Nyare forskningsrön visar att man bör upprepa en negativ atropintest inom en månad innan beslut om att operera in en pacemaker tas.

EKG-fall av intresse för publicering i SVT kan skickas till Anna Tidholm, c/o SVT-redaktionen. Registreringen bör vara avledning II med hastigheten 50 mm/sek och amplituden 1 cm = 1 mV. Både kompletta fallbeskrivningar och frågeställningar riktade till Anna Tidholm tas emot.

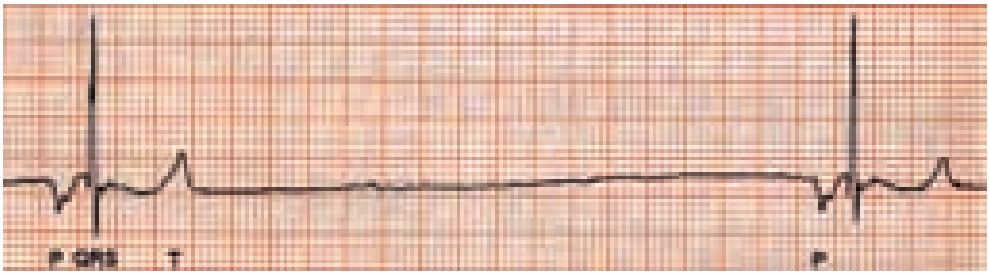

FIGUR 2. *Nodal flyktrytm med en hjärtfrekvens på ca 40 slag/minut. En nodal rytm karaktäriseras av negativa P-vågor som kan ses före, under eller efter QRS-komplexet.*

Ett av Sveriges mest specialiserade djursjukhus söker
CHEFVETERINÄR KIRURGI

Vi är ett komplett specialistdjursjukhus och en viktig remissinstans i södra Sverige. Vår ambition är ständig utveckling av medarbetare och verksamhet, för att alltid erbjuda veterinärvård av högsta klass.

Ansökan och CV skickas till louise.blomqvist@evidensia.se, 042-168037.

Du finner mer information om ditt nya jobb på:
www.evidensia.se/specialistdjursjukhuset-helsingborg

EVIDENSIA DJURSJUKHUSET HELSINGBORG

bokanmälan

Hållbar global djurproduktion – vad kan Sverige bidra med?

Omkring 800 miljoner människor får inte tillräckligt med näringsrik mat för dagen. Av dem är 160 miljoner barn under fem år. Detta är oacceptabelt i en värld med så stora resurser. Tillgång till tillräckligt med näringsrik mat är en mänsklig rättighet, har dessutom världssamfundet bestämt.

Världen står inför stora utmaningar såväl befolknings- som miljömässiga. Afrikas befolkning beräknas t ex öka från idag ca 1,1 miljarder människor till 2,5 miljarder 2050, varav flertalet beräknas bo i städer. Detta kommer att ställa den framtida matproduktionen på stora prov.

Husdjurssektorn har en viktig roll i att kunna bidra till en ökad jordbruksproduktion och ge en tryggad livsmedelsförsörjning i såväl i- som u-länder. Det är en produktion som måste ske på ett hållbart sätt. Med hållbart menar vi såväl miljömässigt som ekonomiskt och socialt. Vi talar om den sektor som står för en tredjedel av den globala bruttonationalprodukten inom jordbruksområdet och är en av de snabbast växande sektorerna i världens utvecklingsländer. Omkring 600 miljoner fattiga människor, ofta kvinnor, får största delen av sin utkomst från den. Samtidigt finns ett antal negativa effekter som dagens husdjursproduktion och djurhållning förorsakar. Det gäller utsläpp av växthusgaser, överbetning, påverkan på vattenkonsumtionen, spridning av zoonoser och ökad antibiotikaresistens. Hur kan Sverige i ett internationellt sammanhang bistå med att utveckla den viktiga husdjursektorn på ett hållbart sätt?

FAKTA

Sustainable global livestock development for food security and nutrition including roles for Sweden

Författare: Ulf Magnusson.

Utgivare: Näringsdepartementet och den svenska FAO-kommittén, Stockholm.

Antal sidor: 67.

Pris: gratis nerladdning från www.regeringen.se

ISSN-nummer: 1652-9316

DET SVENSKA EXEMPLET

I en alldeles färsk debattskrift utgiven av Svenska FAO-kommittén: Sustainable

Stipendium

Djurvännernas Förenings i Stockholm stipendium på 35 000 kr utdelas till person eller personer, som genom forskning eller genom annan insats främjar djurs välfärd.

Stipendiet söks senast 27 januari 2017 med kortfattad motivering till:

Djurvännernas Förening i Stockholm
c/o Lennart Garmer
Ekbacksvägen 14, 182 38 Danderyd

e-post: lennart.garmer@swipnet.se

International Academy of Veterinary Chiropractic

Essential Veterinary Chiropractic for Equine and Companion Animals

Practice-oriented intensive training presented in 5 modules over a period of 6 months (210 contact hours of practical and theoretical instruction), with experienced international faculty from USA, Canada, England, Denmark and Germany.

Upcoming Course Start Dates:

Sittensen/Northern Germany

- March 29th, 2017
- October 18th, 2017

Bournemouth, UK,
Anglo European College of Chiropractic

- April 5th, 2017

Further information and module dates: **www.i-a-v-c.com**

International Academy of Veterinary Chiropractic
Dr. Donald Moffatt, Dorfstr. 17, 27419 Freetz, Germany
Tel: +49 4282 590099 • Fax: + 49 4282 591852 • E-mail: info@i-a-v-c.com

global livestock development for food security and nutrition including roles for Sweden, redovisar Ulf Magnusson, veterinär och professor vid SLU detta. Han tar som utgångspunkt den goda djuromsorg vi under decennier lyckats skapa i Sverige och pekar på vad ett nära samarbete mellan näring, politik och forskning har inneburit. Det gäller inte minst den antibiotikastrategi som vi i Sverige utvecklat och som möjliggjort en hög avkastning inom husdjursnäringen, samtidigt som vi har en låg antibiotikaanvändning som ändå lett till osedvanligt friska djur. Här finns en viktig koppling mellan djur- och humanhälsa som kan sammanfattas i begreppet ”One Health”, det viktiga samspel mellan dessa två områden som behöver stärkas inte minst i fattiga länder. Det är ett samband som inte alltid är uppenbart utanför de egna professionerna.

Det finns stora möjligheter för Sverige, pekar debattskriften på, att bidra internationellt i det här arbetet. Skriften ska därför ses som en uppmaning, inte minst till våra politiker, att få upp ögonen för detta område. Det är extra viktigt nu när det svenska arbetet med Agenda 2030 och Parisavtalet om klimatet ska börja ta de första stegen från ord till handling.

INGE GERREMO
senior rådgivare
SLU Global, VMDhc

Lunds Djursjukhus

Vi söker en erfaren veterinär med inriktning internmedicin

Lunds Djursjukhus är ett privatägt fristående djursjukhus med stark framåtanda. Vi är ca 50 anställda, varav 17 veterinärer. Vi är inne i en expansiv fas med omfattande om- och tillbyggnad av djursjukhuset. Vi söker en veterinär med minst steg 1-kompetens och klinisk erfarenhet av arbete med medicinska utredningar.

Tjänsten
Du kommer att vara med och utveckla vår vårdavdelning och våra behandlingsrutiner i ett nära samarbete med övriga veterinärer och en lyhörd ledning. Internmedicinska utredningar på vårdavdelning och poliklinik blir också en del av ditt ansvar.

I dina arbetsuppgifter ingår
- Klinikarbete
- Handledning, stöd och rådgivning till mindre erfarna kolleger samt aspiranter i specialistprogrammet
- Att vara en drivande kraft på vårdavdelningen och se utvecklingsmöjligheter för vår medicinska mottagning

Din bakgrund
Vi söker dig som är en engagerad veterinär med flera års erfarenhet från djursjukhus eller större djurklinik. Du är redan steg 1- eller steg 2-specialist alternativt motsvarande utbildningsgrad och har en tydlig plan för din vidare utveckling. Du har ett brinnande intresse för internmedicin och sporras av medicinska utredningar. Du tycker om att handleda och att vara del av ett team.

Vi erbjuder
Vi erbjuder en stimulerande arbetsmiljö på en arbetsplats som expanderar. Vi är ett välutrustat djursjukhus med möjligheter för större internmedicinska utredningar. Vi satsar mycket på vidareutbildning och vill hålla oss uppdaterade och i framkant inom vår bransch. Vi erbjuder en välfungerande arbetsplats med fokus på arbetsmiljö och de anställdas trivsel. Som ett fristående företag med korta beslutsvägar har du som anställd hos oss goda möjligheter att påverka din arbetssituation och din vidare utveckling.

Din ansökan
Skicka din ansökan senast 2017-01-16 till:
anne.heine@lundsdjursjukhus.se
Din ansökan kommer att behandlas konfidentiellt.

Vid frågor om tjänsten är du välkommen att kontakta Anne Heine, chefveterinär HR, 070-7701001 eller anne.heine@lundsdjursjukhus.se.

Vid frågor om arbetsplatsen är du välkommen att kontakta veterinärernas representant Anna Andersson, anna.andersson@lundsdjursjukhus.se eller 070-9703103.

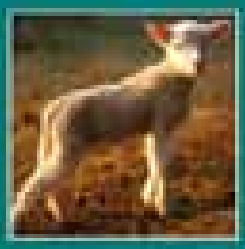

Would you like to work in a dynamic, scientific environment with focus on communication?

For our Nordic Ruminant/Equine Business Unit in Sweden we are currently recruiting a:

Field Product Specialist Ruminant / Equine

Field based in the central south part of Sweden

The position:

As a member of the Nordic Ruminants & Equine Business Unit, which consists of 11 people, the Field Product Specialist will be responsible for managing all ruminant and equine sales related activities in the territory by applying best practices in communication and scientific knowledge of the products and therapeutic areas. He/she will ensure the implementation of agreed marketing campaigns to achieve sales objectives and will participate actively in the development of Business Unit strategies. The position is reporting in to the Nordic Director MSD Animal Health positioned in Denmark.

After extensive internal training the Field Product Specialist - Central South Sweden will be responsible for:

- Visiting customers in the district and positioning MSD Animal Health as a strategic partner
- Identifying new customers and developing new opportunities
- Ensuring customer satisfaction
- Leading business development activities
- Participating in preparing account plans, sales budgets and their execution
- Being involved in driving long-term success
- Independently achieving the goals established for the territory including sales, market share, customer coverage and territory management
- Having good knowledge of and complying with company policies, procedures and standards
- Having good knowledge and complying with applicable professional, regulatory and industry standards
- Organising local ruminant KOLs' scientific and educational events to key clients within the country

The applicant should be based in the central south part of Sweden, where ruminant customers are mostly concentrated.

Qualifications of the ideal candidate:

- A strong personal drive and high energy level
- Master's degree in the veterinary or agricultural area - or Business Economics within the agricultural segment or similar area
- Field experience of animal health biological products/ solutions, from veterinary practice - or other relevant agricultural positions
- Good track record in veterinary practice or from a successful technical sales job
- Good knowledge of the Swedish ruminant/equine market
- Ability to encourage and be part of a high performance team
- Ability to reach deadlines
- Quick learner and adapt with high flexibility and excellent listening skills
- Passionate and desire to build strong customer relationships
- Strong planning and organising skills
- Sound communication skills
- Sound interpersonal skills for dealing with a wide range of people
- Good written and verbal communication skills in English and Swedish

An exciting place to work

If you enjoy being challenged, having fun while working with a good team spirit, MSD Animal Health will be a good place for you to work. We invest in the development of our people, and give you plenty of opportunities for individual initiative and responsibility.

Information and application

Further information regarding the position can be addressed to Kirsten Bianchi, Associate Director, Business Unit Manager, Ruminants/Equine, by phone: +45 40 22 02 66 or by e-mail: kirsten.bianchi@merck.com.

You are also welcome to contact field sales specialist Emma Bacher, by phone +46 9 522 216 77 or by e-mail: emma.bacher@merck.com.

If you are interested in this challenging role, you are invited to apply online by uploading your resume and application letter in English on http://jobs.merck.com

Acquisition by recruitment agencies is not appreciated.

MSD Animal Health

About MSD Animal Health - THE SCIENCE OF HEALTHIER ANIMALS

MSD Animal Health is a global research based company that develops, produces and markets a wide range of veterinary medicine and service solutions. We offer one of the pharmaceutical industry's most innovate portfolios preventing and controlling diseases within all the major therapy areas of both production animals and pets. Working with over than 100 current research projects it is the goal of MSD Animal Health to become the leading force within the development of new valuable veterinary pharmaceuticals - and thereby improve animal health, ensure the future production of healthy quality food products, protect public health and help owners and their pets enjoy their life together.

Offering our research based development strategy we aim to establish and maintain a close cooperation with veterinarians and other stakeholders, animal owners and scientific experts in the development of new effective solutions to complicated veterinary challenges.

MSD Animal Health Nordic Cluster consists of 5 different business units covering companion animals, swine, ruminant/equine, poultry and aqua and operates across borders within the Nordic Area.

KONGRESSER & KURSER

Svenska

Webbkurser
DISA – Djuromsorg vid slakt och annan avlivning
Djurskyddsbedömning Gris
Hantering av djurskyddsbrott.
Arr: Nationellt centrum för djurvälfärd (SCAW). Info: Maria Forsberg Lönn, maria.lonn@slu.se och www.slu.se/sv/centrumbildningar-och-projekt/nationellt-centrum-for-djurvalfard/utbildning1/aktuella-utbildningar/ eller www.slu.se/scaw

v 2, 2017

NY 10–11/1 -17. Examensarbeten redovisas av studenterna på veterinärprogammets sista termin, Ultuna, Uppsala.
Info: www.slu.se/vetexamen2017
(se annons i denna tidning)

13–14/1 -17. Liver and pancreas diseases in dogs and cats – a practical approach, UDS, Uppsala. Arr: Swevet, UDS.
Info: www.swevet.se

14–15/1 -17. Hund- och kattandvård, grundkurs, Stockholm.
Arr: KRUUSE i samarbete med Hedvig Armerén.
Info: www.kruuse.com, johanna.andersson@kruuse.com

v 3

NY 18/1 -17. Hund eller katt med otit? – Hur du ger dina patienter den bästa utredningen och behandlingen, Varberg.
Arr: Swevet, Dr Baddaky.
Info: Ida Valentin, utbildning@swevet.se, 0705 14 29 00, www.swevet.se, se under utbildning.

NY 19/1 -17. Hund eller katt med otit? – Hur du ger dina patienter den bästa utredningen och behandlingen, Sundsvall.
Arr: Swevet, Dr Baddaky.
Info: Ida Valentin, utbildning@swevet.se, 0705 14 29 00, www.swevet.se, se under utbildning.

20–22/1 -17. Nordic small animal veterinary conference, Göteborg.
Arr: Blå Stjärnan akademin.
Info: www.blastjarnanakademin.se

v 4

28/1 -17. Obduktionskurs för fältpraktiker, Skara. Arr: SVS Husdjurssektion.
Info: jessica.olsson@dv.sjv.se

v 5

1/2 -17 (1st session of 5 within a period of 9 months). Certified veterinary acupuncture international course 2017.
Arr: Chi Institute of Europe.
Info: http://www.mvtc.es

3–4/2 -17. "Under bältet" – sjukdomar och skador i hästens könsorgan, Stockholm. Arr: SVS Hästsektion.
Info: www.vinterkurs.se

v 6

10–11/2 -17. Ögonsjukdomar smådjur, grund, Stockholm-Arlanda.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

11–12/2 -17. Hund- och kattandvård, grundkurs, Stockholm. Arr: KRUUSE i samarbete med Hedvig Armerén.
Info: www.kruuse.com, johanna.andersson@kruuse.com

Hallands DJURSJUKHUS

Hallands djursjukhus ägs, utvecklas och drivs av veterinärer. Vi försöker hela tiden att utveckla vårt företag så att djuren får den bästa vården och djurägarna den bästa servicen. En viktig del i att ge en bra vård är att medarbetarna har en bra arbetsmiljö varför vi hela tiden söker nya lösningar till effektiva arbetssätt där stress minimeras. Beslutsvägarna i vår organisation är korta varför varje medarbetare kan påverka sin arbetssituation och utveckling.

Veterinär söks till Hallands Djursjukhus smådjursavdelning

Vi söker en veterinär med intresse för ortopedi och kirurgi. Tjänsten är heltid och tillsätts under våren enligt överenskommelse. Arbetet är i huvudsak på djursjukhuset i Slöinge men arbete på vår filialklinik i Halmstad ingår också. Vi har jourverksamhet på kvällar och helger med beredskap på nätterna. Vi kan erbjuda specialistutbildning steg 1. Kollektivavtal finns mellan SVF och SLA. Fackligt ombud är Andrew Blockley.

Vi söker även sommarvikarier juni–september. Veterinärstudenter årskurs 5 i Sverige är välkomna att söka. Narkoserfarenhet är en merit.

Ansökan med meritförteckning och referenser skickas till: kristina.widmark@hallandsdjursjukhus.se eller Hallands Djursjukhus smådjursavdelning, att. Kristina Widmark, Björkgatan 19, 311 68 Slöinge.

v 7

13–17/2 -17 (+ praktikvecka). Kurs i Artificiell insemination – häst, SLU, Uppsala.
Arr: Institutionen för kliniska vetenskaper.
Info: susanne.pettersson@slu.se

v 8

23–24/2 -17. Cytologi och klassificering av celler, Uppsala. Arr: VeTA-bolaget.
Info: Info: www.vetabolaget.se

v 9

2–3/3 -17. Sårvård grund, Hjärnarp.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: Info: www.vetabolaget.se

v 10

9–10/3 -17. Klinisk neurologi, del 1 (del 2: 4–5/5), Knivsta.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 11

18–19/3 -17. Hund- och kattandvård, extraktion, fortsättningskurs, Stockholm. Arr: KRUUSE i samarbete med Hedvig Armerén.
Info: www.kruuse.com, johanna.andersson@kruuse.com

v 12

23/3 -17. Grundkurs i strålsäkerhet, Yasuragi Hasseludden, Saltsjö Boo.
Arr: Röntgenutbildarna.
Info: www.rontgenutbildarna.se

23–24/3 -17. Mjukdelskirurgi thorax fördjupning (del 4), Uppsala.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

23–26/3 -17. Plastikkirurgi och korrigerande kirurgi, Tällberg.
Arr: Skalpellen.
Info: www.skalpellen.se

v 13

NY 31/3–2/4 -17. Hästtandvård delkurs 2, VHC, SLU, Uppsala.
Arr: SLU, Ove Wattle.
Info: ove.vattle@slu.se
(se annons i denna tidning)

31/3–2/4 -17. VeTA-dagarna, Neonatalogi och pediatrik hos hund & katt, advanced program, Malmö.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

1–2/4 -17. Hund- och kattandvård, extraktion, fortsättningskurs, Stockholm. Arr: KRUUSE i samarbete med Hedvig Armerén.
Info: www.kruuse.com, johanna.andersson@kruuse.com

v 19

11–13/5 -17. Röntgendiagnostik för smådjurspraktiker, Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 20

18–19/5 -17. A team approach: From diagnostics to rehabilitation, advanced course, Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

NY 19–20/5 -17. Hästtandvård delkurs 1, VHC, SLU, Uppsala.
Arr: SLU, Ove Wattle.
Info: ove.vattle@slu.se
(se annons i denna tidning)

v 39

NY 29–30/9 -17. Hästtandvård Exami-

MITTNORRLANDS DJURSJUKVÅRD

MittNorrlands Djursjukvård är det största djursjukvårdsföretaget i Mellannorrland med djursjukhus och kliniker i Åre, Östersund, Sundsvall och Härnösand. Vi har gott om duktiga leg DSS, men behöver förstärka bemanningen på veterinärsidan då vi fortsätter att växa.

Vi söker:

KLINIKVETERINÄRER till Östersunds Djursjukhus, Ejra Djurklinik, Åre Djurklinik, Östersunds Hästklinik och Djursjukhuset Sundsvall, samt **STERILTEKNIKER** med stationering i Sundsvall.

Alla kompetensnivåer är välkomna att söka. Vi lägger stor vikt vid personliga egenskaper såsom vilja att utveckla sig själv och verksamheten, lojalitet till uppdraget och ett glatt humör.

Ta chansen att bli en del av ett kompetent och positivt gäng som alla strävar mot samma mål, att leverera vård av bästa kvalitet till Mellannorrlands djurägare.

För mer information om vilka tjänster vi kan erbjuda, kontakta Johan Bromée, johan@bromee.se.

JUNIOR VETERINÄR MED BRINNANDE INTRESSE FÖR ZOOLOGI

BRINNER DU FÖR ZOOLOGISKA FRÅGOR OCH DJUR FRÅN VÄRLDENS ALLA HÖRN? DÅ ÄR DETTA DIN CHANS!

Nu söker vi dig som är legitimerad veterinär i början på din karriär och som vill vara en del av vårt veterinärteam på avdelningen Djurhälsa.

Läs mer om tjänsten och ansök på: kolmarden.com/lediga_tjanster

kolmården

NATION FÖR SLUS UTBILDNING HÄSTODONTOLOGER, VHC, SLU, Uppsala.
Arr: SLU, Ove Wattle.
Info: ove.vattle@slu.se
(se annons i denna tidning)

INTERNATIONELLA

Fler internationella kurser hittar du på Vet Agendas hemsida www.vetagenda.com, på British Small Animal Veterinary Associations hemsida www.bsava.com och på European School for Advanced Veterinary studies hemsidor www.esavs.org, www.esavs-master.org, www.esavs-certificate.org och på hemsidan för The British Equine Veterinary Association (hästveterinärkurser) www.beva.org.uk/news-and-events/beva-courses samt på World Veterinary Association (WVA) continuing education portal wva.wcea.education

v 2, 2017

11–12/1 -17. NKVET SYMPOSIUM 2017 – CONTROL- AND SURVEILLANCE PROGRAMS FOR HEALTH AND WELFARE IN PRODUCTION ANIMALS, Oslo, Norge. Info: www.nkvet.org

v 5

3–4/2 -17. EVALUATING RADIOGRAPHS TAKEN FOR PRE PURCHASE EXAMS AND EVALUATION OF POOR PERFORMANCE OF HORSES CHEZ EDDY, Nice, Frankrike.
Arr: Arbeitsgruppe Pferd.
Info: www.agpferd.com/conferencescourses/

v 8

24–26/2 -17. EQUINE REPRODUCTION DAYS – EMBRYO TRANSFER, OVUM PICK-UP AND INTRA-CYTOPLASMIC SPERM INJECTION, Lüsche, Tyskland.
Arr: Arbeitsgruppe Pferd.
Info: www.agpferd.com/conferencescourses/

v 9

4–6/3 -17. EQUINE ACUPUNCTURE CASE DAYS, Müggenhausen och Heimerzheim, Tyskland. Arr: Arbeitsgruppe Pferd.
Info: www.agpferd.com/conferencescourses/

v 13

NY 29/3 -17. ESSENTIAL VETERINARY CHIROPRACTIC FOR EQUINE AND COMPANION ANIMALS, Sittensen, Tyskland. Arr: IAVC.
Info: www.i-a-v-c.com
(se annons i denna tidning)

v 14

NY 5/4 -17. ESSENTIAL VETERINARY CHIROPRACTIC FOR EQUINE AND COMPANION ANIMALS, Bournemouth, UK. Arr: IAVC.
Info: www.i-a-v-c.com
(se annons i denna tidning)

v 18

7–10/5 -17. 8TH INTERNATIONAL CONFERENCE ON EMERGING ZOONOSES, Manhattan, Kansas, USA.
Info: www.zoonoses-conferences.com

v 21

22–26/5 -17. INTERNATIONAL SHEEP VETERINARY CONGRESS, Harrogate, Storbritannien. Arr: International sheep veterinary association.
Info: www.sheepvetsoc.org.uk/isvc2017

NY 24–27/5 -17. ZOO AND WILDLIFE HEALTH CONFERENCE 2017, Berlin, Tyskland.
Info: www.izw-berlin.de/the-zoo-and-wildlife-health-conference.html

v 26

27–29/6 -17. UFAW 2017: MEASURING ANIMAL WELFARE AND APPLYING SCIENTIFIC ADVANCES – WHY IS IT STILL SO DIFFICULT, Surrey, Storbritannien.
Arr: The universities federation for animal welfare (UFAW).
Info: www.ufaw.org.uk/ufaw-events/ufaw-events

v 42

NY 18/10 -17. ESSENTIAL VETERINARY CHIROPRACTIC FOR EQUINE AND COMPANION ANIMALS, Sittensen, Tyskland. Arr. IAVC.
Info: www.i-a-v-c.com
(se annons i denna tidning)

VISKADALENS DJURKLINIK

Klinikveterinärer sökes till Viskadalens Djurklinik AB

Viskadalens Djurklinik AB driver djursjukvård för smådjur vid 4 anläggningar på västkusten; i Veddige, Varberg, Falkenberg och Billdal (södra Göteborg). Vi är totalt ca 40 medarbetare varav 11 veterinärer (4 med specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt) och 14 leg djursjukskötare. Vi har en stor tillströmning av nya patienter vilket gör att vi behöver förstärka våra team vid samtliga kliniker. Har du kortare erfarenhet från smådjurssjukvården men har ambitionen att utvecklas eller om du har mångårig erfarenhet så är du högintressant för oss.

Vi söker dig som kan upprätthålla goda kundrelationer, har en naturlig begåvning för service, är flexibel, har en god samarbetsförmåga samt inger positiv energi till övriga medarbetare. Förutom att själv utvecklas som kliniker förväntas du bidra till klinikens och kollegors utveckling. För tjänsterna krävs god förmåga att uttrycka sig i tal och skrift på svenska samt vara strukturerad och stresstålig.

Ansökan och info: Kontakta Henrik Hedberg för mer information om tjänsterna, telefon 072-703 46 50. Ansökan skickas senast fredagen den 13 januari 2017 till henrikhedberg@viskadalensdjurklinik.se.
Ansök idag – tjänsterna kan komma att tillsättas före sista ansökningsdatum. Tillträde av tjänsterna är enligt överenskommelse men önskvärt är under perioden januari–april 2017.

Vi söker en KLINIKVETERINÄR

EVIDENSIA SMÅDJURSKLINIKEN JÖNKÖPING

EVIDENSIA SMÅDJURSKLINIKEN JÖNKÖPING söker en klinikveterinär, gärna med några års erfarenhet av klinikarbete. Specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt är meriterande.

VI BEDRIVER en avancerad smådjurssjukvård med digitalröntgen, ultraljud, modernt laboratorium, rehabavdelning med WaterWalker, omfattande tandbehandlingar med tandröntgen och operationsavdelning inkluderande ortopedi.

ARBETSGRUPPEN BESTÅR idag av 20 fantastiska medarbetare varav sex veterinärer. Våra arbetstider är måndag–torsdag 07.30–20.00 och fredag 07.30–17.00.

TJÄNSTEN KOMMER att bli en heltids tillsvidareanställning med möjlighet till deltid. Goda möjligheter till vidareutbildning. Kollektivavtal finns.

VI ÄR en medelstor och personlig klinik med en härlig gemenskap och stor kompetens och vi ser fram emot att få dela den med Dig!

ANSÖKAN SKICKAS TILL barbro.axelsson@evidensia.se senast 2017-01-31. **Vid frågor** kontakta klinikchef Barbro Axelsson, 036-37 91 91, 0707-48 70 81 eller chefveterinär Ulf Axelsson, 073-982 45 06.

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

FÖRBUNDSSTYRELSE

Ordförande	*Telefon*
MARJA TULLBERG	072-748 78 98
Vice ordförande	
ANDERS FORSLID	0413-55 32 20
MARLENE ARESKOG	070-713 95 56
KAROLINA DAHLKVIST	073-987 12 06
SUSANNA STERNBERG LEWERIN	070-857 75 67
LOTTA HOFVERBERG	073-151 22 50
JOHN-FILIP LUNDIN	073-320 27 68
LOTTA MÖLLER	073-964 20 78
LARS-ERIK STABERG	070-438 98 78

ANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – AVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon*
FREDRIKE RITTER	0768-23 35 88
Vice ordförande	
HELEN LOOR	073-097 62 97
Sekreterare	
UNDER TILLSÄTTNING	
Kassör	
ELEONOR FREDLER	070-341 19 41
Ledamöter	
ANNA BÄCKVALL	010-122 83 14
KAJSA GUSTAVSSON	070-980 09 65
SHWAN KAREEN	070-798 68 68
ULRIKA LIND	073-354 53 38

FÖRETAGANDE VETERINÄRERS FÖRENING – FVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon*
JOHANNA HABBE	0707-96 94 74
Sekreterare	
SOFIA MÜLLER	070-992 48 95
Kassör	
MAJA-LISA SABEL	070-591 71 50
Ledamöter	
CHRISTINA SVEDBERG	073-600 22 21
LINNEA SÖDERBERG	070-378 40 48

I veterinärförbundet ingår förutom dessa funktioner ett antal råd, kommittéer och nämnder. Samtliga förtroendevalda förbundsmedlemmar listas på hemsidan www.svf.se

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP – SVS

KOLLEGIUM

Ordförande
SUSANNA STERNBERG LEWERIN

Vice ordförande
TORKEL EKMAN

ERIKA CHENAIS
HÅKAN LANDIN
LENA MALMGREN
KARIN SANDSTEDT
HANNA BREMER

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN

Ordförande
KARIN SANDSTEDT

Sekreterare
ANNA GRANLUND

HUSDJURSSEKTIONEN:

Ordförande
HÅKAN LANDIN

Sekreterare
ANNA OHLSON

HÄSTSEKTIONEN

Ordförande
LENA MALMGREN

Sekreterare
ANETTE GRAF EDLING

SEKTIONEN FÖR VETERINÄR FOLKHÄLSA

Ordförande
ERIKA CHENAIS

Sekreterare
ELINA ÅSBJER

SMÅDJURSSEKTIONEN

Ordförande
VAKANT

Sekreterare
ANNA LINDGREN

Johan – en späckhuggare

ILL: KARIN ÅSTRÖM BENGTSSON

ATT BLI ”MOPSVETERINÄR” fungerar kanske som när jag en gång i tiden blev ”riesenschnauzerveterinär”. Riesenschnauzern Johan, även kallad ”Späckhuggaren”, var en hittehund, men otvivelaktigt en riesenhane, som kom på besök.

Matten meddelade genast att ”han hatar veterinärer”. Endast matte kan hantera honom (matte var någon slags person inom riesenklubben). Vad göra? Tvång var uteslutet. Jag var på den tiden (1980-talet) 158 cm hög och ganska mager om bena. Vi vägde väl ungefär lika mycket, Johan och jag.

– Ok, vi gör ett försök, sa jag. Bind honom löst vid dörren till mitt kontor och stick iväg någon timme. Sagt och gjort. Johan inspekterade mig en stund och lade sig ner. När det gått 15 minuter hämtade jag en skål med den allra godaste maten. Johan åt med tvekan och höll ett vakande öga på mig hela tiden. Jag fortsatte med mitt kontorsarbete (egen klinik) vid skrivbordet. Då och då passerade jag honom vid dörren. Efter en stund satte sig Johan upp, intresserad, och jag ”råkade” nudda honom med en hand. Efter ett tag var Johan och jag kompisar, jag masserade honom på nacken, smög i honom vaccinationen och sedan fick han lite godis. När matte kom tillbaka blev hon imponerad.

Slöseri med tid? Tja, snart hade jag kliniken fullbokad med riesenschnauzer. Jag hade blivit en ”riesenschnauzerveterinär”.

En annan gång blev jag till min förvåning och förskräckelse en favvo-veterinär till en stor harlekin grand danoishane. Han tålde ingen annan veterinär. Jag fattar inte varför eftersom jag var rätt skraj för denna jätte. Han kanske gillade det.

Man vet aldrig varför man blir en mops- eller annan rasveterinär. Det beror helt på vad djurägarna och deras hundar tycker, rykten sprider sig sedan lika snabbt som Fantomens skugga.

Men Johan var speciell, vi hade kontakt länge, jag tror t o m att jag var den som fick äran att avliva honom.

Matte hade en gång skickat ut sambon att rasta Johan på Valhallavägen i Stockholm. Han bar sig illa åt. Sambon kom hem utan hund. ”Var är Johan?” ”Band fast honom vid en stolpe på Valhallavägen.” ”Är du inte riktigt klok? Vem som helst kan ju stjäla honom?” ”Det är väl ingen som vågar närma sig den där späckhuggaren.” Därav namnet. Matte hämtade hunden, resten av historien är höljd i dunkel.

MARINA VON SCHREEB

PERSONNOTISER

Födelsedagar i januari 2017

Den veterinär som inte önskar få sin bemärkelsedag publicerad i SVT måste meddela detta till förbundskansliet eller redaktionen senast två månader före födelsedagen.

Khalil Garmiani, Årjäng, 60 år den 1/1
Hans Boström, Hallen, 70 år den 2/1
Eleonor Fredler, Hägersten, 50 år den 4/1
Lars Gleisner, Horred, 85 år den 7/1
Carina Vinberg, Bunkeflostrand, 50 år den 8/1
Malin Johansson Hilonen, Åsele, 50 år den 9/1
Carina Åkesson, Kalmar, 60 år den 13/1
Therese Edström, Mölndal, 60 år den 15/1
Maria Ehrenberg, Sigtuna, 50 år den 15/1
Magnus Danielson, Lidköping, 60 år den 18/1
Agneta Alderin, Nybro, 70 år den 20/1
Susanne Stenlund, Uppsala, 60 år den 21/1
Ewa Korbutiak, Karlstad, 60 år den 21/1
Klas Elmgren, Uddevalla, 85 år den 26/1
Axel Lunsjö, Helsingborg, 85 år den 26/1
Anushka Postelnik, Norge, 50 år den 26/1
Sven-Ove Olsson, Eskilstuna, 75 år den 30/1
Nils Ronéus, Almunge, 60 år den 31/1
Håkan Andersson, Vällingby, 50 år den 31/1

Avliden

Professor **Ingemar Gustavsson** avled den 14 oktober 2016. Han föddes 1938 i Växjö och tog studenten där 1958. Han blev vet kand 1962, fil kand 1963, veterinärmedicine doktor och docent 1969. Han började arbeta som forskarassistent vid institutionen för avelsbiologi och husdjurshygien vid Kungliga Veterinärhögskolan (KVH) 1965 därefter som bitr professor vid avd för sjukdomsgenetik vid KVH och SLU 1969–1989. Ingemar Gustavsson fick en personlig professur inrättad av Statens råd för skogs- och jordbruksforskning, förlagd till institutionen för husdjursförädling och sjukdomsgenetik vid SLU 1989. Han pensionerades 2005.

noterat

Sveriges första djursjukskötarspecialist

Blå Stjärnans Djursjukhus i Göteborg fick den 1 november Sveriges första internationellt erkända djursjukskötarspecialist i akutsjukvård. Det var leg djursjukskötare Ellen Lundquister-Udd som blev godkänd i examen till Veterinary Technician Specialist in Emergency and Critical Care, VTS(ECC). Hon gjorde sin specialisttentamen i september under International Veterinary Emergency & Critical Care Symposium (IVECCS) i Texas och fick den 1 november besked att hon klarat tentamen.

VTS(ECC) är en internationell specialisttitel för veterinärmedicinsk teknisk personal som delas ut av certifieringsorganet AVECCT, Academy of Veterinary Emergency & Critical Care Technicians. AVECCT drivs av the National Association of Veterinary Technicians of America men tar emot aspiranter från hela världen. För att uppnå VTS(ECC)-status måste man genomföra praktik under tre till fem år, genomgå fortbildning och bevisa att man behärskar ett stort antal avancerade färdigheter relaterade till veterinärmedicinsk akut- och intensivvård. Utbildningen avslutas med en certifierande examination som äger rum årligen i samband med IVECCS-konferensen.

Foto: Manfred Svärd

Ellen Lundquister-Udd är den första svenska som klarat examen till Veterinary Technician Specialist in Emergency and Critical Care, VTS(ECC).

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

Besöksadress: **Kungsholms Hamnplan 7**
Telefon: 08-545 558 34
Telefax: 08-545 558 39
Hemsida: ***www.svf.se***

REDAKTION:
Johan Beck-Friis
ansvarig utgivare & chefredaktör
Telefon: 08-545 558 33
Mobil: 070-717 73 25
E-post: ***johan.beck-friis@svf.se***

Suzanne Fredriksson
journalist
Telefon: 08-545 558 32
E-post: ***suzanne.fredriksson@svf.se***

Brita Trybom
redaktionssekreterare, annonser
Telefon: 08-545 558 34
E-post: ***brita.trybom@svf.se***

Lill och Kjell Efvergren, Exponera
layout
Telefon: 070-566 5661, 0734-28 26 80
E-post: ***info@exponera.net***

Wikströms Tryckeri AB, Uppsala
tryckeri

ISSN 0346–2250

UTGIVNINGSPLAN 2017

Nr	Utgivning	Annonsstopp	Manusstopp
1	24 jan	20 dec -16	13 dec -16
2	21 feb	24 jan	17 jan
3	14 mar	21 feb	14 feb
4	4 apr	14 mar	7 mar
5	3 maj	4 apr	28 mar
6	30 maj	3 maj	26 apr
7–8	4 juli	30 maj	23 maj
9	5 sep	15 aug	8 aug
10	3 okt	5 sep	29 aug
11	31 okt	3 okt	26 sep
12	28 nov	31 okt	24 okt
13	19 dec	28 nov	21 nov

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Prenumerationspris 2017
Sverige: 1 310 kronor + moms.
Europa: 1 660 kronor + moms i EU.
Utanför Europa: 1 810 kronor.
Medlemmar i veterinärförbundet har 450 kronor i rabatt.

Fackpressupplaga 2015 – 3 500 ex

FÖRBUNDSKANSLIET *se sidan 3*

VETERINARY EXCLUSIVE

ROYAL CANIN

NO TIME TO WASTE

SKYNDA PÅ ÅTERHÄMTNINGEN*

med det första sortimentet speciellt utvecklat för sondmatning

*Inneliggande patienter med näringsbrist har längre återhämtningstid och sämre överlevnad.

- **KOMPLETT NÄRINGSLÖSNING**
  5 produkter med mycket hög smältbarhet utvecklade för att erbjuda näringsmässigt stöd till katter och hundar.
- **SORTIMENT MED PRECISION**
  För optimalt energiintag. 5 olika produkter för att möta olika sjukdomar och behov.
- **LÄTT ATT ANVÄNDA**
  Flytande produkter för enkel sondmatning, anpassad även för de minsta sonderna.
- **INNOVATIV FÖRPACKNING**
  Lock anpassat för att enkelt fylla sprutan. Näringslösningen dras genom locket direkt ur flaskan.

VETERINARY DIET

Posttidning A
Retur, Box 12709 • 112 94 Stockholm

SE/EPT/1016/0003

Känn dig trygg med Equilis® Prequenza

equilis
prequenza

Vaccin mot hästinfluensa och tetanus – finns i både förfyllda sprutor och injektionsflaska

Challenge vid en känslig tidpunkt – ”The Immunity Gap” – visade att vaccination med Equilis® Prequenza Te signifikant minskar risken för insjuknande och spridning av hästinfluensavirus.

- Challenge utfördes 5,2 månader efter grundvaccinationen (V1 + V2).
- En av de senast isolerade stammarna användes; Florida clade 2 (Northamptonshire N/1/2013).

Equilis® Prequenza, injektionsvätska, suspension, för häst, i.m. injektion. För aktiv immunisering av hästar mot hästinfluensa. Equilis® Prequenza Te, injektionsvätska, suspension, för häst, i.m. injektion. För aktiv immunisering av hästar mot hästinfluensa och tetanus. Senaste översyn av produktresuméer: 2013-04-10. Receptbelagda läkemedel. För mer info: www.fass.se.

Referens: Paillot R et al. 2016, Proc. BEVA Congress, p 96. The immunity gap challenge: Protection against a recent Florida 2 equine influenza strain.

Intervet AB
Box 6195
102 33 Stockholm
www.msd-animal-health.se

MSD
Animal Health